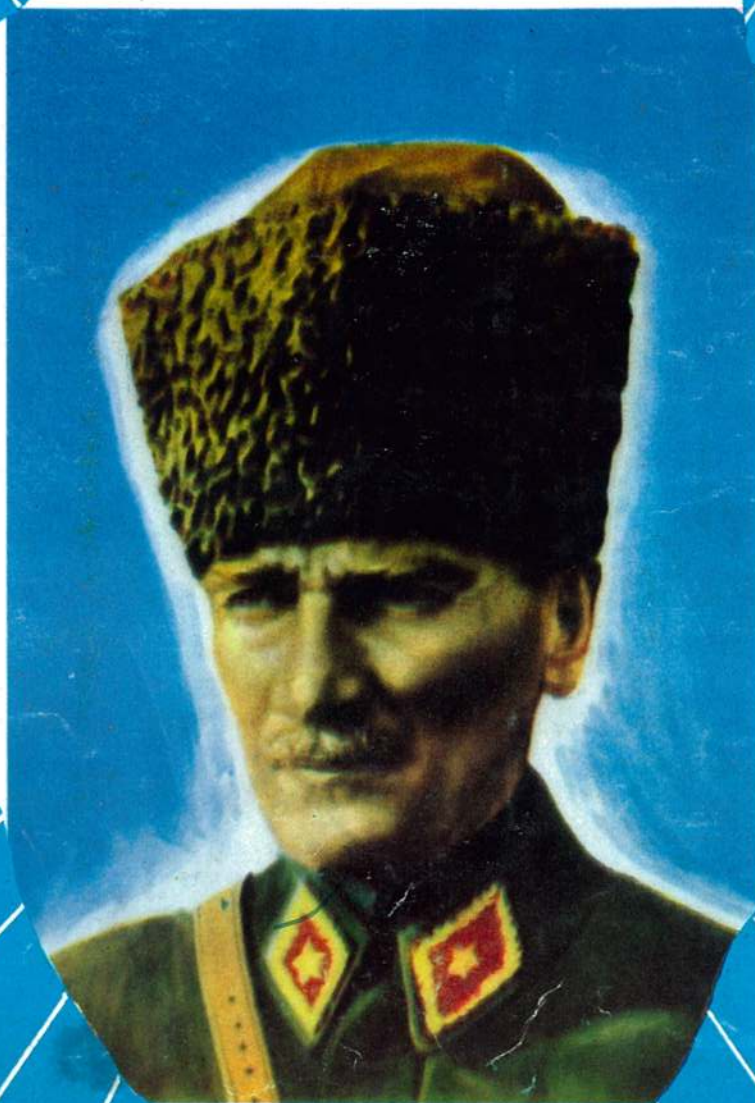

TÜRKİYE ATATÜRK DERGİSİ

K. Atatürk

1881-1938

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HITABESİ

Ey Türk gençliği!

Birinci vazifen, Türk İstiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahili ve harici, bedhahların olacaktır. Bir gün, İstiklâl ve Cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaîf bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhid edebilirler. Millet, fakrû zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen, Türk İstiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda, mevcuttur.

Kemal Atatürk

Türk GENÇLİĞİNİN ANDI

Türk gençliği olarak özgürlüğün, bağımsızlığın, egemenliğin, cumhuriyet ve devrimlerin qılmaz bekçileriz.

Her zaman, her yerde ve her durumda Atatürk ilkelerinden ayrılmıyacağımıza, çağdaş uygarlığı geçmek için bütün zorlukları yeneceğimize, namus ve şeref sözü verir kendimizi büyük Türk Ulusuna adanırız.

TÜRKİYE ATATÜRK DERGİSİ

3 ayda bir çıkar
İKTİSAT - TARİH - EDEBİYAT
VE TÜRK BÜYÜKLERİ
DERGİSİ

Sahibi ve Başyazı
TAHSİN UFUK

Mesul Yönetmen:
Yüksek Müh. SERVET EKİCİ
YAYIN VE PAZARLAMA
MÜDÜRÜ

ZAFER GONYA
SEKRETER :

Nazlı DEMİRBÜKEN
MÜESSESE MÜDÜRÜ :
Süleyman UFUK

KAPAK KOMPOZİSYONU :
Ressam Murat
Dizgi - Baskı

UFUK MATBAASI
520 18 96

Cağaloğlu - İstanbul
İDARE YERİ :

Yeni Çarşı Caddesi 59/2
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel.: 459 75 55

ABONE ve REKLAM
TARİFEMİZ

Yıllık Neşriyatlı Abone Bedeli :
25.000,— TL.

Yıllık Kitap İlâveli Abone Bed. :
10.000,— TL.

Yıllık Tabii Abone Bedeli :
5000,— TL.

(KDV Dahil Değildir)
Arka Kapak Reklam Çok Renkli
150.000 TL.

Siyah-Beyaz 100.000 TL.
İç Kapaklar Çok Renkli Reklam
100.000 TL

Siyah-Beyaz: 75.000 TL.
Tam Sayfa Reklam Bedeli
40.000 TL.

ÖNEMLİ NOT: 1 - Dergimizde
yayınlanan yazılar kaynak gösterilmeden iktibas edilemez. 2 -
Dergimizdeki yayınlanan yazılardan imza sahipleri mesuldür. 3 -
Dergimiz: BASIN-AHLÂK kurallarına uyar. 4 - Köy ve Yurt içi okullarına, dergimiz bedavadır! 5 - Yıl: 4 - Sayı: 23 Nisan-Mayıs
Haziran 1985 - Fiyatı: KDV Dahil
1000 TL.

BAŞYAZI

Tahsin UFUK

Sayın Okuyucularımız,

Belli bir doktrine esir olmadan, özgür düşünmeye alışmanın tek yolu, Atatürkçülüğü bilinçli bir inanç durumuna getirmektir. Dinamizmini ve benliğini yitirmenin eşğinde bulunan Türk toplumuna, varlığına inanma duygusu aşılayan, yaşama gücünü yüksek düzeye çıkarmasını sağlayan devrimleri, ancak gerçek Atatürkçü nesiller titizlikle koruyabilir! İnsan hak ve özgürlüklerine değer veren, düşünce ve inanış alanında hoşgörüyü sahip olan, vicdana özgürlük tanıyan, din ve devlet işlerinin karıştırılmasına karşı çıkan «Kemalizm,» ile ulusu arasındaki şuur birliği, uygarlık elemanlarıyla milli özelliklerin sentezine imkân hazırlamıştır. Türk ruhunun derinliklerinde yaşayan eşsiz değerleri yorumlayan Atatürk, milletini, çağdaş bir ülke olmak için gerekli tarihsel birikimlerin üstüne çıkarmıştır. Ulu önder: «Benim bir gün fani vücudum elbette ki toprak olacaktır, fakat Türkiye Cumhuriyet iilelebet yaşayacaktır,» sözüyle, ülkümüzün hedefini belirlemiştir...

«Cumhuriyet temel ilkesini, özgürlük ve bağımsızlık şerefini, Türk halkının kayıtsız şartsız egemenlik faziletini bütün dünyanın hayranlık bakışları önünde gerçekleştiren büyük insan, milletimizin geleceğini bütün ihanetlere rağmen kurtarmış ve yol göstericiliğinin ışığı altında yaşayan cumhuriyetimizi manevi varlığıyla her zaman korumaya devam etmiştir. Atatürk'ü izlemek, O'nun bizlere sunduğu insanlık haysiyetini kavramak, aklın özgürlüğüne kavuşması gururuyla çalışmak, Türkler için tek ideal olmalıdır.

Milli şuur ve vicdanın ulusal bilinçte yoğunlaşmasıyla 29 Ekim 1923'de milli egemenliğe dayanan en büyük hazinemiz «Cumhuriyet», medeniyetimizin ufkunda yükselirken, büyük Atatürk'ün insanlık ülküsünün meşalesini de taşımaktaydı! Gençliğin Türk istiklâl ve cumhuriyetini titizlikle koruyarak, bu kutsal görevini yerine getireceğine inançla güveniyoruz.

«Ne mutlu Türküm diyene...»

Saygılarımızla
Türkiye ATATÜRK DERGİSİ

ATATÜRK'ün Milliyetçilik Anlayışı

Prof. Dr. Cavit Orhan TÛTENGİL
(İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi)

«Benim yaptığım işler, biri diğerine bağlı ve lüzumlu olan şeylerdir» diyen Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı da, düşünce ve eylem plânında kendini göstererek Atatürk Devrimi dediğimiz «bütün» içindeki yerini alır. Makedonya şehirlerinde geçen çocukluk ve ilk gençlik yıllarının izlerini taşıyan milliyetçi duyguların Kurtuluş Savaşı yıllarında ve Yeni Türkiye'nin kuruluşunda gerçekçi düşünce ve eylemlere dönüşerek Kemalizmin dayanaklarından biri halini aldığı görülür. CHP'nin «Altı Ok» u arasında ikinci sırayı dolduran «milliyetçilik» ilkesi, giderek 1924 Anayasasına da girerek devletimizin temel niteliklerinden biri olur.

Wilson Prensipleri'nin yankılandığı 1919 Türkiye'sinde Mustafa Kemal Paşa, olaylara tarihin gerçekçi açısından bakar: «Tarih, vukuat, hâdisat ve müşahadat hep insanlar ve milletler arasında, hep milliyetin hâkim olduğunu göstermiştir. Ve milliyet prensibi aleyhindeki büyük mikyasta fiili tecrübelerle rağmen yine milliyet hissinin öldürülmediği ve yine kuvvetle yaşadığı görülmektedir.» Bu gerçekçi gözlemden sonra 1920 yılında, ömrü boyunca düşünce ve eylem plânında yürekten bağlı kaldığını gördüğümüz bir açıklamada bulunur : «Bize milliyetperver derler. Fakat biz öyle milliyetperverleriz ki, bizimle teşriki mesai eden bütün milletlere hürmet ve riayet ederiz. Onların bütün milliyetlerinin icabatını tanırız. Bizim milliyetperverliğimiz herhalde hodbinane ve mağrurane bir milliyetperverlik değildir.» 1923 Martında A.B.D. Elçisi Bristol ile yaptığı görüşmede konumuzla ilgili olarak söyledikleri, Makedonya izlenimlerinin yanı sıra Osmanlı İmparatorluğunun parçalanmasının tarihî açıklanması da ortaya koymaktadır:

«Bizim milletimiz, milliyetinden tegafül edişinin çok acı cezalarını gördü. Osmanlı İmparatorluğu dahilindeki akvam-ı muhtelif hep

millî âkidelere sarılarak, milliyet mefkûresinin kuvvetiyle kendilerini kurtardılar. Biz ne olduğumuzu, onlardan ayrı ve onlara yabancı bir millet olduğumuzu sopa ile içlerinden koğulunca anladık. Kuvvetimizin zaafa uğradığı anda bizi tahkir, tezlil ettiler. Anladık ki, kabahatimiz kendimizi unutmaklığımızmış.»

DOKUZ UMDE

Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ni «Halk Fırkası»na dönüştürecek olan 1923 seçimlerine «Dokuz Umde» ile giren Gazi Mustafa Kemal Paşa, Cumhuriyet tarihimizin bu ilk seçim bildirgesinin birinci «umde»sinde, «EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR. HALKIN KENDİ KENDİSİNİ İDARE ETMESİ ESASTIR. MİLLETİN GERÇEK VE TEK TEMSİLCİSİ TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'DİR» diyordu.

Bu «umde» leri bir kitapçığında yorumlayan Ziya Gökalp'e göre, «Eski teşkilâtımızda milletimizin adı bile ortadan kaldırılmıştı.. Bu gün yalnız hususi surette lisanımıza, edebiyatımıza, milletimize (Türk) adını vermekle kalmıyoruz, resmî ve kanunî bir surette, hattâ devletimize, vatanımıza, hükümetimize de (Türk adını vermekteyiz. İşte, millî hâkimiyetimizin en bâriz alâmeti budur.» Gerçekten, bir ölüm - dirim savaşının eşiğinde «devletû kurulurken, «milliyetçi» görüşün aydınlığında kendi adına da kavuşuyordu.

«Cumhuriyet Halk Fırkası» 1931 Kongresinde, aralarında «milliyetçilik» de bulunan «Altı Umde» ye ilk olarak programında yer verdi. «Cumhuriyet Halk Partisi» nin 1935 Kurultayı ise «Altı Umde» nin Anayasaya girmesini kararlaştırıyordu. Böylece, 5 Şubat 1937 tarihli Anayasa değişikliği ile «Altı Ok» 1960'a kadar yürürlükte kalacak olan 1924 Anayasa-

sının 2. maddesi oldu: «Türkiye Devleti, cumhuriyetçi, milliyetçi, halkçı, devletçi, lâik ve inkılâpçıdır.»

Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı, bir yandan topraklarımız gibi istilâya uğramış «Türk milletinin mazisi, medenî hüviyeti ve insanlık değerleri»ni yeniden ortaya koymak, bir yandan da «Türklerin asırlardan beri takip ettiği hareket devamlı bir istikamet muhafaza etti. Biz daima Şarktan Garbe yürüdük» sözlerinde ifadesini bulan çağdaş «medeniyet ailesi» içindeki yerimizi almak amaçlarına yönelmiştir. Haklı olarak işaret edildiği gibi, «Atatürk, kültürde milliyetçiliğin bir cephesini teşkil eden Harf Devriminden sonra Türk milletinin zaman içindeki medenî oluşunu ve gelişmesini anlatacak olan tarih alanına dikkatini çevirdi». 3 Kasım 1928'de TBMM'de kabul edilen Türk alfabesi, felsefî bir terimle söylememiz gerekirse Türk aydınlanmasının ilk belirtisi oldu. Bir yıl sonra okullardan Arapça ve Farsça dersleri kaldırılıyor, 1930'larda «Encümen» çalışmalarıyla başlayan Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu, Türk aydınlanması içindeki yerlerini alıyordu. 1 Kasım 1936 tarihinde yaptığı Meclis'i açış konuşmasında Atatürk'ün, bu çalışmaları nasıl değerlendirdiğini görüyoruz: «Türk Tarih Kurumu ile Türk Dil Kurumu'nun, her gün yeni gerçek ufukları açan, ciddî ve sürekli çalışmalarını övgüyle anma isterim. Bu iki ulusal kurum, tarihimizin ve dilimizin karanlıklar içinde unutulmuş derinliklerini, dünya kültüründeki analıklarını, reddolunmaz bilimsel belgelerle ortaya koydukça, bunların yalnız Türk ulusu için değil bütün bilim dünyası için de, dikkatleri çeken ve uyanmayı sağlayan, kutsal bir ödev yapmakta olduklarını güvenle söyleyebilirim».

BİZE KALIRSA

Atatürk'ün düşünce ve eylem plânında gerçekleştirdiği «milliyetçilik» anlayışı, bize kalırsa, CHP'nin programında açık-seçik ifade edilmiştir: «Partimiz, Türk milletini, dil, kültür, ülkü ve tarih birliği ile saadet ve felâket ortaklığına inanmak, ortak yurt sevgisi taşımak gibi tabii ve ruhi bağlarla birbirine bağlı yurttaşların kurduğu sosyal ve siyasal bir bütün olarak kabul eder. Bu birliğin üzerinde kurulduğu kutlu vatan toprakları da hiçbir kayıt ve şart altında ayrılık kabul etmez bir bütün-

dür. Partimiz, milliyetçiliği, Türk milletinin bütünlüğünü ve bunun dayandığı millî ruh ve millî şuuru yaşatmak ve korumak mânasına alır... Bizim milliyetçiliğimizin hiçbir millet için zarar verici bir mahiyeti yoktur.»

Kemalizmin ideologlarından biri olan Tekin Alp, «Kemalizmin esasını teşkil eden ve onun dinamik unsuru olan Türk milliciliği» konusunda dikkate değer bulduğumuz işaretlerde bulunuyor. Ona göre, başka ülkelerde milliciliğin «en kuvvetli muharriki» olan mistikliğin Kemalist harekette yeri yoktur. Tekin Alp, Kemalist milliciliği korunma içgüdüsüne dayandırmaktadır. «Türk milliciliğine karakteristik bir isim vermek» gerekirse ona «aksü-lâmel milliciliği» (tepki milliciliği) denmelidir. Yeni bir çalışmada da, «Felsefî plânda, Türk Devriminin temelinde sistemleştirilmiş bir pozitivizm mevcuttur» yargısına varılırken, Tekin Alp'in üzerinde durduğu mistik olmama özelliğine yaygınlık kazandırıldığını görüyoruz.

KÜLTÜR MİLLİYETÇİLİĞİ

Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı «kültür milliyetçiliği» olarak nitelendirilebilir. Başlıca özellikleri, «mistik» değil «realist», «dogmatik» değil «rasyonalist» oluşu ve «irrédentisme»e yer vermeyişidir. Öte yandan, Atatürk öğretisinin temel taşı olan lâiklikle bütünleşme halinde bulunduğu için de, yaygın milliyetçilik anlayışına aykırı olarak din» faktörü Atatürk milliyetçiliğinin dışında bırakılmıştır. Ayrıca, «ırk» faktörü de bu milliyetçilik anlayışının dışında kalmıştır. «Hiçbir delil-i mantığıye istinat etmeyen birtakım ananelerin, akidelerin muhafazasında ısrar eden milletlerin terakkisi çok güç olur; belki de hiç olmaz» (Ekim 1922) diyen Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı, «geçmiş»e değil «çağdaş» olana ve «gelecek»e dönüktür!

ATATÜRK diyor ki...

“Beni görmek demek, mutlaka yüzümü görmek demek değildir. Benim fikirlerimi benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız, bu yeterlidir.”

Darwin tartışması, toplumu nereye götürür?

Prof. Dr. İltiz TURAN

Yüzyıllarımızın daha erken bir döneminde, Amerika Birleşik Devletleri'nin iktisaden geri kalmış, tarımla uğraşan ve «İncil Kuşağı» adıyla anılan eyaletlerinde, İncil'de anlatılanlarla Darwin'in Evrim Kuramı uyusmadığından kuramın okul müfredatından çıkarılması çabalarına girişilmişti. Tennessee eyaletinde Evrim Kuramının okullarda okutulmasını yasaklayan bir kanun da çıkarılmıştı. Bir biyoloji öğretmenin kanunu bilerek ihlal etmesi ve cezalandırılması, ardından da mahkemeye başvurarak, kanunun yersizliğini sergileme uğraşına yönelmesi, kısa sürede davanın tüm Amerikan kamuoyunu ilgilendiren bir olaya dönüşmesine yol açtı. O dönemde Birleşik Devletler'de yaygınlık gösteren Populist Parti'nin başkan adayı William Jennings Bryan, vatandaşların din duygularını da harekete geçirecek seçilme amacını güden bir siyasal strateji izliyordu. Mahkemeyi kendi kampanyası için bir araç olarak kullanmaya çalıştı. Cezalandırılan öğretmeni temsil eden tanınmış avukat Clarence Darrow, Bryan'ı da sorgulayarak, hem onun düşüncelerinin, hem de söz konusu kanunun saçmalığını sergiledi. «Maymun Mahkemeleri» adıyla anılan bu yargı süreci Bryan'ın temsil ettiği siyasal akımın sonunu getirmiş, Evrim Kuramı'nın okutulmasını yasaklayan kanunun uygulanması da sona ermiştir.

Birleşik Devletler'in geri kalmış yörelerinde, bazen zayıflayarak, bazen güçlenerek süregelen ve ilkel Hristiyanlığın topluma egemen kılınmasını savunan dinci gruplar için «Maymun Mahkemeleri» büyük bir yenilgi olmuş, Darwin'in kuramının okutulmasını yasaklamanın siyaseten mümkün olamayacağı anlaşılmış ve bir süre sonra bu konu gündemden düşmüştür. Ancak, son yıllarda Amerikan toplumunun bir kesiminde bu akımların yeniden güçlenmesine paralel olarak, Evrim Kuramı'nın okutulup, okutulmayacağı; okutulacaksa nasıl okutulacağı güncel-

lik kazanmıştır. «Maymun Mahkemeleri», Darwin'in yasaklanmasının pek başarılı bir yol olmadığını gösterdiğinden, farklı bir yol izlenmesine geçilmiştir. Söylenen şudur: Evrim Kuramı cinslerin nasıl oluşup, tekâmül ettiğini açıklama yollarından bir tanesidir. Açıklayamadığı ve kurama uymayan olaylar vardır. Öyle ise, öğrencilere kuramın yanında, aynı olgularla ilgili başka açıklamaların, örneğin İncil'deki açıklamaların da ders çerçevesi içinde öğretilmesi gerekir.

BİLİMSEL BİR KURAM

Özetlediğimiz görüşü savunan bazı gruplar, iddialarının görgül olarak doğrulanması için çalışmaktadırlar. Örneğin geçen yıl ülkemize gelip Nuh'un Gemisi'ni arayan, Ağrı Dağı'ndaki bir kaya parçasını gemiye benzetip «Gemiye bulduk» diye ortalığı velveleye veren araştırmacılar, yukarıda değindiğimiz ilkel Hristiyanlığın görüşlerini madden belgelendirme çabalarının temsilcilerinden başkaları değillerdi.

Öyle anlaşıyor ki, Amerikan toplumunun kenarlarında kopan ufak fırtınanın kaldırdığı tozun serpintileri başkentimize de ulaşmış ve Milli Eğitim Bakanlığı, Evrim Kuramı'nın nasıl okutulacağını, bunun dini açıklamalarda bir arada verilmesinin gerekli olup olmadığını incelemeye almıştır.

Darwin'in Evrim Kuramı bilimsel bir kuramdır. İlk ortaya konulduğundan sonra bazı değişikliklere uğramıştır. Bazı gözlenen durumları içinde olduğu bilinmektedir. Ancak bilimsel kuramların özünde bu özellik bulunmaktadır. Kuram sürekli olarak gözlenen gerçekler karşısında sınanır, gerçekle arasındaki uyumsuzluklar kuramda değişiklikler yaparak giderilir. Bir kuramın ilgilendiği olayların tümünü açıklaması da beklenmez. Belirli bir dönemde en fazla olayı açıklayabilen kuram, daha fazla olayı açıklayabilen yeni bir kuram gelişinceye kadar kabul görür.

Milli Eğitim Bakanlığı, bilim alanında geçerli bir kuramı fazla maddeli gerekçesiyle dini açıklamalarla dengelemeye yönelecek olursa, amaçlamasa da, iman meselelerini bilim sorunlarıyla aynı düzeye getirmiş olacaktır. Bunun ise aynı derecede gereksiz ve zıt iki sonucu olduğunu düşünmek gerekir. İlk, sorun iman düzeyine indirgenirse, sonuç Darwin'e inananlar ve dini bilgilere inananlar şeklinde bir kutuplaşmanın doğmasıdır. Bu ihtimalin hayal olduğu sanılmasın. Bilimsel ve dini bilgilerin farklı yollardan edinilen farklı bilgiler olduğunu algılamayan Osmanlı toplumunda çağdaş bilim esaslarına göre öğretim yapan okulların öğrencilerinin edindikleri yeni bilgiler karşısında, ciddi iman sarsıntıları geçirdiği bilinmektedir.

İkinci sonuç da pek istenecek türden gözükmemektedir. Eğer dinler tarafından önerilen açıklamaların bilimsel önermeler olduğu kabul edilecek olursa, o zaman gözlenen açıklayamadığı (diğerleri ile çelişkili gerçekler karşısında sınanmasını kabullenmek gerekecektir. Bu açıdan düşünülürse, dünyanın yedi günde yaratıldığını, insan soyunun Adem ve Havva'dan türediğini savunan önermelerden başlayarak birçok önerme ile gözlenebilen gerçekler arasında uçurumlar olduğu görülecektir. O zaman, din kitaplarında verilen bilgiler yanlışlar demek; her şeyi açıklamasa bile Evrim Kuramı'nın daha çok sayıda gerçeği açıklayabileceğini teslim etmek gerekecektir.

SONUÇ

Çağdaş siyasal sistemlerin çözülmüş olduğu bir sorunu, sanki varmış gibi kabul etmenin ya da gereği yokken böyle bir sorunu tekrar gündeme getirmenin neden gerektiğini anlamak gerçekten zordur. Eğer yanlış bilmiyorsam, Anayasamız da sorunun tekrardan gündeme getirilmesine cevap vermeyen maddeleri içermektedir.

Atatürk'ün hayatında annesinin yeri

«Bütün mücadele senelerinde O'nun hayatı elem, ıstırap ve meşakkat içinde geçmişti. Valdem, bütün mücadele seneleri İstanbul'da padişahın ve hükümetin ve bütün düşmanların tazyik ve işkenceleri altında kalmıştı. İkametgâhı bin türlü sebep ve vesilelerle basılır, araştırılır, kendisi iz'aç olmuordu. Valdem, üç buçuk senenin bütün gece gündüzlerini göz yaşları ile geçirdi. Bu gözyaşları O'na gözlerini kaybettiirdi. Nihayet pek yakın zamanda O'nu İstanbul'dan kurtarabildim. O'na kavuşabildim ki, O artık maddeten ölmüştü! Yalnız manen yaşıyordu...»

Ulu önder, İzmir'in alınmasından sonra ziyaret ettiği annesinin kabri başında yukarıdaki sözleri söylüyordu... Kişilerin yükselmelerinde anaların ne derece acı duyduklarını, olayların içine girmeseler bile hadiselerin kendilerini ne kadar etkilediklerini bu sözlerle ifade ediyor ve Anadolu'ya ayak basmadan önce ve Milli Mücadele yıllarında Zübeyde Hanımın bir Türk anasına yakışır şekilde başından geçenleri şu kelimelerle ifade ediyordu:

«Arkadaşlarım... Ölüm, yaratılışın en tabii bir kanunudur.» Fakat böyle olmakla beraber ne hazine, ne hüsn-ı arzeder. Burada yatan valdem, zulmün, cebrin bütün milleti felâketin uçurumuna götüren bir keyfi idarenin kurbanı olmuştur. Bunu izah için müsaade buyurursunuz hayat ıstırapımın bâriz birkaç noktasını arzedeğim.

Abdülhamid devrinde idi. 1904 yılında mektepten henüz Kurmay Yüzbaşı olarak çıkmıştım. Hayata ilk adımları atıyordum. Fakat bu adım hayata değil, zindana tesadüf eder. Bir gün beni aldılar ve müstebit idarenin zindanlarına koydular. Orada aylarca kaldım. Valdem bundan ancak hapisten çıktıktan sonra haberdar olabildi. Ve derhal beni görmek istedi. İstanbul'a geldi. Fakat orada kendisiyle üç beş gün görüşmek nasip oldu. Çünkü müstebit idarenin hafiyeleleri, casusları, cellâtları evimizi sarmışlar ve beni götürmüşlerdi. Valdem ağlayarak arkamdan takib ediyordu.

Beni sürgüne götürecek olan vapura bindirilirken O'nunla görüşmekten menettiller. Valdem, gözyaşları ile Sirkeci rıhtımında elemeler ve kederler içinde terk edilmiş bulunuyordu. Sürgün, de geçirdiğim seneler. O hayatımı ıstıraplar ve gözyaşları içinde geçirmişti.

Mütareke zamanında Anadolu'ya geçtiğim vakit valdemi muzdarip bir hâlde İstanbul'da terke mecbur olmuşum. Yanımda, kendisine refakat ettirdiğim bir adamım vardı. Bunu Erzurum'dan İstanbul'a gönderdiğim zaman valdem bu adamın yalnız olarak geldiğinden haberdar olduğu dakikada, benim huzura celp ve padişahca verilmiş olan idam kararının infaz edildiğini zanneylemiş ve bu zan kendisini felce duçar etmişti.»

Büyük Atatürk annesinin mezarı başında söylediği bu kelimelerden sonra içindeki hislerini şöyle açıklıyordu:

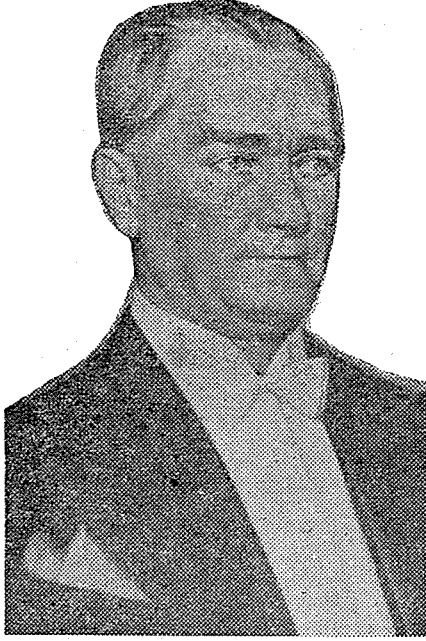
«Valdemin kaybından şüphesiz çok müteessirim. Fakat bu teessürümü gideren ve beni teselli eden bir husus var: O da, anamız vatanı mahvı haraba götüren idarenin artık bir daha avdet etmemek üzere mezarı ademe götürülmüş olduğunu göstermektedir. Valdem bu toprağın altında yatsın, fakat hâkimiyeti millîye ilelebet payidar olsun. Beni teselli eden en büyük kuvvet budur.

Valdemin ruhuna ve bütün ecdat ruhuna valdemin önünde, Allah'ın huzurunda yemin ediyorum, bu kadar kan dökerek milletin istihsal ve tesbit ettiği hâkimiyetin muhafaza ve müdafaası için icabederse valdemin yanına gitmekte asla tereddüt etmeyeceğim. Hâkimiyeti millîye uğrunda canımı vermek benim için vicdan ve namus borcu olsun.» 29 Ocak 1923

Atatürk: «Devlet içinde devlet olmaz» diyor

Yazan: Bilâl N. ŞİMSİR

Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal'e Hindistan'dan ve Mısır'dan telgraflar çekilmişti. İsmet Paşa'nın deyimiyle bunları gönderenler çeşitli «riüsa ve ulema»ydı. Atatürk bunların hepsine toptan bir telgrafla karşılık verdi ve şunları söyledi:

«Türkiye Büyük Millet Meclisinin kabul ettiği kanun berveçhi âtidir:

«Halife hal'edilmiştir. Hilâfet, Hükümet ve Cumhuriyet mâna ve mefhumunda esasen mevcut olduğundan makam-ı hilâfet mülğadır.

«Filhakika Hilâfetten maksud Hükümettir. Devlettir. Türkiye Hükümet-i Cumhuriyesinin yanında ayrıca bir Hilâfet makamının mevcudiyeti, Türkiye'nin dahili ve harici vahdet-i siyasesini ihlâl ettiği sâbittir. Diğer taraftan asırlardan beri cihanda bir tek Hükümet-i islâmiye esasını tahakkuk ettirmek için muhafaza edilmiş olan makam-ı Hilâfet, maksadını hiçbir zaman tahakkuk ettirememiş, bilâkis Müslümanlar arasında daimi vesile-i nifak ve şikkak olmuştur. Halbuki menfaat-i hakikiye heyet-i içtimaiyelerin hükümet-i müstakile teşkil etmelerini esas olarak kablu etmektedir. Müslüman milletler arasındaki rabita-i maneviye ve hakikiye «İnnemel müminü ve uhuvvete» âyet-i celilesi mazmunundadır.

Gazi Mustafa Kemal»

Atatürk'ün bu kısa telgrafı önemli, çok önemlidir. Önce Halifeliğin Devlet demek olduğunu, Cumhuriyet Türkiye'sinde Devlet içinde Devlet olamayacağını belirtmektedir. Halifeliğin, Türkiye'nin siyasal bütünlüğüne zarar verici olduğunu kesinlikle açıklamaktadır.

TARİH BOYUNCA

Bundan sonra Atatürk, tarih boyunca Halifeliğin tek bir İslâm Devleti kurmak için ayakta tutulduğunu, ama bu amacını veya ülküsünü hiçbir zaman gerçekleştiremediğini söylemektedir. Tersine, Halifelik, Müslümanlar arasında ayrılık yaratmıştı. Bu sözlerin altında koskoca bir tarih görüşü yatmaktadır. Üzerine ciltler yazılabilir, Büyük adam, Asyalı ve Afrikalı Müslüman ulemasına şöyle sesleniyor gibidir: Açın İslâm tarihini, bakın. Emeviler mi, Fatimiler mi, Abbasiler mi? Yoksa Memlûklar veya Osmanlılar mı? Hangisi tek bir İslâm Devleti emelini gerçekleştirebilmiştir? Tarihin hangi çağında bir İslâm Birliği hedefine ulaşılabilmiştir? Nerede? Ortadoğu'da mı? Afrika'da mı? Yoksa Endülüs'te veya Rumelinde mi? Nerede bir tek İslâm Devleti gerçekleşmiştir? Yüzyıllarca, gerçekleşmesine olanak bulunmayan bir ütopya, boş bir hayal arkasında nefes tüketilmemiş, kan dökülmemiş midir?

Evet kan! Bir hayal uğruna yüzyıllardır, ne kadar kan döküldüğünü hiç düşündünüz mü ey Ulema-i kiram? Ne kadar Müslüman kanı? Siz ki, İslâmın çıkarlarını korumak istediğinizi ileri sürersiniz? Halifelik, İslâmı birleştirmek şöyle dursun, kardeşi kardeşe düşman etmiştir. Halifelik uğruna Müslümanlar birbirlerinin boğazlarına sarılmamışlar mıdır? Tarih boyunca kaç Halife boğazlanmıştır, zindanlara atılmıştır ve bunların peşinden giden ne kadar can telef olmuştur? Biz Türkler, işin romantizminde değiliz; gerçekçiyiz artık. Arkamızda büyük bir tarih tecrübesi birikmiştir. En azından dört yüz yıl İslâmın kılıcını taşımışızdır. İslâmın serdengeçtiliğini, silâhşorlüğünü yapmışızdır. Kan dökmüş, can vermişizdir bu uğurda, dersimizi tarihten almışızdır. Ve neden sonra ayaklarımız sert toprağa basmasını bilmiştir. Bütün inancımızla size şunları söylemeyi insanlık borcu biliriz: Bir tek İslâm Devleti kurulmasına olanak yoktur ve Halifelige de gerçekten gerek yoktur...

Cumhurbaşkanı'ndan Türkiye'nin sorunlarına reçeteler

«Atatürk olmak niyetinde değilim. Olamam da zaten. Biz, O'nun ilkelerinin muhafızıyız»

İLKELER

- ATATÜRK ilkeleri üzerinde yürümeliyiz.
- Lâiklik, dinsizlik değildir.
- Esas olan, devletin ve milletin varlığıdır, partinin değil.
- Her şey devletten beklenmemeli, vatandaş da atılımında bulunmalı.
- Saygın parlamento, sistemin dinamosudur.
- Her sahada tasarruf... Ekonomik kriz, tasarrufla atlatılır.
- Kadın hakları üzerinde daima titizlikle duran Cumhurbaşkanı, hemen her konuşmasında, «Kızlarınızı okutmamakla, onları örtterek öcü gibi büründürmekle sevap değil, aslında günah işliyorsunuz» dedi.
- Evren, hedefin vatandaşın huzur ve güveni olduğunu belirterek, Silâhlı Kuvvetler'in çaresiz kaldığı durumlarda müdahale ettiğini söyledi.

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, göreve seçildiğinden bu yana geçen iki yıllık süre içinde yatığı konuşmalarla çeşitli toplumsal sorunlar, devlet anlayışı, parlamenter rejim ve demokrasi konusunda bazı tutarlı temel ilkeler ve «reçeteler» koyarak Türk kamuoyuna yol gösterdi.

Cumhurbaşkanı Evren'in, «Türk ulusunun geleceğine ışık tutacak» değerdeki bu görüşler dizisinin bir bölümü şöyle sergileniyor:

«ATATÜRK İLKELERİ ÜZERİNDE YÜRÜMELİYİZ»

«Beni Atatürk ile kıyas etmeye kalkışıyorlar. Ama, hiçbir zaman ben Atatürk olmak niyetinde değilim. Olamam da zaten. O büyük bir adamdı. Dünya çapında bir liderdi. Biz onun koyduğu prensipler üzerinde yürütüyoruz. O'nun koyduğu ilkeleri muhafaza etmeye çalışıyoruz. Biz, O'nun ilkelerinin muhafızıyız, bekçisiyiz. Binaenaleyh beni, Atatürk ile mukayese edince

üzülüyorum. Bunun, halkın bana karşı olan sevgisinden geldiğine inanıyorum.

«LÂİKLİK, DİNSİZLİK DEĞİLDİR...»

«Lâiklik, dinsizlik demek değildir. Geçmişte rey alabilmek için vatandaşlarımızın dinî inançları istismar edildi. Yalandan namaz kılmaya, yalandan oruç tutmaya başlayanları biliyoruz. Bir insan yalnız namaz kılmakla, oruç tutmakla, hacca gitmekle Müslüman olmaz. Kalbi temiz olsun, kalp temizliği esastır. Din ile devlet işleri ayrılmıştı, ama düşmanlarımız yobazlığı kışkırtmıştır. Biz dinî âlet eden yobazların karşısındayız.»

«ESAS OLAN, DEVLETİN VE MİLLETİN VARLIĞIDIR, PARTİNİN DEĞİL...»

«Gözlerimize yalnız partinin gözlüğünü takarak bütün Türkiye'yi o gözle görmeye alışmayalım. Çünkü, vatandaşların içerisinde hükümet partisine oy verenler olduğu gibi diğer partilere oy verenler ve hiç oylamaya katılmayanlar da vardır. Onların da problemleri vardır. O halde devletin ve milletin varlığı esastır ve daima devletin ve milletin hayrına olan işler yapılacaktır. Devletin ve milletin hayrına yapılan işler olduğu sürece ben daima hükümetin arkasındayım, hükümeti destekleyeceğim, ama yalnız parti gözüyle, gözlüğü takılarak bakılacak olursa, o zaman da hakikatleri söylemekten hiçbir zaman geri kalmayacağım.

«HER ŞEY DEVLETTEN BEKLENMEMELİ, VATANDAŞ DA ATILIMDA BULUNMALI»

«Bugün en büyük problem, işsizliktir. İşsizlikle uğraşan bir teşkilâtımız var, ama işe yerleştirmek için elinde kuvvet, kudret yok. En büyük problem bugün karşımızda işsizlik olarak durmaktadır. Bunu halletmek zorundayız. Bunun da yolu yeni yeni yatırımlar yapmaktır. Birbirine ters orantılıdır bunlar. Bir taraftan enflasyonu düşürmeye çalışırken bir taraftan yeni yatırımlar yapmak lâzım. Yeni yatırımlar yapmak da enflasyonu körükler. Enflasyonu düşürmek için bazı tedbirler alınırsa bu sefer yatırımlar azalır. Bu ikisini dengeli olarak yürütmek zorundayız. Tabii bu zor bir şeydir, mevcut hükümet bunun altından kalkmak durumundadır.

Gençlik ve Kütüphane

Prof. Dr. Osman Ersoy

Gençlerin çözüm bekleyen sorunlarından biri, belki de en başta geleni, nicelik ve nitelik yönünden yeterli bir kütüphane hizmetine kavuşmalarıdır. Öncelikle gençlik ve kütüphane ilişkisine açıklık kazandırmak için bu iki sözcüğün tanımlanmasında yarar vardır.

Genç, ya da delikanlı çocukluk çağını geçmiş, daha orta yaşına gelmemiş, kimi çocuksu, bazen yetişkinler gibi davranışları olan kişiye denir. Kütüphane ise, kitap ve benzeri gereçlerin toplandığı, korunduğu ve özellikle yararlanmaya sunulduğu kurumdur. Kuşkusuz, insanlığın çocukluk, gençlik ve yetişkinlik dönemlerindeki gereksinimlerini karşılayan kütüphane türleri vardır ve olmalıdır. Gençlerin kütüphanelerden nerede, nasıl ve ne zaman yararlandıklarını sordüğümüzde, buna olumlu bir yanıt alabileceğimizi sanmıyorum. Çünkü, ülkemizde gencin tanımına uygun olarak örgütlenmiş bir kütüphane türü yoktur. Bunun yanı sıra, kütüphanenin, yukarıda verdiğimiz tanıma uyar biçimde, gençlerin buralardan yararlandığı söylenemez.

Çocuklar için, çocuk kütüphaneleri, yetişkinlerin yararlanacağı halk kütüphanelerimiz olduğu halde, gençlere göre kitaplıklarımız olmadığını biliyoruz. Gelişmiş ülkelerin halk kütüphaneleri, çocuk, gençlik ve yetişkinler bölümlerinden oluşur. Yukarıda belirttiğimiz gibi, kendilerini kimi çocuk, kimi kez yetişkin gibi gören gençler, kütüphanenin onlara özgü bölümündeki dermeden (koleksiyon) yararlanırlar. Yaygın eğitimin, halk eğitiminin bölünmez bir ögesi olan kütüphanelerimizde gençlik bölümleri kurmak görevlerimizin başında gelmektedir.

Örgün eğitimde ise, gençlerimizin gereksinimlerine karşılık verebilecek tür, her aşamadaki okul kütüphaneleridir. 1924 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın çağrılısı olarak gelen ünlü eğitimci John Dewey, okul yapılarında kütüphaneye yer ayrılmasını öğütlemiş, bir

okulda kütüphane yoksa, orada eğitimden de söz edilemeyeceğini vurgulamıştır. Bugün her aşamadaki okullarımızın çoğu nitelikli bir kütüphane hizmetinden yoksundur. Bir çok okulumuzun ise, bir seçime gerek duyulmadan biriktirilmiş, kimliklenmemiş, sınıflandırılmamış kütüphane dermeleri vardır. Bu dermeler, hem güncelliğini yitirmiş, hem de yeni yayımlarla beslenememektedir. Böylece okul kütüphaneleri bu ölü dermeleriyle eğitim ve öğretimde etkin olamamaktadır. Ayrıca, örgün eğitim kütüphaneleri, gençlerin ders saatlerinde açık, serbest zamanlarında ise kapalı olduklarından, bu eğitimin bir kısır döngü içinde kalmasına neden olmaktadır.

Bilindiği gibi, gerek yaygın gerekse örgün eğitimde kütüphaneden yararlananların çoğunluğunu gençler oluşturmaktadır. Ancak bu durum kütüphanelere, tanımlarına, amaçlarına uygun bir okuyucu kesimi sağlamamaktadır. Gençler kitaplarıyla kütüphaneye gelmekte, evlerinde yurtlarında bulamadıkları rahat, gürültüsüz okuma yerlerine kavuşmaktadırlar. Böylece kütüphaneciler, kitaplıktaki eserleri gençlere sunma, okutma yerine, kendi kitaplarını okuyanlara, gözcülük yapmak durumunda kalmaktadırlar. Özellikle, örgün eğitim kurumlarının, belediyelerin ve öteki kamu kuruluşlarının geceleri kapalı bulunan salonlarını gençlere açmaları gerekmektedir. Bu sağlanabilirse, yaygın eğitimin en güçlü aracı olan halk kütüphaneleri, gençlerimize gerçek kütüphane hizmeti verme olanağını bulabileceklerdir.

Atatürk'ün üzerine titrediği gençlik, günümüzde kördüğüm olmuş, birçok sorunla karşı karşıyadır. Kitaplar, kütüphaneler gençlerin bu sorunları çözümlemesine kuşkusuz yardımcı olacaktır. Ayrıca, okuma alışkanlığını kazandıracak gençlerimiz çağın gidişine ayak uydurabilecek ve bunalımlardan arınıp iyi vatandaşlar olabileceklerdir.

EKONOMİ VE SİYASET

Nazlı ILICAK

Anavatan iktidarının Türkiye'ye getirdiği en büyük yenilik, ekonomiye her meselenin üzerinde bir yer vermesi olmuştur. Halkın günlük yaşantısına ekonomi, ekmek, peynir, süt, et, kira vs. şeklinde yansır. Vatandaş eline geçen paraya, paranın alım gücüne, hayat şartlarında bir düzelme olup olmadığına, daha iyi bir yerde oturup, karnını daha iyi doyurup doyuramadığına bakar. İhracatmış, döviz rezerviymiş, dolar kuruymuş, emisyon miktarıymış, onu hiç mi hiç ilgilendirmez. Çünkü, onun için baş mesele enflasyondur. Her gün sofrasından bir dilimini çalan, çocuğunun çocuğunun karnını doyurmasını engelleyen, mantosunu ters-yüz edip, ayakkabısına pençe yaptı- rıp giymesine yolaçan enflasyon, vatandaşın korkulu rüyası, bitip tükenmeyen çilesi haline gelmiştir.

Bir iktidarın, «Ekonomide başarılı oldum» diyebilmesi için, önce dengeleri temelinden sarsan enflasyonu düşürmesi, sonra da tesis edilen istikrar düzeninde milli gelir artışıyla ülkeyi zenginleştirmesi gerekir. Refah, zenginliğin tabii neticesi olarak ortaya çıkar. Üretim olmadan refah, yatırım olmadan üretim olmaz. 1984 yılında sabit sermaye yatırımlarındaki toplam büyüme yüzde 1.8'de kalmış, programda sırasıyla kamu ve özel kesim için öngörülen yüzde 5.8 ve yüzde 6.3'lük hedeflere ulaşılammıştır. 1984'te enflasyon oranı ise yüzde 50 civarında seyretmiştir.

1984, krizin ilk yılı değildir. Senelerin biriktirdiği sıkıntılar, üst üste binen enflasyon oranları ve ekonomideki yavaşlama, halkın dayanma gücünü artık tüketmiştir. Yatırımlar yıllardır düşük düzeyde seyrediyor, Türkiye yıllardır 1977'deki fert başına düşen milli gelir seviyesini yakalamaya çalışıyor, ücretler enflasyonla yarışta yıllardır yenik düşüyor. Türkiye, 7'sinden 70'ine kadar ekonomi konuşuyor ama, ekonomisine bir türlü çekidüzen veremiyor, vatandaşının sofrasından her gün bir dilim ekmeğin azalmasına mâni olamıyor.

ENFLASYON

Bu yıl için tesbit edilen enflasyon hedefi çoktan yolunu şaşırdı. 1984'ün yüzde 50'lik enflasyonunun üzerine yüzde 25'lik bir fiyat artışını dahi fazla buluyorduk. Ama ocak - şubat ayının toplamı farklı endekslere göre, yüzde 9 ilâ, yüzde 12'lik bir orana ulaşmıştır. Eğer Özal'ın «enflasyondan çıkış» hızı hesabını yapar ve iki aylık ortalamayı 6 ile çarp- mak suretiyle 1985'e «giriş hızını» bulursak, yüzde 50 ilâ yüzde 70 arasında değişen bir yıllık enflasyon oranına ulaşırız.

1984'te 7 milyar doların üzerinde bir ihracat rakamına ulaşılmış, döviz rezervleri 3 milyar doları geçmiştir. Ama vatandaşın durumu ne olmuştur?.. Geçen yıllara göre daha mı mutludur?.. Karnı daha iyi doyarken cebi daha çok mu dolmaktadır?.. Yoksa cep delik, cepken delik bir durumda, her gün ortadireğin başına inen zam kazıklarıyla biraz daha batağa mı gömülmektedir?

RAFA KALDIRILAN KAVRAMLAR

Anavatan, halk kitlelerine tek hedef olarak ekonomiyi göstermiş ve maalesef bu saha- da vatandaşa yansıyacak olumlu sonuçlar el- de edememiştir. Anavatan'ın sıkıntısı buradadır. Vatan, millet, hürriyet, demokrasi, eşitlik, kardeşlik gibi sihirli kavramlar rafa kaldırılmış, döviz ve faiz hesapları, kur farkları, emisyon ve ihracat hacmi gibi 4-5 rakam içine düşünce ve duygular hapsedilmiştir. Eskiyle köprüleri yıkan ve mazinin devamı olmadığını her vesileyle ifade eden Anavatan, yıllardır sürüp giden bir büyük davânın uzağına düşmüştür. Parti en önce bir siyasî görüşün bayrağını dalgalandırmalı, kökü seneler öncesine dayanan bir sevda ateşini gönüllerde yakabilmeli, milliyetçilik gelenegini, ona hizmet etmiş insanlara vefa göstererek sürdürebilmeli. Kitleler, sadece ekonomik hesaplara partiye bağlanırlarsa kopmaları kolay olur. Ama kendi fikir ve düşüncesini temsil ettiği için bir partiyi desteklemişlerse, o felsefenin zaferi için, başarısızlıkları daha kolay hazmeder, fedakârlıklara daha kolay katlanabilirler.

ÖZAL'I TANIMAK

Hasan PULUR

Peşin peşin, insanları küçümseme huyumuz vardır... Hele hele o adam, bizim işimize, bizim malımıza sahip çıkmışsa, aynı sokakta dükkân açıp, aynı köşeyi tutmuşsa, bizim müşterilere göz kırpmışsa, adamı adamdan saymaz, kuyruğumuzu dik tutarız:

«Geç canım, ondan ne köy olur, ne kasaba!»

Aslında içimize kurt düşmüştür ya, ama yiğitliğe bilmem ne sürmeyiz:

«Kim bu yahu, nereden gelmiş? Daha dün bir, bugün iki! Biz öylelerini çok gördük... Biz adamı suya götürür, susuz getiririz.»

Siz öyle diyedurun, adam birer ikişer müşterileri kapmaya başlar...

Ama dedik ya, kuyruğumuzu dik tutmaya pek meraklıyızdır; bahaneyi buluruz, elimizde fırça, bu defa müşteriyi boyarız:

«Zaten ondan hayır gelmez, mıymıntının biriydi! Öyle müşteri olacağına; olmaz olsun daha iyi!»

Gün geçer bakarız ki, ciromuz düşmüş, hâsılat eskinin yarısı kadar, bu defa münafıklığa başlarız:

«Onun sattığı mallar bozuk, kötü, fasulyesi pişmez, yağı karışık, terazisi bozuk!»

Gün geçer, devran geçer, bir de bakarız ki, adam malı almış gidiyor, işler tıkr tıkr, siz dükkânın kirasını bile ödeyemiyorsunu, işte o zaman, kafanıza dank eder, ama nafiile...

Dükkânın kepengini çeker, kilidini vurur, kahveye çıkar, eski günleri yad edip ahkâm kesersiniz...

Yapacağınız başka şey yoktur, elinizde avucunuzda bir şey kalmamıştır; hatıralardan başka...

Bu örnekteki yeni bakkal Turgut Özal'dır...

Siyasete soyunduğu ilk günleri hatırlayın; neler söylenmemiştir, neler...

Elbette onun siyasi ve ekonomik

görüşlerinin tam karşısında olanların her şeyi söylemeye hakkı vardır, söylemişlerdir, söyleyeceklerdir de...

Ama önemli olan, eski bakkalın halidir...

Hani aynı sokakta, aynı malı satan, aynı köşeyi paylaşan, aynı müşterilere sahip eski bakkalın hali...

«Gardaşım, bu Durgut'tan birşey olmaz!» diyenler.

«Aha burye yazıyom, bu Durgut uçağı galdırmasına galdırır, emme indiremez» diyenler...

«Durgut kim, parti kim! Hele kongre gelsin, onun tozunu atarlar» diyenler...

Bugün tıpkı bizim eski bakkalın haline düşmüşlerdir...

Turgut Özal'ı kötülemişlerdir, kötülemişlerdir, ama beğenmedikleri «Durgut», —şimdilik olsa bile— malı da almış, müşteriyi de kapmış, gitmiştir bile...

Bunlar, hep peşin peşin insanları küçümseme huyumuzdandır.

Oysa işin başında olaya böyle yaklaşmasan, adamı adamdan saysan, kendini yenilesen, yeni bir ses gertirsen, adam malını cicili bicili naylonlara, poşetlere doldururken, sen hâlâ gazeteden yapılmış kesekâğıdıyla mal satmasan, belki bu hale düşmezsın...

Diyeceksiniz Turgut Özal, memleketi çok mu iyi idare ediyor?

Haşâ, millet pahalılıktan kan ağlıyor, geçinmiyor, bıçak kemiğe dayanmış, işsizlik, geçim derdi... Sıra sıra, tümen tümen...

Ama karşısında ne var?

Ciddi, inandırıcı bir laf var mı? Hele hele demokrasi havarilerinin o bitmez tükenmez demokrasi nutukları?

Demokrasiden vaz mı geçeceğiz?

Kim demiş?

Demokrasi, etimiz kadar, tırnağı-mız kadar, tenimiz kadar bedenimize yapışıktır.

Ama önemli olan, demokrasiden ne anladığımızdır.

Sadece kendiniz için demokrasi nutukları atarsanız, hamamda şarkı söyleyip, sesi kubbede yankılanınca, «Yahu, bende bayağı iyi ses varmış» diyen Bektaşîye dönersiniz.

Özal'ın ekonomik ve siyasi görüşlerine karşı olmak başka şeydir, Özal'ı iyi tanımak ve değerlendirmek çok başka şeydir.

Özal, bir kere akıllı adamdır...

Özal, öyle sanıldığı gibi de, hiç siyasi geçmişi olmadan, siyasetin ayak oyunlarını görüp tanımadan, gelip lök diye koltuğa oturmamıştır.

Kaç yılın siyasetini ve siyasetçilerini kâh uzaktan izlemiş, kâh yakından içlerine girmiş, kâh onların rahle-i tedrisine çöküp ders görmüştür.

Son kongre bunun örneğidir...

Özal, bu milletin aşırılığı sevmeyişi, kavgadan, gürültüden hoşlanmadığını, tepesindeki itişmeden, kışkırmadan rahatsız olduğunu, eski günleri anmak bile istemediğini çok iyi bilmiş, görmüş ve değerlendirmiştir.

Hem zaten bizim tanıdığımız kadar, Özal'ın yapısı da buna uygundur. Özal'ın bağırıldığını, çağırıldığını, celallenip sinirlendiğini pek gören yoktur.

Kongreden oybirliğine yakın bir çoğunlukla çıkan, gürültücü azınlığı bir kenara iten, parti üst kademesini Kongre'nin rengine göre düzenleyen Özal, kişiliğine uygun çizgiden kolay kolay sapmadığını göstermektedir.

Özal'ın sosyal görüşlerine, ekonomik görüşlerine, siyasal görüşlerine karşı olabilirsiniz, olabiliriz ama onun bu yanını da görmek zorundayız.

Adam, huyundan, suyundan kolay kolay vazgeçmiyor.

Enflasyonsa enflasyon, pahalılıksa pahalılık, zamsa zam...

İzmir suikast olayı!...

Bildiri:

Ankara İstiklâl Mahkemesi suikastın meydana çıkması üzerine acele olarak İzmir'e gitmiş ve soruşturmaya el koymuştu. Ancak halkın üzüntüsü bir galeyan haline dönüşmek üzereydi. İstiklâl Mahkemesi de bu durum karşısında olaya el konulduğunu açıklayarak halkı yatıştırmak ve bilgi vermek üzere bir bildiri yayınlamıştı. Şifre ile İstanbul Emniyet Müdürlüğüne de bildiride şöyle deniliyordu:

«16 Haziran 1926 tarihine raslayan Çarşamba günü, İzmir'e muvasalat etmek üzere seyahatte bulunan Gazi Hazretlerine bir suikast tertip edildiği mahalli hükümetçe haber alınması üzerine bu meş'um kasdı icraya memur planlar silâh ve bombalar gibi cürüm araçları ile birlikte müşarünileyh hazretlerinin muvasalatından evvel cürmümeşhut halinde yakalanmışlardır. Suikastı fiilen icraya memur edilmiş olanların başında (eski Lazistan Mebusu) Ziya Hurşit vardır. Bunun yanında İstanbul'dan beraberinde getirdiği mükerrer sabıkâlılardan birkaç şerir ile Sarı Efe denilen jandarma emeklisi Edip ve bnua mensup birkaç şahıs bulunmaktadır.

Tetkikat ve tahkikat ile şimdiye kadar tecelli eden safhaya nazaran bu tertibatın mülga Terakki-

perver Fırka Merkezi Umumi âzasından harici teşkilâta memur İzmit Mebusu Şükrü Bey de dahil olduğu halde İstanbul'da toplantılar ve müzakereler sonunda düşünüldüğü ve hazırlandığı, Reiscumhurun İzmir'e varışlarında tatbikata geçilmek üzere Ziya Hurşit ev arkadaşlarıyla İzmir'de bulunan Sarı Efe ve mensuplarının faaliyet sahasına sevk olundukları anlaşılmıştır.

Daha evvel kış aylarında bu şahıslar tarafından suikastın icrası hususunda isimleri malûm olmuş bulunan kimselerin evlerinde toplantılar ve müzakereler yapıldığı ve fakat araya giren engeller dolayısıyla düşünülen fiilin gerçekleşmesi zamanın tehir olduğu ve meselenin, isimleri zikredilen Şükrü, Ziya Hurşit ve Sarı Efe Edip beylerin şahsi düşünce ve teşebbüslerinden ziyade, gizli komite halinde icrai faaliyet eden b usiyasi zümrenin aldığı karar ve program cümlesinde ve aynı zamanda hükümeti devirmek gaye ve maksadını hedef alan siyasi bir suikast olduğu anlaşılmaktadır.

Mücrimlerin teşkifleri esnasında elde edilmiş olup bu hususta istimal edilecek silâh ve bombalarla suikastçıların ihtiyaçların temin eyleyecek mebalığın İstanbul'da tedarik edilerek vapura kadar getirildiği ve suikasti üzerine alanlara tevdi olduğu itirafatı vakia cümlesindendir.

Halâs bulmuş, istiklâl ermiş, terakki ve teali yoluna girmiş olan aziz vatanın huzur ve sükûnunu kanla ihlâl ve Reiscumhuru ortadan kaldırmaya ve hükümeti devirmeye matuf bluunan ve en alçakça şahsi ihtirasların mahsülü olan b usukast ve bu tertibat, maddî ve manevî mahiyeti itibariyle doğrudan doğruya vatanın hayat ve istiklâline ve selâmetine tevcih edilmiş üzücü ve korkunç bir hâdisedir.

Bu cinayetkâr fiil ve maksadın muhakemesine milletin gözü önünde başlayacağız. Muhakeme safahatı kamuoyunu daha ziyade aydınlatacaktır.»

BENİM NAÇİZ VÜCUDUM...

Ancak İstiklâl Mahkemesinin beyannamesi de halkı bir dereceye kadar teskin edebilmiş, sükûneti sağlayabilmek için Mustafa Kemal Paşa'nın İzmir'de kalmakta oldukları Naim Palas önünde biriken kalabalığa hitap etmesi gerekmişti. Mustafa Kemal Paşa daha sonra yine İzmir'de vatandaşlarına karşı yaptığı ikinci konuşmada, hemen her Türk'ün hafızalarına yerleşmiş şu sözleri söylemişti:

«Benim naçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebed payidar kalacaktır. Ve Türk milleti emniyet ve saadetini zâmin prensiplerle medeniyet yolunda tereddütsüz yürümeye devam edecektir.»

Sevgili Çocuklar...

Yazan: Tahsin UFUK

Çok Şanlı bir Millet ve ecdatın, torunlarısınız... Ceddiniz büyük, IRKIMIZ ulu ve kahramandır... Türk tarihinde dün en büyüktü, bu gün için de en büyüktür... Kıtalar ışık biz tuttuk... Medeniyetin öncülüğünü biz yaptık! Nice ünlü devletleri yenip; nice ünlü hükümdarları mağlup ettik... Altay dağlarını tarihte biz delerek geçtik. Beş kıtada at oynattık. Altay dağlarında çektiğimiz kılıç, atımızın nalının sesi, kılıcımızın şıkırtısı, «TANRI DAĞLARINDA YANKI YAPTI!» Ne büyük milletiz ki; hep mağlup ettik: Esir aldık! Esir ettiğimiz milletlere daima, adil davrandık, eşit davrandık... Bu nedenle, tarihte Türk Adaleti diye bahsettirdik... Üç beş atlı ile, koskoca bir Çin devletine saldırdık... Bizden korkan Çinliler karşınızda, Türk saldırılarına karşı, (ÇİN SEDDİNİ İNŞAA ET-TİLER...) Asya'da biz Avrupa'da biz, beş kıtada en büyük millet biziz!!! Büyük Dedelerimiz, TÜRK'ÜN büyüklüğü için bakın ne diyorlar!...

Türk başını kaldırdığında başı; göğe ve Allah'a değer!... Ey Türk: «Gökte; gök kubbe yarılmadıkça», (Yerde arz kabuğu çatlamadıkça), Senin ilini ve töreni kim bozabilir?.

Dünyanın en şanlı, en şerefli bir ırkı, kavmi milleti olan bizleriz... Bir zamanlar, siz de biliyorsunuz ki, OSMANLI BÜYÜK DEDELERİMİZ, küçük bir beylikten, aşiretten dünya çapında cihangir devlet kurduk... Küçükçük bir topluluktan, cihangir bir devlet kurmak pek kolay değildir... Biz akıncı bir milletiz... Dövüş, dövüş, kırıla, kırıla, Orta Asya'dan, «Anavatanımızdan», bu günkü yurdumuz Türkiye'ye geldik... Bir deniz iken, göl olduk... Göl-göl iken bir ırmak olduk... Irmak çay oldu... Çay taşıdı beş kıta

ya yayıldı... Tekrar Umman olduk... Dünün Amerikası bizdik... Balkan devletleri bizim kölemiz kulumuz idiler... Ne yazık ki; her türlü kötülüğü biz kendi kendimize, zaman-zaman yapıyoruz!... Kalkınmakta olan Türkiyemiz, siz de biliyorsunuz, daima milli birlik beraberlik kardeşlik, elele vermek, can-cana, yan yana, tek ruh, tek nefes halinde birleşip bütünleşmemiz ve çalışmamızı, yine çalışmamızı ve çok okumamızı; çok okuyup ilerleyip; yükselmemiz gerekmektedir... Aziz ve Yüce Atamız: Vatanımızı ve Türkiye Cumhuriyetini biliyorsunuz ki; sizlere armağan etti... Kanımızın son damlasına kadar, Türkiye Cumhuriyetini korumak, kollamak için, Türk Gençliği Atamıza namus ve şeref sözü vermiştir... Milli ülkümüz ve hedefimiz, onun yolu ve onun izin-den gitmek, Atatürk'çülüğü en bilinçli hale gelmesine gayret etmektir... Bizim yolumuz budur! Sevgili çocuklar... Başka yollar bizim için karanlıktır... Diğer sayılarımızda, kendi öz liderimiz Atatürk'ten bahisle, size iki makale sunduk... Bu defa yine, Türkiye Cumhuriyeti, Türk Gençliği olarak, Ata yadigarı bu vatanımızı, milletimizi, kalkındırmak yüceltmek için, en büyük ödevler sizlere düşmektedir!... Öğretmenlerinizi can kulağıyla dinleyiniz... Derslerinize çok çalışınız... Dinimiz Kuran-ı Kerim'de ilk inen ayet, oku ayeti'dir... Biliyorsunuz, «Peygamberimiz Hz. Muhammed, Beşikten mezara kadar ilim alınız» derken, Aziz ve Yüce Atamız da, hayatta en hakiki mürşit ilimdir, buyuruyorlar...

Eğer okumaz isek, kalkınan milletlerin esiri oluruz... Onlar bizi sonra çok kötü ezerler... Hürriyetimiz

elimizden gider! Çalışan bir Millet; daima ayakta kalır... Bu bir gerçektir!!

Sevgili Türk Gençliği, sevgili çocuklar. Tenbellik çok kötü bir hareket, itiyattır. Aşırı oyuna düşkünlükte bizim istikbalimizi baltalar... Görüyorsunuz, 20. Asır insanlığı, çok çalışıp, çok okuyarak, önce ayın fethi olayını gerçekleştirdiler... Şimdi de; diğer seyarelere gitmeye hazırlanıyorlar... Çağımız feza çağıdır...

Devir Atom Devri, Hidrojen devri, yani; ilmi inkişafların, «elektronik her türlü cihazların» hatta robotların devresidir... Bir zamanlar tarihte biz Türkler en ilerilerdeyken, kalkınan milletlerden bugün için (fersah-fersah) gerilerde kaldık...

Bir romanı, filmi de bulunan deniz altında yirmi bin fersah, adlı eserde ve filmde görüldüğü gibi, Natilüs gemisi kaptanı şöyle bir söz sarfediyor!... Dünya ve insanlık beni anladığı zaman, çok geç kalmış olacaktır diyor...

Bu gün biz esir değiliz: Allaha çok şükür ama fakat; bir kültür emperyalizminin esiriyiz... Bizde fizik alimlerimizi yetiştirip, dünya medeniyetine bir katkıda bulunmak istiyor isek, Onlarla eşit seviyeye gelmek istiyor isek, çok çalışıp çok okumalıyız!... Sevgili çocuklar! Bakınız yüce islâm dini peygamberimiz ne diyorlar... «İLİM ÇİN'DE DE OLSA», Dünyanın neresinde olursa olsun, mutlaka arayıp; bulunuz... Evet kardeşlerimiz, yükselmenin yolu, okumaktan, çok çalışmaktan geçer... Bizden sonra gelecek nesillere, sıhhatli bir Türkiye, kalkınmış, hiçbir sorunu kalmamış bir Türkiye devretmemiz için, çok çalışmak, fizik üstü çalışmak ve çok çok okumaktır!...

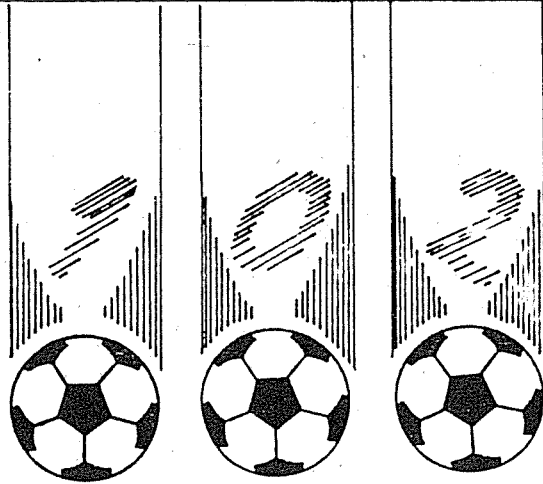
İlk okuldan başlayan, Üniversite dönemine gelinceye kadar devam eden, tahsil hayatımızda, siyasete alet olmayınız... Vatan hainleri ister öğretim görevlileri olsun, ister arkadaşlarınız olsun; onların fikirlerine asla kanmayınız... «Zehirlenmeyiniz...» Atatürk Gençliği, Atatürk'çü, yol ve çizgiden asla çıkmaz... Bizim milli rengimiz... Türk Bayrağının rengidir... Kefenimiz ise, üstündeki ay yıldızdır... Ülkemiz 12 Eylül 1980 yılı öncesi çok kötü günler yaşadı... Nice, nice ömrünün baharında, memlekete millete en yararlı olabilecek bir çağda, birçok mesûm Türk genci kara topraklara gömüldü... Onları bu hale sokanlar, ecnebi milletlerin sempatizanları, ecnebi milletlere satılmış olan, içimizdeki vatan - millet hainleridirler... Yine

yazdık: Bir daha yazıyoruz! Yüce Allah bize (!) bir deha böyle karanlık günler göstermesin... Milli Ülkümüz etrafında birleşmeliyiz... İçten-dıştan gelebilecek her türlü bölücü parçalayıcı, milli varlığımızı tehlikeye sokacak fikirlere karşı uyanık olmalıyız... Anne ve Babalarımızı asla üzmemeliyiz... Bu hayat şartlarında onlar bizi nasıl okutuyorlarsa; bizde onlara, vatanımıza (!) milletimize, lâıyk hayırh-yararlı evlâtlar olalım... TEK YOL VARDIR O DA... M. Kemal Atatürk'ün yolu... Milli ülkümüz Kemalizm, Milliyetçilik... Vatanseverlik... Milliyetperverlik... Dürüst, namuslu, doğru çalışkan olmak ve bizleri yetiştiren, okutup eğiten bu topluma, özverilerimizle, milli varlıklarımızla, katkıda bulunup; memleketi yükseltmek, milleti

mizi yüceltmektir! Milli şiarımız, okulda söylediğimiz gibi, (Türk'üm, doğruyum çalışkanım. Yasam, bu yüklerini saymak, küçüklerimi korumak, ülküm yükselmek, vatan ve milletimi canımdan çok sevmektir.)

Sevgili çocuklar, yarınlar sizlerindir... Türkiye sizindir... Atalarımız: Tarihin en karanlık devre ve dönemlerinde mum ışığı ile okuyup; bu gün dünya medeniyeti önünde, dünya insanlığı önünde iftihar ettiğimiz, cihanşumul Türk Büyüklerini yetiştirdiler... Herşey gönlünüzce olsun... Hem oynayınız, hem de çalışınız... Herşey sizin hakkınız, bizden size gönül dolusu, sevgi, saygılar... Şen ve esen kalınız.

T. ATATÜRK DERGİSİ

kazanmak elinizde
SPOR TOTO

Atatürk'ü kızdıran söz : A T A M

Cumhuriyetin ilânında oyu olanlardan ünlü yazar
Yakup Kadri Karaosmanoğlu anlatıyor

Vali Dr. Reşit caddesinin 61 numaralı apartmanının 2 numaralı dairesinin zilini çaldığımız zaman, kendimizi birden tarihin derinliklerine gömülmüş zannettik. Önce misafir odasına alındık. Duvarlar Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve eşinin yağlıboya portreleriyle süslüydü. Minyatürler, bu süsleri tamamlıyordu. Birkaç dakika sonra Karaosmanoğlu, bizi kabul etti.

Cumhuriyetin 50. yılının arefesindeydik. Karaosmanoğlu, Milli Mücadelenin başından itibaren Ankara'da bulunmuştu. İkinci Meclis üyesi olarak, Cumhuriyetin ilânında oyu olan insanlardan biriydi. Onuncu yıl dönümünde de, Atatürk'ün yakınları arasında o günkü heyecanı yaşamıştı.

Türk edebiyatında yeri ve siyasi hayatımızda rolü olan Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na şu suali sorduk:

— Cumhuriyetimiz 50'nci yılına geliyor. Onuncu yılı bilen biri olarak o günleri anlatır mısınız?

— Hani şu meşhur «Ne mutlu Türküm diyene!» sözünü söylediği Büyük Nutkun bayramını mı?

— Evet.

— O günden hatırladığım tek şey, Atatürk'ün hem çok heyecanlı, hem de çok sevinçli olduğudur. Nutkunu hazırlamıştı. Konuşma gününden bir gece önce İsmet Paşa'yı, Falih'i (Falih Rifki Atay) ve beni çağırdı. Nutku okudu. Atatürk'ün iştişare etmek âdetiydi. İsmet Paşa nutka, güzel sanatlar bölümünü de ekletti.

Karaosmanoğlu, sanki o günü yaşıyordu. Biraz durdu, gözlerini gözlerimize dikerek sözlerine devam etti:

— Nutku dinlediğimiz zaman çok heyecanlanmıştık, Ne mutlu Türküm diyene!» cümlesi, heyecanımızı daha da arttırmıştı.

Karaosmanoğlu, gürleyen sesiyle:

— Ben, size bir şey söyleyeyim mi? dedi. Atatürk, her şeyden önce, büyük bir milliyetçiydi. Türk milletine çok inanırdı. Dünyanın en büyük milletinin Türkler olduğunu, vesikalarla ispat etmeye çok çalışmıştı.

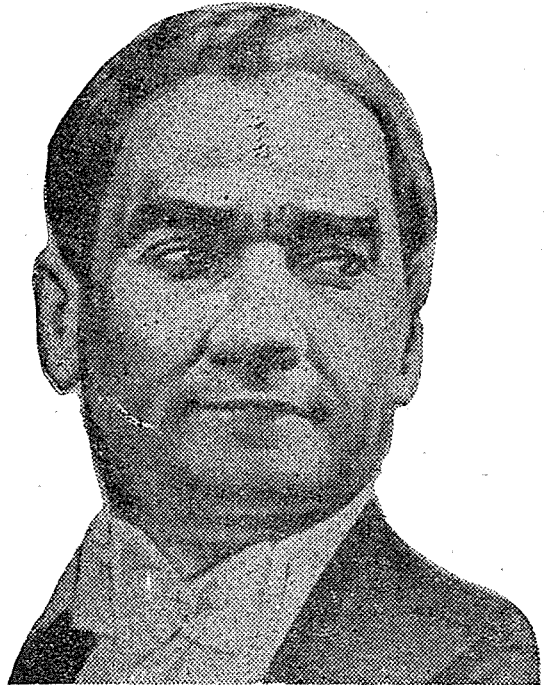
Yazar, sözlerine şöyle devam etti:

— Bir İngiliz subayı, Atatürk'e o kadar hayrandı ki, bu hayranlığını belirten bir de kitap yazdı: «Bozkurt.» Yazar, kitabında Atatürk'ü gelmiş geçmiş en büyük devlet adamlarıyla karşılaştırıyor. «Şayet Roma devrinde dünyaya gelseydi. Sezar'dan üstün; Fransız olsaydı, Napoléon'dan yüce olurdu. Ne yazık ki, çorak bir yerde dünyaya gözlerini açtı ve kabiliyetsiz bir milletin başına geldi,» diyordu.

Atatürk bu kitabı görünce, çok kızdı. Yazarın, Türk milletini küçük görmesine kızmıştı: «Ben, Türküm, Türk milleti, nice Atatürk'ler yetiştirir,» diyordu.

Konuşmamız sırasında Karaosmanoğlu, Atatürk'ün kendisine bu soyadının verilmesinden sonra, «Atam» diyenlere çok kızdığını belirterek şöyle dedi:

İsmi daima Türk'le beraber söylendiğini duy-mak, O'nu büyük bir tutkusuydu...

ANKARA'DAN İKİ FIKRA

Yavuz DONAT

Adamın biri ata binmiş, gidiyormuş.

Sırtında da su testisi varmış.

Yoldan geçenler ,atlıya sormuş:

— Testiyi neden heybeye koymuyor da sırtında taşıyorsun?

— Ata fazla yük olmasın... Günahtır hayvana... Zaten beni taşıyıp yoruluyor, bir de testinin ağırlığını çekmesin.

.....

Testisini sırtına alıp ata binen ve bunu da atını fazlaca sevdiğinden (!) yapan adamın hikâyesi, son zamlar sebebiyle anlatıyor.

Öyle ya...

Her hafta bir-iki yeni zam...

Ve yetkililerimiz zammı savunuyorlar:

— Benzin zammı vatandaşa yansımaz...

— Sümerbank zammına gelince... Sanki herkes Sümerbank'tan mı giyiniyor?

— Şeker zammı bütün fiyatları etkileyecek değil ya...

— Havagazı zammı mı dediniz?.. Fazla etkisi olmaz...

— Belediye otobüs ücretlerine zam yapıldı, doğru... Ama herkes de işe otobüsle gitmiyor ki...

.....

Yöneticiler, sırtında testisiyle ata binen adam misâli, vatandaşı gerçekten düşünüyor (!)...

İyi ama...

Testi yine de atın sırtında değil mi?..

★

İkinci hikâye bir tavuk hırsız ile ilgili.

Adam kümese girmiş, iki eline iki tavuğu almış.

Birkaç yumurta görmüş, «Çocuklar yer» diye yan ceplerine indirmiş.

Bakmış, civcivler oynuyor.

«Büyür, tavuk olurlar» diyerek iç cebini de onlarla doldurmuş.

Ve...

Tam kümesin kapısında evsahibine yakalanmış.

Karakol, mahkeme derken, hâkim şöyle demiş:

— Suç ortada. Tavuklar elinde, yumurtalar, civcivler cebinde. Şimdi kararımı vereceğim. Son olarak söyleyeceğin bir şey var mı?

— Var hâkim bey, avukat tutmak istiyorum.

— Allah Allaaah... Durumun ortada oğlum, avukat sanki ne diyecek ki?

— İşte ben de onu merak ediyorum hâkim bey... Sahi avukat ne diyecek?..

.....

Bu hikâye tek olayla ilgili değil...

Pek çok yönetici, pek çok parti için kulislerde dilden dile dolaşıp duruyor...

★

Her gün yeni yeni istifalarla sarsılan bir partinin genel merkezinden davet alıyoruz:

— Gel, birlikte seyahate çıkalım... Ne kadar güçlü olduğumuzu gör...

Allah Allaaah...

Hâlâ görülecek bir şey mi var?

Doğrusu merak ediyoruz.

Şey...

Galiba onlar da merak ediyorlar.

★

.....

SODEP kurulduğu gün, Halkçı Parti'nin temelleri çatlamıştı.

Şimdi henüz ana rahminde bulunan DSP nin adı bile çöküntüdeki HP'yi korkutup SODEP'i ürküttüğüne göre...

Halkçı partililerle dolaşıp da sahi neyi göreceğiz?..

Ancak...

Bazı Halkçı Parti milletvekilleri de, genel merkezilerin ısrarına katılmaz mı?..

— Git git... Gerçekten git ve gör... Zira... biz de merak ediyoruz ne göreceğini... İnmiş tabelalar mı, yoksa olmayan bir teşkilât mı?..

Gitsek mi acaba?..

★

Enflasyon frenlenemez, dolar başını alıp gider ve insanımız fakirleşirken, bazı meslekdaşlarımız, yöneticilerimiz, işadamlarımız bakıyoruz da şöyle diyorlar:

— İyiye gidişin farkında değil misiniz? Şimdi anlatalım da öğrenin...

Bakalım, neler anlatacaklar?

Doğrusu merak ediyoruz...

.....

Acaba...

Tavuk hırsızının avukatı mahkemede ne diyecek?..

DEMOKRASİ VE AYDIN

Yük. Müh: Talip ERDEN

DEMOKRASİNİN ve insan haklarının evrensel kurallarına, Türkiye’de ne kadar uyulmaktadır? Askeri rejimden yeni çıkmış olan ve çoğulcu bir sistemi yerleştirmeye çalışan Türkiye, tam demokrasiye geçişin, hangi aşamasındadır?

Batı dünyasının çeşitli seçkin aydınları, sık sık Türkiye’ye gelip, bu sorunun cevabını arar... Bunlarla, her seferinde biz de görüşürüz.

Bu seçkin Batılı aydınların, tabii ki, Türkiye’de, Amerika’nın ya da Batı Avrupa’nın demokratik ve özgür şartlarını aynen bulmaları düşünülemez. Demokrasiyi ve özgürlüğü yerleşik düzen haline getirmeye çalışan, buna karşı, toplumsal gelenekleri ve gelişmişlik düzeyi Batı toplumlarından çok farklı olan Türkiye, neticede askeri müdahalelerin ve siyasi istikrarsızlıkların arasında, hedefine ulaşmaya çalışmaktadır.

Ancak bu aydınlarla görüştüğümüz zaman, onların yadırgadıkları tek konunun, siyasi sistem ya da devletin vatandaşa tanıdığı sınırlı özgürlükler olmadığını da anlarız.

Örneğin, gelişmekte olan ülke aydını, haklı olarak, üniversitelerin özerk olmasını ve devlet güdümünde olmamasını ister.

Ama acaba aynı aydın, kendi özerkliği ve güdümsüzlüğü üzerinde yeterli derecede durmakta mıdır? Yani, gelişmekte olan ülke aydını, kendini sağ ya da sol kamp ve sloganlardan sıyrıp, olaylara özerk ve bağımsız bakabilmekte midir?

Son günlerde konuştuğumuz, ülkemizi ziyaret eden Batılı seçkin aydınların görüşlerinden, bu kalıplar konusunda örnek verelim:

Ordular, her zaman ve her siyasi olay için-

de, mutlaka faşizmin temsilcisi değildir... Örneğin Amerikan Ordusu, Hitler faşizmine karşı savaşıarak, özgürlüğü korumuştur. Yine Amerikan Ordusu, güney eyaletlerinde zencileri korumuş ve onların, Arkansas gibi beyaz asırların hâkim olduğu eyaletlerde, okula gitmesini, toplu taşıma araçlarına binmesini sağlamıştır...

Çağdaş aydın, yaşadığı zamanın şartları ile dünü karıştırmaz.

Örneğin, Amerika’da 1950’lerin McCarthy’ciliği, artık yoktur... Aynı şekilde Vietnam’daki Amerikan müdahalesi sona ermiştir ve şimdi Çin Hindi’ndeki katliamı, Amerika değil, bizat Vietnam komünistleri yapmaktadır.

Bugün «Ben solcuyum» demek, anlamsızdır... Pekin de, Moskova da, Varşova da, Tiran da, Şam da solcudur. «Ben solcuyum» diyen, bunlar ile arasındaki farkı da bilmelidir.

Bugün özerk ve bağımsız aydın, Türkiye’deki özgürlüklerle ne kadar ilgileniyorsa, Sovyetler’deki Sakharov’un durumu ile de aynı ölçüde ilgilenen kişidir.

Kısacası, çağdaş ve evrensel aydın türü, tıpkı endüstri ve bilim gibi, gelişmiş ülkelerin ötesindeki boyutlara ulaşmıştır. Bu toplumlar da demokrasinin bir temel dayanağı da, bağımsız ve özerk aydınların varlığıdır.

Bizde de bu tür aydını yetiştirip, yaşatmaya çalışmalıyız. Polis devletini ve askeri rejimi istemeyen aydınlar, kendi yaşamlarına da bu doğrultunun gereklerini yansıtmalıdır. «Cadı kazanları»nı, sadece devletler ve yönetimler kaynatmaz. Slogancı ve kampçı aydın da, bazen sağda, bazen solda kazan kaynatarak, o eleştirdiği hoşgörüsüz sistemin başka türünü, kendi dünyasında kurmuş olur.

Türkiye kabuğundan çıktıkça daha fazla eleştiriliyor

Doç. Dr. Sina ÖZBUDAK

Eğer gazetelerimizi okuyorsanız, hemen her gün ya biraz açıkça veya satırlar arasından şu veya bu kuruluşta Türkiye'yi eleştiren, yeren konuşmalar yapıldığının, kararlarının alındığının farkına varırsınız.

Eğer zaman zaman ülke dışına çıkıyor veya dışardan gelen dostlarınızla görüşüyorsanız, bu kampanyanın sadece bir bölümünün farkında olduğunuzu anlar ve duyduklarınızdan veya gördüklerinizden hayrete düşersiniz.

Eğer göreviniz nedeniyle ülke dışındaysanız, işkence hayatı yaşıyorsunuz demektir. 970'lerden bu yana bir gün geçmiyor ki, Türkiye aleyhinde bir yayın olmasın, kitap veya yazı ile eleştirilmesin, TV'de didik didik edilmesin.

Tekstil satıcısı veya demir çelik ihracatçısı iseniz, Avrupalısı, Amerikalısı ya kota koyar, ya fark giderici vergi alıp engeller.

Türk işçisi iseniz, kollarını açıp sizi çiçeklerle karşılamış olan çalıştığınız ülke, şimdi «Ne zaman geri dönecek» diye gözünüzün içine baakr. Hatta, sizi heveslendirebilmek için ödüller verir. Aynı mahallede oturduğunuz komşularınızın bir süre sonra duvarlara «Türk defol» diye yazdığını görürsünüz.

Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu'nda sürekli eleştirilir, Birleşmiş Milletler'de ve Bağlantısızlar Konferansı'nda Kıbrıs nedeniyle kınanırsınız.

«Ege'den ben de hakkımı istiyorum» dediginiz anda, olmadık yerlerden olmadık tepkilerle karşılaşsınız. Ermenisi, Süryanisi, bölücüsü, belgeler dağıtır, yayınlar yaptırır ve sizi itiştirip durur.

Bir süre sonra da, kendi kendinize «Yahu biz bu kadar da aşışlanacak, itilip kakılacak bir ülke miyiz? Hiç de iyi yanımız yok mu?» demeye, herkesi düşman görmeye başlarsınız.

Acaba bu eleştirileri yapanların tümü gerçekten düşman mıdır?

Türkiye'nin üzerine Batı dünyasının böylesine ısrarla yürümeye başlamasının önemli orandaki nedeni, Türkiye'nin büyümesinden ve kabuğunu kırıp ortaya çıkmasından kay-

naklanıyor. Bir bölümü bizim beceriksizliğimizden oyunu kurallarına göre oynayamamamızdan, küçük bir bölümü de gerçek düşmanca niyetlerden doğuyor.

1970'lere kadarki Türkiye'yi bir düşünelim.

Siyasi alanda, Batılı abileri ne derse yapan, sesini çıkartmayan uysal bir ülke... Ekonomik alanda ise, tamamen içine kapanık, dış piyasaları sadece elbise alışverişi yapmak için düşünen bir ülke.

Türkiye'nin kabuğunu kırışı, 1974 Kıbrıs Harekâtı ile başladı. Ege'deki çıkarlarını aramaya, ardından da, Avrupa ve Ortadoğu pazarlarına saldıran bir Türkiye beliriverdi. Oyunun koşullarını pek bilmeyen ancak buna rağmen mücadeleyi sürdüren bir Türkiye...

Kısa sürede, Avrupa'daki Türk sayısı 2 milyona ulaştı... Türk ihracatçıları, Ortadoğu pastasındaki Batılı payından bir bölümünü ele geçiriverdi... Kıbrıs ve Ege'deki haklarını, tüm uluslararası baskılara rağmen ısrarla aramayı sürdürdü.

İşte bugün karşılaşılan engellemelerin büyük bir bölümü, Batı'nın bu «yeni Türkiye'yi» henüz kabul edememesinden kaynaklanıyor. Eski uysal Türkiye'nin yerine gelen bugünkü Türkiye birçoklarının çıkarlarını zedeliyor. Bu aşamada henüz kimseler yeni Türkiye'yi kabullenebilmiş değil. «Ya ilerde çok güçlenir ve çıkarlarımızı daha fazla zedelerse» demekten de kendilerini alamıyorlar.

TÜRKİYE'ye ilişkin eleştiriler ne zaman bitecek biliyor musunuz?

Ne zaman ki sağlam bir ekonomik yapıya kavuşacak, ne zaman ki uydurmaca dış yardımlar yerine kendi olanaklarıyla modern ve güçlü bir ordu kurabilecek, ne zaman ki kazasız işleyen bir parlamenter demokrasiye sahip olacağız, o zaman insanların büyük bölümü susacak.

İşte o zaman eleştirme hakkı bize geçecek.

Türk Demokrasi Tarihimize Objektif Bakış!...

Yazan: İbrahim İlhan ÖZEN

«Diğer sayımızda, son pragrafında bahsettiğimiz üzere». İKTİDARDA bulunan, «Adalet» Partisiyle, ANA Muhalefet Partisi, (C.H.P.) ile araları açıktır... (Bülent Ecevit, Süleyman Demirel sürüşmesi), bu defa TÜRK Siyasal sahnesinde boy göstermektedir... Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanlığına, İnönü'nün yerine, Ecevit Genel Başkan olmuştur... Eski Cumhurbaşkanı İnönü, 1960, İhtilalini müteakip, milli iradeye dayalı olmadan, milli seçimler yapılmamaksızın, Başbakan olarak, 1964 milli seçimleri yapılıncaya kadar, bu hükümette görev yapacaktır... Türkiye'nin 4. Cumhurbaşkanı'na, Orgeneral, Cemal Gürsel Paşa getirilmiştir... 1960 İhtilali, bilerek veya bilmiyerek; büyük günah sahibi olmuştur... İhtilalle birlikte, memleketimizin her sahada yatırımları durmuş, devam etmekte olan eserler yarım kalmış. Ülkemizin milli kalkınma hamleleri akim kalmak suretiyle hızla durmuştur!..

Bu hükümet bir intikâl devresi(!) demokrasiye tekrar geçinceye kadar, bir ara hükümeti olarak, İsmet İnönü hükümeti görev yapmıştır.. Tahminimizce ve bütün aklıselim sahipleri tarafından fikrimiz teyid edilip benimseneceği üzere; 1960 İhtilali, ülkemizi, «çeyrek» asır geriye götürmüştür...

Neydi bu demokrat partililerin günahı?.. Ne yapmıştı? Bu hükümet topluluğu ve mensupları?.. Hukuki yönden bir suç bulmak, imkânsız gibi görünmektedir... ANAYASAYI MI İHLÂL ETTİLER?... Asla hayır... Meclisin Teşrii masumiyetini mi ihlâl ettiler?... Yine de hayır... Vatan hayini mi idiler?... Çok tabii ki ve yine büyük bir hayır... Çünkü Demokrat Partinin ülkemizdeki sayısız eserlerde: Mühür ve imzası vardır... Biz burada esas konuya ve saadete kendi siyasi görüş zaviyemizden,

memleketimiz adına; bu konuyu (çok namusluca ve şereflice ele alarak), Tarih ve Türk Milleti önünde, Türk Kamuoyu önünde, milli gerçekleri, tahrif etmeden, cevap vermeye çalışacağız... Aziz Atamızın, Hükümet ettiği dönemde, ömrünün son yıllarına doğru, Başbakan İnönü ile, aralarında, bazı konularda fikir ayrılıkları belirmesi üzerine, Atatürk İnönü'nün istifasını isteyerek, yerine Başbakanlığa, sayın Celal Bayar'ı getirmiştir... O dönemde, Yalova kaplıcalarında, devam eden siyasi dargınlık, bir devrin perde gerisi hareketi olarak kalmış, TÜRK Kamuoyuna yansımamıştır...

İki silah arkadaşı, iki devlet adamımız, birbirleriyle, sebebi bilinmeyen, mahiyeti meçhûl nedenlerle, ölüncüye kadar, birbirleriyle, konuşmak üzere, dargındılar... İsmet Paşa, sadece Malatya Milletvekili olarak, Meclis içinde, pasif olarak bulunmaktaydı... Dargınlığın ana sebebi, Başbakanlıktan istifası siyasi ve milli tarihimizde enterasandır!.. Bu bir devlet meselesi değil, şahsi ve hissi bir dargınlık ve kırgınlıktan mütevellit olabilir... T.C. TÜRK Siyasal hayatımızda, dünyaca ünlü, siyasi ve tarihi, askerî şahsiyetimiz, İsmet Paşa'nın ilk defa, (BAŞBAKANLIK KOLTUĞUNU) altından alan, Bayar, bu defada, 1950 Milli Seçimlerinde, Demokrat Partinin iktidara gelmesiyle, bu kez de, yine İnönü'nün Cumhurbaşkanlığı makamını ikinci defa elinden alıyordu... Siyasetin cilvesi budur... Kader ve tesadüf olarak, Çankaya'ya Celal Bayar yerleşiyor... T.C.nin CUMHUR-BASKANIMIZ olaraktan...

Sayın İsmet Paşa köşkten eşyalarını alıp, köşkü tahliye ederken; bu yüce makam malikanesini; Celal Bayar beye, tahsis ediyordu... Sanırım ki zannımızca, bu dava pek hazmedilecek gibi bir olay değildir... Böylece bu büyük tarihi ve milli şahsi-

yetimiz, biraz siyasi mağlubiyet (!), biraz da, koltuk ve makam sandelyesinin iki defa sayın Bayar tarafından, altından alınmasından sonra, siyasi bir husumet, siyasi bir kapris, iki büyüğümüz arasında doğmuş oluyordu... Siyasal tarihimizde, T.C.nin buna siyasi ve çok enterasan bir olay desekte olacaktır... Paşa Baba, Demokrat Partililere, karşı bu olaydan dolayı, Meclis içinde, hiçbir gün, yapıcı bir muhalefette bulunmamıştır... TÜRK Demokrasisini kendi iradesiyle başlatan bu tarihi büyüğümüz, bir gün gelecek «TÜRK DEMOKRASİSİNİ» siyasi bir mefta yaparak toprağa gömecektir... Burada demek istediğimiz; TBMM'nin kapatılmasıdır!!

— Türk Demokrasi tarihimiz içinde, Türkiye'de zuhur eden, nahoş olayların esas tertipçisi, Sayın Celal Bayar olduğu halde, bu eski komiteci, kendisi perde gerisinden olayları sevk ve idare ederek, bütün sorumluluğu, rahmetli Adnan Menderes'in üzerine yıkabilmeyi başarmıştır... Çünkü Celal Bayar, Siyasal tabiatı itibarıyla, doğuştan kindar bir yaratılışa, sahip bir kişi olduğunu, DEVRİ Menderes'te zuhur eden, siyasi kavgaları, fevkalâde enterasan olayları, bütün kavgaları, Meclis içinde ve dışında, olayların başlatılmasına neden olan: Bayar'dır!! Neydi bu olaylar? (TOPKAPI-KAYSERİ olayları!) Uşak'taki İsmet Paşa'ya yapılan, taşlama olayıyla, «başının yaralanması» Yüce Millet Meclisinde, yaylacılar gurubu, «TAHKİKAT KOMİSYONU» olayları, Demokrat Partinin içindeki, birkaç adı, bayağı politikacının, Meclis içinde, tarihi şahsiyetimiz İsmet Paşa'ya, resmen hakaret etmeleri... «Hadi Paşa» senin artık zamanın geçti... Ve buna benzer gibi ipe sapa gelmeyen sözlerle, İsmet Paşa'nın kalbini kırmalarıdır... Paşa Babanın da, İzmir çıkartması diye, nitelen-

dirdiği İzmir gezisi, sanki İzmir'de düşman varmış gibi davranılması, bu durumu acayip ve sakil olarak niteleyeceğiz! Bazı basit politik oyunlar demek istiyoruz... Esas gerekçe: Demokrat Partinin, sırasıyla, 1950-54 ve 1958 yıllarında yapılan milli seçimleri peş-peşe kazanmış olması; bu partiye halkımızın teveccüh etmesi, o devirde iktidara gelmek isteyen, tüm siyasi parti liderlerinin, sınırlarını tam manasıyla bozmuştur... Peşin yenilgi ve mağlubiyet...

Mecliste artık siyasi kavgalar başlamış, sıralar havada tabancalar çekiliyor, karşılıklı itham ve hakaretler sürdürülüyordu... Hava artık tam olarak elektirikli, memleketin siyasi tansiyonu yüksektir... Bir tarihi şahsiyetimiz, D.P. lileri uyarıyor... Sizi bende kurtaramayacağım... (BENİ KIZDIRMAYINIZ MECLİSİ BAŞINIZA ZİNDAN EDERİ MDİYORDU...) Malum olduğu üzere bu ses İsmet İnönü'nün sesiydi... Artık gençlik olayları da başlatılmış, Ankara'da Harp Okulu talebeleri, Harp Okulu Komutanı : Talât Aydemir'in emriyle, bir ihtar yürüştüyle, İhtilâlin geleceğini adeta ihtar ediyorlardı... Hürriyet diyor talebelerden bir tanesi... Adnan Beyin, (Başbakanın) yakasına yapışıyor... Ne İstiyorsunuz?.. Hürriyet... Adnan Bey Evlâdım bir başbakanın serbestçe yakasına yapışabiliyorsun, bundan daha büyük hürriyet olur mu? (Kelek Adam...) Bu siyasi talebe sonra bakan olacaktır!! Bu şahsiyetin rengini ve kim olduğunu çok iyi biliyoruz! Kim, hangi parti tarafından gençlik olaylarının başlatıldığını da...

Amacı ve hedefinin ne olduğunu, kendisinin eğilimini, milli rengini çok iyi biliyoruz... Bizim hızla kalkındığımızı gören, Rusya ile, sömürücü Emperyalist ülkeler, Türkiye'de anarşik olaylarla, hükümeti düşürbilmek, alaşağı edebilmek için: Siyasi komplolar, siyasi skandallar yaratmaya çalışıyorlardı... Sendikaların içine «KOMÜNİST MİLİTANLARI SOKARAK», İşçi hareketi adı altında, memleketimizin milli kalkınmasını yıkmaya, başına belâ olmaya çalışmaktadırlar...

Bu dış mihraklı, komünist militanlar, büyük TÜRK Ordusunu da hi bile, siyasetin içine çekmeye ça-

lışıyorlardı... Ordu - Millet bütünleşmesi şuurunu ortadan kaldırmak ve Ordumuz ile, milleti birbirine sokmak, iç halk ihtilâlini gerçekleştirmek istemektedirler... Bir iç savaşla, Türkiye'yi ortadan kaldırmak, tarih sahnesinden, dünyanın en son TÜRK Devletini, dünya haritasından silmek amaç ve emelindeydiler... Demokrat Partinin 10 yıl süreyle iktidarda kalması, memleket ve milletimizin hızla kalkınmasını; bir türlü hazmedemiyorlardı... Bu güzide partimizin günahı neydi?.. Çok çalışması, memlekete sayısız eserler kazandırması mıydı?.. TÜRK Demokrasi tarihimizde, T.C. Türk Siyasi hayatımızda on yıl süreyle hükümet eden, halk tarafından çok sevilen bu partimizin suçunun ne olduğunu bu gün bile hâlâ anlayamadık...

Demokrat Partinin, ülkemize, aziz ve yüce milletimize, en yararlı olabileceği bir devre ve dönemde, iş başından uzaklaştırılmış, Liderinin asılmış olması partinin kapatılması çok şaşırtıcıdır. Belki bu Parti mensuplarımızın, muhakkak ki; bizim bilemediğimiz suçları olabilir... Hataları mutlaka vardır... Büyüklük kompleksine kapılmış olabilir... Hatasız kul olur mu?.. Sabahlara kadar uykusuz istimlak sahalarında sabahleyin, Yeşilköy Hava Alanı inşaa edilirken, alanda sandalya üzerinde uyuyan, Boğaziçi yollarını, İstanbul'un genişletilmesini, Vatan Caddesi, Levent'ten Boğaz'a giden yolları yapan, «ANIT KABRİN İNŞAASINI TAMAMLAYAN», Yeni Meclisi inşaa eden, Belediye Sarayını yapan, barajlar inşaa eden, Türkiye Karayollarımız ile, sayısız

fabrikaların bacasını yurttta tütüren, Adnan Menderes, hissi asılmıştır!.. Çalışkanlığından asılmıştır... Adamcağızın varlığını çekememiştirler... Esas asılması lazım gelenleri (!), memlekette sel gibi kardeş kanı akıtılmasına sebep olanlar ve memleketimizi, milletimizi, 12 Eylül 1980 yılı öncesi hareketleri destekleyen, anarşiyi körükleyen, gençlerin beyinlerini yıkayan ve kendilerini katil edenler; Reiscumhurumuzu seçmeyenler, meclisi sokak kahvesinden beter hale getirenler değil midirler?.. Biz eski devre ve dönemlerin üzerine sünger çektik... Unuttuk onları artık... Eski Siyasi Partiler mensuplarını, bu ulu millet içlerinde kim suçlu, kim suçsuz ve günahsızdır; çok iyi bilmektedir... Rusya hesabına çalışan, (KOMÜNİST SİYASİ YÖNETİCİLERİN) asılması iktiza etmez miydi?.. Atamızın Partisinin ne hallere getirildiğini, içine müstehcel komünistlerin yerleştirildiğini hep beraber görmedik mi?... İlahi adalet iki âlemde tecelli edecektir... Bu beylerin bazıları, Büyük Türk Ordumuz tarafından komünizm suçundan içeri alındılar... «Adnan Menderes'e; düşük Menderes diyenler», 1960 İhtilâli mensuplarından, bazıları... Kimler olduğunu hepimiz gördük!.. Onun için 27 Mayıs 1960, (İHTİLÂLİ HİS-SİDİR...) Biz burada, şunu söylemek istiyoruz... Kıskançlık, insan çekememek, Hükümeti devirmek, bazen hiçte okul harcı değildir... Gelecek sayımızda buluşmak üzere, bütün milletimize, yüce Ordumuza, hükümet mensuplarımıza, selâm ve saygılar...

Atatürk'ün Yaşayışı

Yazan: Hasan Rıza SOYAK

Atatürk çocukluğundan beri temizliğe ve iyi giyinmeye meraklı idi; bazı sıcak günlerde iki, üç defa yıkandığı olurdu. Harp esnasında en sıkışık cephelerde bile ne yapıp yapmış, mutlaka hergün yıkanabilecek bir yer sağlamıştır. Kendisine her çeşit elbise yakışır, bil-hassa üniforma...

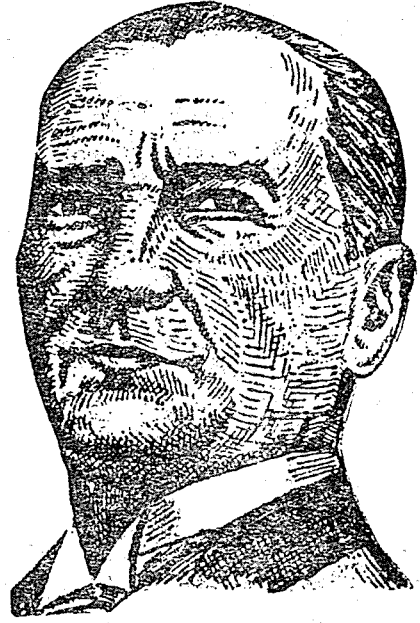
Yemek meraklısı değildi, sabahları bir şey yemez, yalnız bir kahve ve sigara içerdi.

Öğle yemeklerini bazen sadece bir dilim ekmekle bir bardak ayran veya limonata teşkil ederdi, ekmeği, uzun uzun parçalar halinde doğrar, bardaki ayran veya limonataya batıra batıra yerd. Sevdiği ve istediği sayılı yemeklerin başında sade yağlı kuru fasulye (buna kendisi yağlı fasulye derdi) ve pilâv gelirdi. Bunlar mutfakta daima hazır bulundurulurdu. Geceleri, çok geç kaldığı zamanlar, fasulye ve pilav yer öyle yatardı.

Bunlardan başka yağ ve yumurta ile ezilmiş beyaz peynirden yapılan bir nevi omleti etli, taze bamyayı ve meyvelerden kavunu se-verdi.

Erken veya geç, uykudan uyanır uyanmaz derhal kalkar, odadaki geniş koltuğuna bağdaş kurar, bir taraftan getirilen kahve ile sigarasını içerken, bir taraftan da günlük gazeteleri gözden geçirirdi. Ondan sonra banyoya girer, traş olur, yıkanır ve derhal giyinerek ya gezmeye çıkar, yahut kütüphanesine geçerek çalışmaya veya kitap okumaya koyulurdu.

Yatak odasında uzun müddet kalmak itiyadında değildi, pijama kullanmazdı, beyaz keten entari ile yatar, yataktan çıkınca üzerine bir ropdöşambır giyerdi. Ancak fazla rahatsız olup da geniş koltuğunda istirahat etmeye mecbur olduğu zamanlar pijama giydiği olur-

du ki, bu da pek nadirdi, çünkü sıhhatine lüzumu kadar itina etmez, ufak - tefek hastalıklara aldırılmaz, doktorların tavsiyelerine pek kulak asmazdı. 38 derece ateşle giyinip gezmeye çıktığı ve sofraya indiği çok olmuştur.

Kumardan hazzetmezdi. Kumarcı arkadaşlarını bu iptidadan vazgeçirmeye çalışırdı. Bununla beraber bazı geceler evinde veya davetli bulunduğu yerlerde, vakit geçirmek için, poker oynardı. Fakat sonunda mutlaka ortadaki fişleri harman eder, herkese parasını iade ederdi.

Yine eğlenmek için, pek nadir olarak arkadaşları ile tavla oynadığı da vakidir.

İçki olarak rakıyı tercih ederdi. Başka içkileri mesela bira, şarap viski ve şampanyayı nadiren içerdi. Baş mezeleri leblebi, beyaz peynir ve kavundu. İçkiden sonra behemehal yemek yerd.

Akşamları sofrada sohbet etmekten büyük zevk duyardı. Gençliğinden beri adet edindiği bu sohbetler, çoğu zaman sabaha, yahut sabaha yakın saatlere kadar sürerdi.

Burada her şeyden, din, dil, tarih ve diğer çeşitli bilim dallarından tutunuz da dünya meselelerine ve günlük politika olaylarına kadar her konudan söz açılır, tartışmalar yapılırdı... Tartışmalarda o söyler, sofradakileri de söylemeye zorlardı. Böylece hem bilmedik-

lerini öğrenmek —ki buna meraklı idi— hem de düşüncelerini yaymak veya kontrol etmek fırsatını bulurdu.

Bazı gecelerde kendi hayatından çocukluk, okul, askerlik ve politikadaki acı, tatlı hatıralardan bahseder, bunları hiçbir şey gizlemeden büyük bir samimiyetle ve çok tatlı bir dille anlatırdı.

Bütün tahminlerin aksine, sofradaki uzun saatlerde en az yer tutan şey eğlence idi. Ekseriya misafirlerinin arzusu ile, gü-yâ eğlenmek için davet edilen saz, ses veya dans sanatçılarının bir köşede unutulup sofrada dağılırken, geldikleri gibi gittikleri geceler pek çoktur.

Konuşma ve tartışma sırasında, pek nadir olmakla beraber ve mutlaka kışkırtıcı bir sebeple, hiddet ve heyecana kapılarak sofradakilerden birine karşı incitici bir muamelede bulunduğu olurdu. Fakat sükûnete gelir gelmez bundan büyük üzüntü duyar, ya hemen orada yahut ertesi akşam yine aynı kimsele-rin davetli bulunduğu sofrada incittiği zatın gönlünü hoş etmeğe çalışırdı.

Tütün ve kahveye çok düşkündü. Bilmem ama, herhalde günde 10-15 fincan ve 40-50 sigara içerdi.

Burada hem tütüne olan düşkünlüğü, hem de geniş hakbilir ve hoş görürlüğünü belirten bir olayı nakledeceğim. Tekel idaresi sigara kağıdının satışı yasak etmişti, kaçak tütün içenlerden parası olanlar bu kağıdı karaborsadan tedarik edebiliyorlardı. Fakat halkın ve bilhassa köylülerin büyük kısmı sigaralarını gazete kağıdı ile sarmak zorunda kalmışlardı. (Bazı köylerde bugün dahi aynı hal devam etmektedir.)

Birgün vatandaşın biri kasaba veya köy kahvesinde böyle hazırladığı bir sigarayı içerken fena kokusundan şikayet ediyor ve bütün iyilik ve kötülükleri en başta bulunana atfetmek itiyadı ile, Atatürk aleyhinde ağzına geleni söylüyor... Cumhurbaşkanı'na karşı işlenen suçlardan dolayı tatbikatta bulunmak O'nun müsaade ve muvafakatına bağlı olduğu için ilgili Vekil meseleyi kendisine arz ediyor, takibat için müsadelerini istiyor:

— Sen hiç gazete kağıdı ile sarılmış sigara içtin mi?

Vekil cevap veriyor: Hayır efendim.

Ben içtim, diyor, o kadar berbat bir şeydir ki... adam haklıdır, ben de olsam aynı şeyi yapardım. Tahkikata lüzum yoktur. Zavallıyı serbest bırakınız.

F.K. Ford - Taunus - Transit - Granada - Consul - GXL - CAPRI - ESCORT - ANADOL

İTHALAT - TOPTAN - PERAKENDE

YEDEK PARÇA
TİCARET ve SANAYİ A.Ş.

F. K. - FORD - TAUNUS - GRANADA

CONSUL - GXL - ANADOL - İNGİLİZ TRANSİT

Y E D E K P A R Ç A L A R I

☎ : 13 42 50 - 13 88 58 - 25 43 35

Tel: 16 03 01 - 16 23 14 - 16 21 17

1369 Sokak No. 45 Basmane - İZMİR

2830. Sok. No: 24/E 1. San. Sitesi-İZMİR

Devlet Gelir ve Giderlerindeki Dengesizlik

Dr. Haluk CILLOV

Devlet gelir ve giderleri arasındaki denge-
sizliğin, 1984 yılında enflasyon baskısını artırdı-
ğı anlaşıyor. İçinde bulunduğumuz yılda da ay-
nı endişe geçerlidir.

Filhakika bütçe giderlerinin seyrine baktığı-
mızda, cari harcamalarda hızlı bir artışın varlı-
ğını görürüz. 1983 yılında devlet bütçesi başlan-
gıç ödeneği 2.6 trilyon lira iken, rakam 1984'te
3.3 trilyona yükselmiş, bilahare alınan 795 milyar
liralık ek ödenekle 4.1 trilyon liraya ulaşmıştır.
1985 yılı için talep edilen rakam ise 5.5 trilyon
liraya fırlamış bulunmaktadır.

Bütçeler incelendiğinde, iderlerin daha ziya-
de cari ve transfer harcamalarından oluştuğu gö-
rülür.

Üstelik, gözden uzak bulundurulmaması gere-
ken diğer bir husus, son yıllarda sayıları hızla
artan çeşitli «fon»lardan yapılan harcamaların,
yukarıdaki rakamlara dahil edilmemiş olduğudur.
Böylece devlet, harcamalarında «elinin açıklığını»
ispatlamış bulunmaktadır.

Şimdi, gelişen bu giderleri karşılayacak dev-
let gelirlerinin ne durumda olduğuna bakalım.

Devlet giderlerini karşılayacak en istikrarlı
kaynak, vergi gelirleridir. Oysa bu gelirlerin son
yıllarda nisbi olarak devamlı bir gerileme içinde
olduğunu öğreniyoruz.

Gerçi 1984 yılında vergi gelirlerinin yine de
% 28 civarında arttığı görülür. Fakat aynı yıl en-
flasyon oranının % 45 civarında bulunduğu dik-
kate alınacak olursa, aslında vergi gelirlerimizde
bir «azalma var» demektir. Kaldı ki vergi gelirle-
rinin gayri safi milli hasıla (GSMH) içindeki pa-
yının da bir yılda % 17'den % 14'e gerilediğini he-
saphyoruz.

İşte bir taraftan devlet harcamaları hızla bü-
yür, üstelik bu büyüme yıl içinde alınan ek öde-
neklerle şişirilirken, gelirlerin sınırlı kalması,
«bütçe açıklarının» oluşmasına yol açmaktadır.

Mamafih bu açıklar, GSMH içinde yine de
büyük bir yer almaz. Ne var ki, bütçe açıkları-
nın devamlılık arz edip giderek büyümesi, ve üs-
telik bazı kamu harcamalarının kontrol dışında
«fon» gelirleriyle beslenmekte bulunuşu, denge-
sizliğin çarpıklığını ortaya koymaa yetmektedir.

İçinde bulunduğumuz yıl durumun, yukarı-
daki manzaradan farklı olacağını sanmıyoruz.
1985 bütçesinde alınan harcama tahsisatları cö-
mertlikle gerçekleştiriliyor... Vergi iadeleri ve
«faturalı yaşam», bütçeyi kemiren önemli iki un-
sur olma durumundadır.

Buna karşılık gelirlerin aynı ölçüde sağlan-
dığı yolunda henüz bir belirti mevcut değil... He-
le KDV'den beklenen 1 trilyonluk gelir elde edi-
lemeyecek olursa, o zaman 500 milyar lira olarak
resmen belirlenen bütçe açığının, en az 900 mil-
yara yükselmesinden endişe edildiğini öğreniyo-
ruz... Bu takdirde faizli «bono» satışları ve bir
ölçüde «fon»lar yardımcı olabilir. Ama yine de
bütçe açığını kapamak için, Merkez Bankası
musluklarına başvurma zarureti doğacak demek-
tir...

İşte bütün bu olumsuz görünüm altında da-
hi, enflasyonla mücadelenin sürdürüleceğinin
cesaretle açıklanmasını, takdirle karşılarız. Bu-
nu sağlamak için elbette kamu gelirlerini artır-
mak şart olacaktır. Tabii, bunu gerçekleştirme
yolunun bulunması ve sosyal maliyetinin hesabı
ise teknisyenlere düştüğü gibi, kararını da siya-
si sorumluluk taşıyan yöneticiler verecektir.

Ama, asıl şimdiden bazı fedakârlıkları göze
alıp, cari harcamalarda ciddi bir tasarruf eğil-
mine girmenin, mesela bazı lüks konut yapımla-
rını ertelemenin kaçınılmaz olduğuna inanıyor-
ruz.

Devlet gelir ve giderleri arasında inandırıcı
bir denge sağlanmadığı sürece, «enflasyonla mü-
cadele» sloganı başarıya ulaşamaz!

TARİHSEL BİR ANI

Prof. Sermet ERGÜN

ATATÜRK, sürekli olarak bilimin sesini dinledi. Dinler ve soylar arasında ayırım yapmadı. Lâiklik ilkesiyle yatağından saptırılan kutsal dinimizi, doğal yatağına soktu. Mezhep, inanç ayrılığından doğan düşmanlıkları ortadan kaldırıp ulusal bütünlüğümüzün sağladı.

Gerçek Atatürkçülerce bilineni bir kez daha yineleyelim: Atatürk, su katılmamış özgürlüğe, bağımsızlığa ve bilime tutkundu. 23 Nisan 1921 tarihli söyleşi toplantısında, dünya görüşünü oluşturan bu iki kavramın üzerinde uzun uzun durdu. Konuşmasını, «Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir» özdeyişiyle noktaladı. Yaşamı boyunca bu özdeyişle çelişen hiçbir eylemde bulunmadı. Gözlerini özgür düşüncenin geniş penceresinden ayırmadı. Katı kuramlara ve öğretilere ilgi duymadı. Her gecenin, toplumsal bir olaya gebe kalacağını hesaba kattı. Beyninin ve yüreğinin kapısını, yeni düşüncelere kapatmadı. Nice önderi serüvenlere sürükleyen, «Bencilik sayrılığına» yakalanmadı. Özgün düşünceler üreten aydınları ve kalıcı yapıtlar yaratan sanatçıları bağrına bastı. İnsanoğlunun sağduyusunu bağlayan ve beynini kısırlaştıran köksüz inançlara karşıydı. Toplumsal sorunların bilimsel yöntemlerle ve özgürlük içinde çözüleceğine inanıyordu. Bu inancını 3 Şubat 1923 tarihli söylevinde açıkladı.

BOŞ İNANÇLAR YERİNE BİLİMİN IŞIĞI

Boş inançların, uygarlığa giden yolu tıkadığını ve kötülüklerle kaynaklık yaptığını çarpıcı örneklerle anlattı. Yüzde yüz doğru olan düşüncelerini, «Bir dinin doğal olması için, fenne, bilime ve mantığa uygun olması gerekir» tümcesiyle vurguladı. Söylevinin mürekkebi kurumadan, çürük inançlara karşı amansız bir savaş açtı. Bu savaşı da, tıpkı Ulusal Kurtuluş Savaşı'mız gibi utkuyla sonuçlandırdı...

Atatürk, köktenciydi. Ama iyece değıildi. En bunalımlı dönemlerde bile, her konuyu derinlemesine irdeledi. İnce eleyip, sık dokumayı yeğledi. Sürekli olarak, olumlu bilimin sesini dinledi. Ülkemizi, tepeden inme buyruklarla ve sığ yargılarla yönetmeye yeltenmedi. Buyruklarının, insan onurunu zedelemeyecek, doğru yolu gösterecek ve karmaşık sorunları ilmi ilmi çözecek nitelikte olmasına özen gösterdi. Özellikle, «Lâiklik ilkesi»ni oluştururken çok duyarlı davrandı. Dinlerin, toprağın derinliğine kök salmış toplumsal kurumlar olduğunu uğözönünde tuttu. Dinler ve soylar arasında ayırım yapmadı. Hz. Muhammed'in, «İnsanlar, dokumacı tarağının dişleri gibi birbirine eşittirler. Beyaz zenciden, Arap, Arap olmandan daha üstün değıildir. Bir insanı, bir başka insandan üstün yapan bilim ve eğitimidir» buyruğına

uydu. İnsanoğluna beslediğı sevgi ve saygının simgesi olan «Lâiklik ilkesi»yle, yatağından saptırılan kutsal dinimizi doğal yatağına soktu. Tanrıyla kul arasındaki yola dikilen usdışı engelleri yıktı. Dinimizin arı ve duru kaynağından, hiç kimseden izin almadan yararlanmamızı sağladı. Bunu da yeterli saymadı. Peygamberin «Lâ ruhbaniyete fi-t din» buyruğına işlerlik kazandırdı. Kutsal inançları sömürerek yaşayan asalakları üreten bataklıkları kuruttu. Kanlı kavgalara neden olan din, mezhep ve soy ayrıcalıklarını kaldırdı. Ulusal sınırlarımızın içinde yaşayan insanları birbirine kaynaştırdı. İyi kötüden, doğruyu eğriden, dostu düşmandan ayırmamıza engel olan koyu karanlığı dağıttı. Bize, her ortamda çağdaş uygarlığın bluunduğı yönü gösterecek «Lâiklik pusulası»nı armağan etti. Yürekerimize elvan çiçek açacak erdem ve hoşgörü tohumları ekti...

İnsanlığın yüz akı olan bilgelerin koydukları aktöre kurallarına sınımsız bağıydı. İnancı ve emeğı sömürülen toplumların koruyucusuydu. İşte bu yüzden, bağınazların aktöre ve usdışı saldırılarına uğradı. Azılı bir din düşmanı olarak suçlandı. Bu köksüz ve acımasız saldırıları bastırmak için yıllarca uğraştı. Ekonomimizi düzlüğe çıkaracak ve halkımızı gönençe kavuşturacak nice atılımı ertelemek zorunda kaldı.

BİR ANI VE ORTAYA ÇIKARDIĞI GERÇEK

Şimdi gözlerimizi, içinde yaşadığımız günlerin üzerine çevirelim. Gerçek Atatürkçülerin beyinlerini zonklatan ve yüreklerini ince ince sızlatan acı bir gerçeğe kısaca değinelim: Günümüzde de, «Lâiklik ilkesi»ni içlerine sindiremeyen bağınazlar vardır. Bunlar, tuzaklarına düşürdükleri yurttaşlarımızın beyinlerini usdışı inançlarla çitilemektedirler. Yüreklarine, kin ve ayrıcalık tohumları ekmektedirler. Tıpkı ağababaları gibi, ulusal birliğimizi parçalamaya çalışmaktadırlar. Kutsal dinimizi, kirli çıkarlarına ve karanlık amaçlarına araç yapmaktadırlar. Atatürk'ü dinsizlikle suçlamaktadırlar. Bu, kuyruklu bir yalandır. Çünkü Yüce Atatürk, yatağından saptırılan dinimizi doğal yatağına sokmuştur.

Yaşamı boyunca, gerçek din adamlarına saygı duymuştur. Din konusunda derinlemesine bilgi sahibi olduğunu kanıtlamıştır.

AVRUPAYA YÖNELEN YENİ TÜRKİYE

Jübileler yalnız geçmişe bir bakış değildir. Bunlar, geçmişin duygulu ve parlak hâtıralarını anlamaktan da öteye, aynı zamanda gelecekteki gelişmelere keskin bakışlar yöneltmeye bir vesile olmalıdırlar. İşte bu düşünceyledir ki, Türkiye Cumhuriyetinin 50. yıldönümü şenliklerine biz, Almanya Federal Cumhuriyetinde katılmaktan büyük bir sempati duymaktayız.

Bundan 51 yıl önce Kemal Paşa tarafından kurulmuş olan bu devlet, Almanya'nın sıkı bağlarla bağlı bulunduğu ülkelerden biridir. Türklerle göre, cumhuriyetin kuruluşundan önceki zamanlarda gelen «Silâh Arkadaşlığı»na dayanan meşhur «Ananevî Dostluk»tan bugün bir iş ortaklığı meydana çıkmıştır. Bu ortaklık, coğrafi yönden birbirlerinden oldukça uzakta bulunan her iki toplumun birbirine yaklaştıran bir örgü gibidir. Kuşkusuz, dostlukların da itinaya ihtiyacı vardır ve bu itinaya yalnız karşılıklı iyi ilişkilerle sağlanamaz, bunun için ayrıca derin bir anlayışın da var olması gerekir.

YOKTAN VAR EDER GİBİ

Türkiye Cumhuriyeti, bundan 50 yıl önce Osmanlı İmparatorluğunun yıkıntıları arasından, âdeta yoktan var gibi, yeniden yükseldi. Gayet makul bir ölçüyle yalnız esas Türk anavatanına inhisar ettikten bu millî devletin yönünü Avrupa kültürüne çevirmekle Atatürk tarihi geçen akıllıca bir karar vermiş oldu. Sıkı bir şekilde ve hiç ara vermeden halkın «Batılaşma» rayına oturmaya zorladı. Din ile dünya işlerinin kesiştiği çok hassas konuları ilgilendiren reform kanunları ise, Avrupa yönünde yapılmış bir «Kültür İnkılâbı»dır. Atatürk, ne bir doğmatik idi ve ne de bir ideolog, bilâkis pratik fikirleri olan bir devlet adamı idi. Zamanının Türkiye'sinde yapılması mümkün olanın sınırı aşmakta olduğunu gördüğü anda, durup münasip zamanı beklemesini biliyordu. İşte kendisinin asıl büyüklüğü de buradadır.

KITALARARASI ZORUNLUK

Halka yeni bir yaşantı duygusu aşılanmak ve henüz daha belirsiz olarak duyulan birtakım eğilimleri aksiyon haline çevirmeye gelince, işte Atatürk bu noktada, âdet ve geleneklerin içlerinde ne kadar büyük dirençler sakladığını, Anadolu köylüsünün içine İslâmî geleneklerin ne kadar derin kökler salmış olduğunu, karan-

Yazan: Dr. Wolfgang HÖPKER
(Deutsche Zeitung Dergisi Yazarı)

lığın kuvvetini tahminde yanıldı. 1938 yılında 57 yaşında vefat ettiğinde, Türkiye artık Avrupa'ya yaklaşma yolunda idi, ancak, tam bir Avrupa ülkesi olmaktan henüz daha çok uzakta bulunuyordu. Coğrafi durumlarının gösterdiği zorunlulardan hiçbir ülke kaçınmaz. Türkiye, örneğinde ise bu zorunluluklar kıtalararası zorunluluklardır.

Yüz ölçümü bakımından hemen ufak bir kıta büyüklüğünde olan ve Boğaziçinden Kafkaslara kadar uzanan Küçük Asya, Avrupa'ya karşı başka ve Asya'ya karşı başka bir görünüm taşır.

GERİYE DÖNÜLMEZ

Ancak, bu durumu esas yargı bakımından hiçbir şeyi değiştirmez: Türkiye'nin Asya'nın Avrupa'ya kadar uzanan bir parçası mı, yoksa Avrupa'nın Asya'ya kadar uzanan bir bölümü mü olması gerekeceği hakkında bir tercih yapmak durumunda kalan Türkiye; Batıyı, Avrupa'yı seçmiştir. Her ne kadar bugün «Yeniden İslâmiyete Dönüş» diye adlandırılan harekete bağlı olanlar arasında rakkas bazen geriye doğru itiliyor ve «Yabancı olan herkes» karşı duyulan nefret sonucu duygular akla takaddüm ediyorsa da, batılaşma kararından artık geriye dönülmesine imkân yoktur.

Atatürk'ün ölümünden sonra aradan bir kuşaktan fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen, bugün bile cumhuriyetin temel felsefesi-ne Kemalizm'in hâkim olması, modern Türkiye'nin kurucusunun ne kadar gerçekçi ve ileri görüşlü olduğunu göstermektedir. Kemalizm kurulurken, hiçbir zaman siyasi görüşlerden yalnız bir tanesine bağlı kalan bir sistem olarak kurulmuş değildir. Siasî yelpazesi, tutucusundan ortanın soluna kadar olan çeşitli ilâvelere açıktır. Yelpaze ancak temel kuruluşu yıkabilecek olan gelişmelere kapalıdır. Bunlar da zararsız sınırlar içerisinde tutulabilmesi gerçekten zor olan İslâmî restorasyon ve bir iki yıl önce sert hareketleriyle ülkeyi anarşinin eşğine getirmiş olan Marksizm-Komünizm'dir.

Kemerini bir delik daha sıkacağız

Cahit DÜZEL

Ekonomi yönetiminde eğer Özal Hükümeti'nin en güçlü yanı da bütçedir demek, sanırız yanlış olmaz. İthalat transferlerinin beklemeden yapılması, dış borç ödemelerinin aksamadan götürülmesi ve eldeki döviz birikimi, hiç şüphesiz 1980 öncesiyle kıyaslanamayacak kadar iyi durumda.

Buna karşılık, devlet bütçesinin idaresi konusunda hükümete aynı olumlu notu vermek mümkün değil. Yaklaşık iki haftadır Ankara'da 1984 rakamları ve 1985 hedefleriyle cebelleşen IMF heyeti de aynı kanıya varmış olmalı ki, bütçeyi hıyaya sokacak bir dizi düzeltme yapılmadan Fon'dan «yeşil ışık» gelmeyeceği, hükümet yetkililerine kesin bir dille anlatılmış.

IMF'nin dikkat çektiği ve ekonominin genel gidişi konusunda endişe kaynağı olan bütçenin durumuna kabaca bir göz atalım. TÜSİAD'ın tahminlerine göre, bütçenin 1984 sonu ödeneği toplam 4 trilyon 376 milyar. Buna karşılık, iç borçlanma yoluyla sağlanan gelirler de dahil, 1984 yılı tahsilat tahmini 3 trilyon 460 milyar. Yani, arada en az 900 milyarlık bir fark var.

1985 yılı için hükümetin TBMM'den geçirdiği 5.5. trilyonluk bütçe ise, geçen yılın tahsilat rakamına göre, harcamalarda yüzde 60'lık bir büyümeyi öngörüyor. Yani hükümet, bir yandan, geçen yılın açığını kapatmak, öte yandan yüzde 25'lik enflasyon hedefinin iki buçuk katı kadar bir tahsilat artışı sağlamak gibi, çözümünü hemen hemen imkânsız bir sorunla karşı karşıya.

Kaldı ki, bütçe gelirleri içinde en önemli kalemler olan Gelir Vergisi'ndeki artış 1984'teki yüzde 25'lerde seyretmiş. Enflasyondaki 2 puanlık artışa karşılık vergi gelirinde 1 puanlık yükselme eğilimi, eğer bu yıl da devam ederse, hükümet ya yeni gelir kaynağı bulmak ya da dar bütçeyi

daha da daraltmak gibi iki sevimsiz alternatif arasında bir seçim yapmak durumunda kalacak.

Yeni gelir kaynağı olarak KDV'den söz edilebilir, ama KDV'nin, kaldırdığı vergilere karşılık ne oranda fazlalık getireceğini şimdiden kestirmek kolay değil. Düşük gelir gruplarının vergi oranı, bu yıl yüzde 5 oranında düşürülmüşken, beyannameye tabi yüksek gelirli mükelleflerden nasıl bir vergi artışı sağlanacağı da henüz bilinmiyor.

Hükümetin, ithalatı serbestleştirme politikasına uygun olarak gümrük vergileri ve fon kesintilerini giderek düşürmesi de, bu alanda bir gelir kaybını göze alması anlamına geliyor.

İşbaşına geldiğinde, tasarrufları teşvik etmek için mevduat faizlerinden kesilen vergiyi yüzde 10'a, kredileri ucuzlatmak için de kredi faizlerinden alınan vergiyi yüzde 3'e düşüren hükümetin, gelir artırmak amacıyla bunları yeniden yükseltmesi ise politik olarak kolay görünmüyor.

O halde, hükümet, bütçe gelirlerini artırmak için ne yapacak? Bir ihtimal, kısa vadeli, yüksek faizli bonolarla halktan para toplamaya devam edecek. Bunu yaparken de, piyasadaki fonları daraltan, faizleri yükselten etkileri peşinen kabul edecek.

Ama, IMF heyetinin temaslarından sonra ortaya çıkan ikinci ve ağırlıklı ihtimal ise, hükümetin kısa vadede gelir artırıcı değil, gider azaltıcı önlemlere ağırlık vereceği yolunda. İlk makasa gelecek gider kalemi de, yatırımlar.

Böylece, yine kolay yol seçilerek bazı büyük projeler rafa kaldırılacak ve büyüme dönemine geçiş, bir süre daha ertelenecek. Öyle görülüyor ki hükümet, Türk halkını bir yıl daha kalkınma hayali kurmadan, kemerini bir delik daha sıkmaya ikna etmek zorunda kalacak.

EKMEK, ENFLASYON
CANAVARININ AĞZINDA

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İLİŞKİLERİ NASIL GELİŞTİRİLMELİ?

Doç. Dr. Ersan BOCUTOĞLU

Sanayileşmiş ülkelerde üniversite-ler ile sanayi ve iktisadi hayat ara-sında çok sıkı ilişkiler bulunmak-tadır. Özellikle sanayi kuruluşları, üretim işlemi sırasında ortaya çıkan çeşitli teknik ve ekonomik problemleri, önce kendi olanaklarıyla çözme-ye çalışırlar, üstesinden gelemedik-leri durumlarda da üniversitelere başvururlar. Sanayi kuruluşları, ü-niversitelerdeki araştırma birimleri-nin emirlerine verdikleri mali fon-larla, hem kendi ekonomik ve tek-nik problemlerine çözüm bulurlar hem de üniversitelerdeki lisansüstü çalışmalara destek olurlar. Bunun yanında, oluşturulan döner sermaye uygulaması ile de, üniversiteler ge-lir elde etme olanağına kavuşurlar. Doktoralarını yurt dışında yapmış bi-lim adamlarımızın çoğu, sanayi ku-ruluşlarının mali destek sağladığı bu tür araştırma projelerini yürüte-rek akademik unvanlarına kavuş-muşlardır. Üniversite-sanayi işbirli-ği, problemlerin kaynağı sanayi ile, bilimsel araştırma ve çözümlerin kaynağı üniversiteler arasında sağ-lam köprüler kurmuş bulunmaktadır. Bu işbirliği, kaynakların opti-mum kullanımının doğal bir sonu-cu olarak da değerlendirilebilir.

TÜRKİYE NE DURUMDA?

Gelişmekte olan ülkelerin büyük bir kısmında olduğu gibi Türkiye'de de üniversite-sanayi ilişkileri olduk-ça zayıf durumdadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi bünyesinde o-luşturulan MATIMAREN ve benzer birkaç girişim bir kenara bırakılır-sa, ülkemizde üniversite-sanayi ilişkilerinin yeterli olgunluğa ulaşma-dığı görülür. İlişkilerdeki zayıflığın temelinde, üniversitelerimizdeki a-raştırma faaliyetlerinin yetersizliği-nin yattığını söylemek herhalde yan-lış olmaz.

Araştırmaların yeterli bir düzeye getirilebilmesi için öncelikle araştır-ma ortamının oluşturulması gerek-mektedir. Bunun için de öncelikle araştırma - geliştirme faaliyetlerine ayrılan fonların yeterli düzeye çık-arılması, araştırmalara ve araştırmacı-lara değer verilmesi, nihayet, üni-versitelerin araştırma yapan ve a-raştırmacılara değer verilmesi, ni-hayet, üniversitelerin araştırma ya-pan ve araştırmacı yetiştiren ku-rumlar olarak kabul edilmesi gerek-mektedir. Üniversitelerimiz, sanayide karşılaşılan ekonomik ve teknolojik problemleri çözme potansiyeline sa-hip olduğunu kanıtlamak zorunda-dır. Aksi takdirde çözüm üretilme-yen birimlere, problemlerin yönel-mesi beklenemeyecektir.

LİSANSÜSTÜ

Türkiye'de lisansüstü eğilim öğre-tim, bilimsel araştırma ve uygula-ma yapan kurumlar, 2547 sayılı Yük-sek Öğretim Kanunu'na göre, ens-titülerdir. Enstitülerde yürütülen li-sanüstü çalışmaların en zor yanı ko-nu bulma güçlüğüdür. Herhangi bir lisansüstü tezin yazılabilmesi için önce problemin belirlenmesi, sonra da bu probleme çözüm getirilmesi gerekir. Türkiye'de izlenen uygula-mada, problem masa başında belirl-enir ve bu probleme çözüm aranır. Kuşkusuz bu tür tezler teorik ka-rakterli olup, ülkenin teknik ve e-ekonomik problemlerinden kopuktur.

Bu satırlarla, teorik çalışmaların önemsiz olduğunu söylemek istemi-yoruz. Ancak, lisansüstü tezlerinin konularının içinde yaşadığımız orta-mın ekonomik ve teknolojik prob-lemleri arasından seçilmesi gerekti-ğini vurgulamak istiyoruz. Batı dün-yasında, enflasyon ve artan işsizlik

karşısında dikkatler, verimlilikteki yavaşlama üzerine toplanmıştır. Bu yavaşlamanın giderilmesi için kamu kuruluşları, sanayi kuruluşları ve a-raştırma kuruluşları, araştırma ve geliştirme faaliyetleri konusunda iş-birliğini ileri sürmektedirler.

Ülkemizde de, lisansüstü çalışma-larımızın, araştırma ve geliştirme faaliyetlerimizin, kendi ekonomik ve teknolojik yapımızdan kaynaklanan problemlere yöneltilmesi gerekir. Kıt kaynaklarımızın optimum kulla-nılması için böyle bir yönelme kaç-ınılmaz sayılmalıdır.

Üniversitelerimizde yapılan lisans-üstü çalışmaların, araştırma ve ge-liştirme faaliyetlerinin ülke sorun-larına yöneltilmesi için, ilk adımda bu problemlerin belirlenmesi gere-kir. Bir başka ifadeyle, Türkiye'nin ekonomik ve teknolojik problemleri envanteri çıkarılmalıdır. YÖK, DPT, TÜBİTAK ve belli başlı sanayi ku-ruluşlarının temsilcilerinden oluşa-bilecek bir kurulun (liste genişleti-lebilir), araştırılması ve çözüme ka-vuşturulması gereken problemleri-mizi belirlemesi, önem sırasına gö-re sıralaması ilk adımı oluşturur. İ-kinici adımda bu problemler, üniver-sitelerimizin bünyesinde faaliyet ya-pan enstitülere ulaştırılmalı ve bu enstitülerde yapılan lisansüstü çalış-malar, bu problemlerin çözümünü konu almalıdır. Özellikle uygulama-lı çalışmaların bu alanlara yöneltil-mesi, beyin gücümüzün rasyonel kul-lanımını sağlayabileceği gibi, üniver-sitelerimiz ile sanayimiz arasında güvene dayalı bağlar kurabilecektir. Kuşkusuz, bu araştırmaların, devlet ve sanayinin bir arada oluşturaca-ğı mali fonlarla desteklenmesi, ama-ca ulaşmada etkin bir faktör olacak-tır.

TÜRKİYE MİLLİ SANAYİMİZ..

Yazan: Dr. Ahmet Başaran

Bu günümüzün, Çağdaş Modern Türkiye' si, Cumhuriyet Atatürk Türkiye'mizin, «MİLLİ SANAYİMİZ» iftihar edebileceğimiz bir düzeye gelerek, ileri boyutlara ulaşmıştır. Pek yakın bir gelecekte, ağır sanayimiz ile, Harp Endüstrimiz de, «ULUSLARARASI» seviyeye gelebileceğinin, ümit ve kanaatindeyiz! Kendi uçağımızı, kendi topumuzu, tankımızı, (YURT SAVUNMASI İÇİN ELZEM OLAN) ilmi silahları ve ağır HARP SANAYİMİZİ DE, Milletimizin desteği, Devletimizin gayretleriyle, hüsul edip; vücuda getireceğiz!.. Bu amaçla: TÜRK GÜCÜNÜN NELERE MUKTEDİR OLDUĞUNU KANITLAYACAĞIZ... Bir zamanlar Osmanlı Devletimiz yönetimindeki Türkiye de, CUMHURİYET DÖNEMİMİZİN ilk başlangıç yıllarında, iğneden ipliğine kadar, en küçük bir maddeden en büyüğüne kadar, dış ülkelerden ithal ediyorduk... Yine de Millî Sanayimizin, herşeyde olduğu gibi, ihtas ve ihyasında, öncülüğünü, temellerini atan, büyük Atatürk'tür... Döviz olarak, milyonlarımız, milyarlarımız, ecnebi milletlerin kasalarına giriyordu... TÜRKİYE, Amerika ile Avrupa'nın açık pazarlarıydık!.. Kendi imkânlarımızı her sahada seferber etmek suretiyle, TÜRKİYE herşeyi kendi yapabilecek bir kültür seviyesine, ileri teknik seviyesine, malî imkânları itibarıyla, (kendi-kendini), kendi yağıyla tuzuyla, kavru-lacak nitelikte, ileri bir seviyeye gelmiş bulunuyoruz!... Devletimizin malî imkânlarıyla, Özel Sektörümüz ile elele vermek suretiyle, istenilmiş olsa neler yapmaz ki... Tekel maddelerinin bazılarının özel sektörümüze müsaade edilmesi nedeniyle, birçok maddeyi özel sektörümüz en iyi kalitesiyle yapmaktadır... Uçak Sanayii, Özel kesime verilirse, yine özel sektör bu işi başarabilecektir...

Dünya ve insanlık, iki binli yıllara giderken, 2000 yılında, herşeyimizi kendimiz imâl edip; hem satabilmeliyiz (!) hem de dış pazarlara ihraç etmeliyiz... Gözümüze çarpan, en önemli husus, TEKNİK KADROYU, TÜRK TEKNİK ADAMLARIMIZIN, yaşam hakkı olan, istenilen maaşı veremediğimiz için, kendi yetiştirdiğimiz kıymetlerimizi yabancı ellere kaptırıyoruz! Bunun yanı sıra, «VASIFLI İŞÇİLERİMİZ DE», yıllardır, başka ülkelere git-

mektedirler... Yurt kalkınması için elzem olan bu değerli evlâtlarımızı, yabancı ellere, «yabancı milletlere», bir bir kaptırıyoruz... Hem Devletimizin zararına, hem milletimizin zararına, milyonlar sarfederek okuttuğumuz çocuklarımız, ülke içinde hem iş bulamamaktan, hem de, istediği maaşı, akçe olarak talep ettiği parayı; vermediğimizden, (BU CEZANIN FATURASINI) Millet çok ağır ödüyor... Gözümüzden dikkatimizden kaçmıyan bu konu ve mevzuu, hem devleti hem milletimizi; yakinen entere etmektedir... Türkiye hızla sanayileşme cihetine gidiyor... Hükümetimiz ve Özel Sektör bu sahada yatırımlara ağırlık veriyor! fakat; elde vasıflı işçiler, kaliteli teknik elâmanlar, mühendislerimizin bir çoğu, hatta doktorlarımız, YURT DIŞINDA ÇALIŞIYOR...

Bu konu ve mevzumuz çok hayatidir... Eğer millî kalkınmamızı tamamlamak istiyor isek; bu davaya eğilelim...

**Siz, hesaba "güven"i de katın...
...hesabınızı İş Bankası'nda
açın.**

TÜRKİYE \$ BANKASI

Amerika mı, Avrupa mı?

Sami KOHEN

Türkiye'nin Avrupa ile ilişkileri, son günler de yeniden tartışılan bir konu haline geldi.

Bu kez konuyu gündeme getiren iki olay var: Birincisi, Başbakan Özal'ın ABD gezisinden sonra, Ankara ile Washington arasındaki ilişkilerin sıklaşma eğilimini göstermesi. Bazı çevreler bunu Türk dış politikasının giderek ABD'ye meyletmesi ve Avrupa'yı ihmal etmesi şeklinde yorumluyor.

İkinci olay, Türk yetkililerinin son zamanlarda, AET ve Avrupa Konseyi gibi kuruluşların insan haklarından Ermeni sorununa kadar, birçok konulardaki tutumuna alışılacağından daha sert karşılık vermesidir. Dışişleri Bakanlığı'nın birkaç gün önceki bir açıklaması, Başbakan Özal'ın bir Alman gazetesine son demeci, bu sertleşmeye örnek gösteriliyor.

İşte, bu iki noktadan hareket eden bazı çevreler, bugünkü hükümetin, «ABD dışında Batı'yı, yani Avrupa'yı bir hayli ihmal ettiği», öte yandan gene bu tutum nedeniyle de, «Avrupa'nın Türkiye'ye karşı ilgisinin azaldığı» sonucuna varıyorlar.

★★

Her iki görüşün de gerçeğe uyduğu kanısında değiliz. Kuşkusuz, Ankara ile Washington arasında son zamanlarda görülen yakınlaşmanın, öteki Avrupa merkezleri ile aynı ölçüde gerçekleşmediği açıktır. Hatta, Türk dış politikasında, Avrupa'nın yerinin, İslam ve Arap dünyasının da bir hayli gerisinde kaldığı da doğrudur. Ancak bu, Türk diplomasisinin Avrupa'yı «ihmal etmesinin» veya isteyerek, ikinci plana itmesinin sonucu değildir.

Bunun başlıca nedeni, Avrupa ülkelerinin, hatta daha çok Avrupa kuruluşlarının, son yıllarda Türkiye'ye karşı aldığı olumsuz tavidir. Bu tavır, Türkiye'de seçimlerin yapılmasından sonra da günümüze kadar süregelmiştir. Açıkcası, Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu gibi kuruluşlar, Türkiye'de henüz demokrasinin tam olarak gerçekleşmediği kanısındadır ve bu nedenle Türkiye'ye karşı çekingen veya soğuk tutumunu sürdürmektedir.

Ne var ki, bu da Avrupalıların Türkiye'ye karşı ilgisinin azaldığını ve Türkiye'yi dışlamak istedikleri anlamına gelmez. Son aylarda bu karamsar görüşü çürütecek epey gelişme olmuş, örneğin Türkiye'nin İngiltere ve Almanya gibi ülke-

lerle ilişkilerinde bir canlanma başlamıştır. Hatta Fransa'nın Türkiye'ye karşı yaklaşımında da, şimdi bazı değişiklik belirtileri gözlenmektedir.

Başbakan Özal'ın Hannover Fuarı vesilesi ile Almanya'ya gidip, Başbakan Kohl ve diğer yetkililerle görüşmesini de, bu çerçevede içinde değerlendirmek gerek.

Gerçi bu, Federal Almanya'ya yapılan «resmi» bir ziyaret değildir. Bu gezi, Avrupa'nın çekingenliğini ve tereddütlerini terk ettiği anlamına da gelmiyor.

Ama, en azından Türk diplomasisinin Avrupa'yı «ihmal» etmek eğiliminde olmadığını, Türkiye için önem taşıyan bazı Avrupa ülkelerinin de, Ankara'ya karşı ilgisiz davranmadıklarının açıkça ortaya koyuyor.

★★

Türkiye'nin son zamanlarda ABD ile ve İslam dünyası ile siyasal ilişkilerinin gelişmesine karşılık, bir kısım Avrupa ülkeleri ve kuruluşları ile bağlarının «donmuş» durumda kalmasını, dış politikadaki bir yön değişikliğinin sonucu olarak yorumlamamak gerek. Ankara'nın bir Amerika-Avrupa tercihi yaptığını sanmıyoruz.

Kuşkusuz, böyle bir tercih yapmaya da gerek yoktur.

Çok yönlü Türk dış politikasının her boyutunun ayrı bir önemi ve ağırlığı vardır.

ABD ve Avrupa, bu boyutlar arasında birlikte yer alıyor.

Bir süper devlet olarak ABD ile ittifak içindeki bağların güçlendirilmesi, Türkiye'nin yararıdır. Askeri ve ekonomik destek açısından ABD'nin önemi inkâr edilemez.

Avrupa'nın ise, Türkiye için kültürel ve manevi değerler açısından önemi vardır. Batılaşmak, bir bakıma Avrupalılarla bu değerleri paylaşmak demektir. Ayrıca, Avrupa ile ekonomik ve ticari ilişkilerin değeri de küçümsenemez.

Son yıllarda bazı anlaşmazlıklar ve sıkıntılar, Avrupa ile ilişkilerin arzulanmış şekilde gelişmesini engellemiş olabilir. Ama bunu bir tutum değişikliği, bir ihmal veya ilgisizlik olarak görmek ve abartmamak gerek.

Türk dış politikasında artık, «Amerika mı, Avrupa mı?» sorusu tartışma konusu olmaktan çıkmalıdır.

Şanlı Tarihimizden Bir Sayfa

GENÇ OSMAN

Osmanlı İmparatorluğunun büyük Padişahlarından Kanunî Sultan Süleyman Han 1534 yılında Bağdat'ı ilk defa fethetti. 1623 yılına kadar Osmanlıların elinde kaldı. 1623 yılında İranlıların eline tekrar geçen Bağdat, 1638 yılında 4. Murat tarafından tekrar Osmanlı topraklarına katıldı.

4. Murat Osmanlı Ordusunun başında Bağdat Şehri'ni kuşattı. İran Şahı Osmanlı Ordusu ile karşılaşmak istemiyordu. Fakat Bağdat'ın feth edileceğini de aklından geçirmiyordu. Çünkü Şah'ın 400.000 kişilik silahlı bir kuvveti vardı. O kuvvetin yenileceğine kendi düşüncesine göre inanmak mümkün değildi.

Savaş esnasında Osmanlı Padişahı, 86 yaşındaki kabiliyetli ve tecrübeli hocasını hiç bırakmıyordu. Hatta bir kaç defa ön saflara geçerek orduyu coşturmuştu. Düşmanla burun buruna geldiği surların dibinde bile en ön saf-ta yerini alıyordu. Sultan Murat, yaralı çadırlarını kendi çadırına yakın kurdurtmuştu. Geceleri kalkıp yaralıların dertlerini dinleyip onlara yaşama azmi veriyordu. Hербirine 50'er akçe vererek gönüllerini alıyordu.

Bir ara savaş, iyice kızışmış, her iki tarafta isabetli oklar atılıyordu. Umulmadık bir sırada Osmanlı Ordusu Komutanı alından aldığı bir yara ile şehid oldu. Yerine Kara Mustafa Paşa vezir olarak getirildi.

Türk Ordu Komutanı Bağdat'a doğrudan girmeye karar verdi. Padişah da bir ferman yayınlayarak: «Savaşa sakal ve bıyığına tarak batmayan sabiler girmesinler» demişti. Bir ara ordu safları arasında yaşı küçük, fakat çok cesur ve gözü pek bir delikanlının dolaştığı haberi ordu komutanına bildirildi. Komutan da bu delikanlının hemen yakalanıp getirilmesini emretti. Emir yerine getirildi. Delikanlı bulunup ordu komutanının karşısına çıkarıldı. Delikanlı; ağır ve gururlu adımlarla komutana yaklaştı. Selâm verdi. Aralarında şöyle bir konuşma başladı:

— Adın nedir?

— Genç Osman.

— Sakalına bıyığına tarak batmayanların orduya alınmaması emredilmişti. Tersine hareket edenlerin idam edileceğini bilmez misin?

— Benim sakalım da var bıyığım da, deyince Paşa cebinden tarağını çıkarıp Genç Osman'a uzattı. Genç Osman tarağı aldığı gibi, Ya Allah! diyerek bıyısız dudağının üzerine sapladı. Paşa bu koç yürekli gencin hareketleri karşısında dona kalmıştı. Paşanın ilk sözü;

— Haydi Oğul git, ben sözümü geri aldım, demişti.

Daha sonra sancaktar vurulunca sancağı kaptığı gibi kale burcuna dikti. Dikti ama yağmur gibi yağın düşman oklarından kendisini de kurtaramadı. Paşa bu yürekli delikanlının cesareti karşısında «Her ana doğurmaz böyle bir aslan» diye inledi, fakat ağlayamadı!..

Yukarıda cesurluğundan bahsedilen Genç Osman'ın, Padişah Genç Osman değil, Hüsrev Paşa'nın oğlu Genç Osman olduğu söylenmektedir. Bu çetin savaşlar sonunda 1638 yılı 24 Aralık günü ikindi üzeri Bağdat tamamen 4. Murat'ın ordusunun eline geçti. 278 sene, yani 1917 yılına kadar da Osmanlı idaresi altında kaldı.

GENÇ OSMAN

İptida Bağdata sefer olanda
Atladı hendeği geçti Genç Osman
Vuruldu sancaktar kaptı sancağı
İletti bedene dikti Genç Osman.

Eğerleyin kır atımın ikisin
Fethedeyim düşmanların hepisin
Sabah namazında Bağdat kapısın
Allah Allah deyip açtı Genç Osman.

Bağdatın kapısın Genç Osman açtı
Gören düşmanların tedbiri şaşı
Kelle koltuğunda üç gün dolaştı
Yiğitlere serdar oldu Genç Osman.

Kul Mustafa karakolda gezerken
Gülle, kurşun yağmur gibi yağarken
Yıkılası Bağdat seni döğerken
Şehidlere serdar oldu Genç Osman.

ATATÜRK “BİR ÇOCUĞUM OLMADIĞINA PEK ÇOK MÜTEESSİRİM” DEMİŞTİ

On bir senesini Atatürk'ün hizmetine veren Nuri Uluşu ile konuşuyoruz. Onu çok evvelden tanırdım. Emniyet Müdürlüğüne uğradıkça aşırı nezaket ve efendi halile göze çarpan bir tip olarak hafızamda yer etmişti.

— «Atatürk'ün maiyetinde çalışmış polis memurlarını sorduğum zaman» işte bir tanesi hem de çok selâhiyetlisi denilerek karşıma getirilince vasıflarının menşei kendiliğinden ortaya çıkmıştı.

Nuri Uluşu, «1927 senesinde muhafız alayından asker olarak Çankaya köşküne gittim» diye başladı ve şöyle devam etti:

«Terhisimi müteakip köşke kütüphaneci oldum. 1934 senesinde de kendilerinin emirleriyle polis mesleğine girdim ve köşkte kaldım. Atatürk'ün hizmetinde o elemli günün akşamına, 10 Kasım 1938 gününe kadar çalıştım.»

Halen İstanbul Emniyet Müdürlüğünde muamelât memuru olan Nuri Uluşu'ya soruyorum: «Atanın matbuata intikâl etmeyen ve sizin hafızanızda esaslı bir yer tutmuş olan hareketi veya sözü mevcut mudur?» Hiç düşünmeden cevap veriyor:

— «1936 senesinin Temmuz ayı idi, gününü hatırlıyamıyacağım. Floryada deniz köşkünde bulunan Atatürk, beraberindeki zevatla birlikte Dolmabahçe Sarayına hareket ettiler. Sarayın üst katındaki süfera salonuna çıktılar. Burada inşa edilecek olan Meclis binasına ait yerli ve yabancı mimarlar tarafından hazırlanmış plânlar sehpalara üzerine dört sıra halinde dizilmişti. Haddizatında inşaat işlerine karşı büyük alâka gösteren Atatürk bu plânları esaslı bir şekilde tetkik ettikten sonra üç tanesini işaret ederek (Bunlar güzel) dedi. Plânları bir kere daha gözden geçirdikten sonra bu üç plândan bir tanesini işaret ederek bir an durdu. Bazen sigarasından çok derin nefes çeker ve adeta sigarayı yerd. Gene öyle bir nefes çektiki ve:

— «Arkadaşlar yapılacak olan bu meclis binasına umumî içtima salonundan maada tâli

derecede iki veya üç salon daha yapılması elzemdir. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti de bir gün demokrasi rejimini kabul edecek ve memleketimizde de müteaddid partiler meydana gelecektir. İşte bu partilerin milletvekilleri kendi aralarında yapacakları grup içtimalarını bu salonlarda yapacaklardır.» dedi. Demokrasi âşığı Atatürk bu memlekette demokrasinin kurulacağını çok evvelinden hesaplıyordu.»

Nuri Uluşu'ya «Kızdığı zaman nasıl olurdu?» diyorum. «Çok sertleşirdi» diyor. «Kızgınlık ânında kullandığı kelimeler nelerdi?» sualimi de şöyle cevaplandırıyor: «Selânik lehçesiyle kullandığı bir kelime vardı: «EBENNAKA» derdi. Bu ahmak, aptal manasına gelirdi.»

Nuri Uluşu «Bir husus daha vardı» diyor, «Fakat söylersem belki politik bir manâ çıkarırlar, onun için bahsetmiyelim. «Yok diyorum, senin politika yapmak arzun olmadıktan sonra çekinmeden söyle, «Hiç sevmediği bir bina vardı» diye devam ediyor, «Etnografya müzesini hiç beğenmezdi. Üzerinde kubbe bulunduğu için ne zaman önünden geçsek, «Bu kubbeli bina bana medreseleri hatırlatarak âsabımı bozuyor,» derdi. Nuri Uluşu'nun Atatürk'e ait son hatırası 10 Kasım 1938 tarihinde, «Odasına saat dokuza on kala girmiştim. Koma halindeydi. Ondaki son hareket 9.05 geçte görüldü. İki eli hafif geriye doğru gittiler ve sonra yatağa düştüler...»

Emniyet Üçüncü Şube Müdürü Muzaffer Çağların da Ataya ait bir hatırası mevcut. O da «Trabzonda lise talebesiydim» diye başladı. «— 1935-36 seneleriydi. Atatürk'ün Trabzon'a son seyahatiydi. Çifte Çamlıktaki Gazi Köşkünde bir garden parti tertip edilmişti. Ben de vazifeli talebeler arasındaydım. Muhtelif vilâyetlerden gelen ekiplerle mahallî ve millî eğlenceler yapacaklardı. Bu arada küçük yaşta çocuklar arasında gösteriler de vardı. Atatürk küçüklerin oyunlarını seyrederken gözleri doluverdi. Yanında bulunanlar telâşlanarak «Paşam neyiniz var?» diye sorunca, «Bu gördüğünüz çocuklara bakıyorum da hayata bir çocuğum olmadığına müteessir oluyorum,» dedi. Yanındakiler onlar da, «biz de sizin evlâtlarınız» deyince birden yüzü değişti ve «Evet» dedi, sonra tekrarladı, «Evet, evet...»

Para kredi alanında gelişmeler

Akgüç ÖZTİN

Geçtiğimiz yıla ilişkin para-kredi rakamları henüz kesin olarak açıklanmamış olmakla beraber, geçici veriler, geçen yıl bu konudaki gelişmeleri ana hatları ile ortaya koymaktadır.

1984 yılında dolanım 188.4 milyar TL. banknot çıkarılmış ve 1984 yılı sonunda (28 Aralık tarihi itibarıyla) banknot miktarı 918.9 milyar TL.'ye yükselmiştir. 1984 yılında banknot miktarı 188.4 milyar TL. artmış olmasına karşın, artış hızı önceki yıllardan daha düşük olmuştur. Banknot miktarında artış hızı, 1980 yılında yüzde 52.3, 1981 de yüzde 38.7, 1982'de yüzde 40.5, 1983'de yüzde 34.6 iken, 1982 yılında yüzde 25.8'e düşmüştür. Gerçi 1985 yılı başlarında banknot hacmi 1 trilyon TL.'sına yaklaşmış ise de, bu gelişme, banknot artış hızının 1984 yılında daha yavaş olduğu olgusunu değiştirmemektedir.

Dar ve geniş tanımlı para arzındaki gelişmeler farklı yönlerde olmuş, dar tanımlı para arzı artışı hızı yavaşlarken, geniş tanımlı para arzındaki artış hızlanmıştır. Dolaşımdaki para, vadesiz tasarruf ve ticari mevduat ile bankaların T.C. Merkez Bankası'nda serbest mevduatından oluşan dar tanımlı para arzı, 1984 yılında yüzde 12.1 oranında artarak yıl sonunda 2 trilyon 106 milyar TL.'ye yükselmiştir. 1983 yılında dar anlamda para arzındaki artış oranı yüzde 21.3. idi. Vadeli tasarruf mevduatını da içeren geniş tanımlı para arzı ise 1984 yılında yüzde 47.5 oranında artarak, 4 trilyon 645 milyar TL.'lık bir boyuta ulaşmıştır. 1983 yılında ise geniş tanımlı para arzındaki artış yüzde 37 dolaylarında idi. 1984 yılında izlenen faiz politikası sonucu, vadeli mevduat artıp, vadesiz tasarruf mevduatı azalınca, bu gelişme etkisini para arzı üzerinde göstermiş, dar anlamda para arzı yavaşlarken, geniş tanımlı para arzındaki artış hızlanmıştır.

1983 yılın sonunda, vadeli mevduat faiz oranı yükseltilirken, vadesiz tasarruf mevduatı faizinin düşürülmesi, bu iki tür mevduatın artış hızını etkilemiş, vadeli tasarruf mevduatı yüzde 103.3 gibi yüksek bir hızla artarken, vadesiz tasarruf mevduatı yüzde 31.5 oranında azalmıştır. Bunun sonucu, bankalarda tasarruf mevduatının vade yapısı değişmiş, tasarruf mevduatı içinde vadesiz tasarruf mevduatının payı, 1983'e göre yüzde 27.5' den % 11'e kadar düşerken, vadeli mevduatın payı % 72.5'den, % 90'lara yaklaşmıştır. Bu gelişme bankalarda kaynak maliyetini artırdığı gibi geniş tanımlı para arzının artış hızını da yükseltmiştir.

Mevduatın daha hızlı artmasına karşılık banka kredilerindeki artış hızının yavaşlaması, 1984 yılının para-kredi alanında diğer bir özelliğini oluşturmuştur. Gerçekten toplam mevduat (bankalararası mevduat hariç), 1984 yılında (28 Aralık tarihi itibarıyla) % 51.9 oranında artarken, tüm banka kredilerinde artış % 24.4 oranında kalmıştır. 1983 yılının eş döneminde ise mevduat artış hızı % 12,9, banka kredilerindeki artış ise % 25.4 oranında idi. Mevduat bankalarında ise kredi artış hızındaki yavaşlama daha belirgin olmuş, % 26.6'dan % 22'ye gerilemiştir. Banka kredilerindeki artış hızının yavaşlaması, T.C. Merkez Bankası'nın bankacılık sistemine açtığı kredileri daraltması, bankaların, riskli krediler verme yerine, ellerindeki fondan devlet tahvili ve Hazine bonolarına yatırmayı yeğlemeleri, döviz pozisyonlarını genişletmeyi daha karlı bulmaları ile açıklanabilir. Mevduat artışının, bir bölümünün bankalara taze para girişi şeklinde olmaması, faizlerin ana paraya eklenmesi yolu ile mevduatın kabarması da, bu görüntüde etkili olabilir.

1984 yılında T.C. Merkez Bankası'nın Hazine'nin finansmanına yöneldiği görülmektedir. Gerçekten Merkez Bankası'nın, bankalar aracılığıyla özel kesime açtığı krediler 120 milyar TL. darılırken, aynı dönemde Hazine'ye verdiği avanslar 128.6 milyar TL. artmıştır. Bu arada KİT'lere açılan krediler de az da olsa (10.3 milyar TL.) azaltılmıştır. 1980'den sonra Merkez Bankası kredileri, daha çok bankalar aracılığı ile özel kesime yönelirken, bu eğilim 1984 yılında değişmiş, Merkez Bankası, Hazine'nin açıklarını kapatmak zorunda kalmış, bu zorunluluk banknot miktarındaki genişlemeyi denetim altında tutmayı zorlaştırmıştır.

1984 yılında para-kredi alanındaki gelişmeler de Türkiye'de, ekonomik istikrara dönük bilinçli bir politika izlendiği konusunda ciddi kuşku doğurmaktadır. Türkiye'de istikrara dönük ekonomi politikası açısından anlamlı parasal büyüklük nedir? Parasal gelişmelerle, diğer ekonomik değişkenler arasında ilişki nedir? Mevduat, para arzı kapsamına girdiğine göre, hızlı bir mevduat artışı, artan mevduat Merkez Bankası'nda bloke edilmediği sürece, ekonomik istikrar açısından istenecek bir gelişme midir? Bilinçli bir politika izliyorsak bu ve benzeri soruların yanıtların ivermek zorundayız. Aksi halde, bir şey biliyormuş veya yapıyormuş izlenimi verme dışında, ciddi hiçbir şey yapmamış oluruz.

ATATÜRK'ÜN 10 Yılda Söylediği Nutuk

Türk milleti!

Kurtuluş savaşına başladığımızın 15 nci yılındayız. Bugün Cumhuriyetimizin onuncu yılını doldurduğu en büyük bayramdır.

Kutlu olsun!

Bu anda büyük Türk milletinin bir ferdi olarak, bu kutlu güne kavuşmanın en derin sevinci ve heyecanı içindeyim.

Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyetidir.

Bundaki muvaffakiyeti Türk milletinin ve onun değerli ordusunun, bir ve beraber olarak azimkârane yürümesine borçluyuz.

Fakat yaptıklarımızı aslâ kâfi göremeyiz. Çünkü daha çok ve daha büyük işler yapmak mecburiyetinde ve azmindeyiz. Yurdumuzu dünyanın en mamur ve medenî memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah, vasıta ve kaynaklarına sahip kılacağız. Millî kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız.

Bunun için bizce zaman ölçüsü geçmiş asırların gevşetici zihniyetine göre değil, asrımızın sür'at ve hareket mefhumuna göre düşünölmelidir. Geçen zamana nisbetle, daha çok çalışacağız. Daha az zamanda, daha büyük işler başaracağız. Bunda da muvaffak olaca-

ğımıza şüphem yoktur. Çünkü, Türk milletinin karakteri yüksektir.

Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir. Çünkü Türk milleti milli birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmıştır.

Türk milletine çok yaraşan bu ölkü, onu, bütün beşeriyete hakikî huzurun temini yolunda, kendisine düşen medenî vazifeyi yapmakta, muvaffak kılacaktır.

Büyük Türk milleti, on beş yıldan beri, giriştiğimiz işlerde muvaffakiyet vaadeden çok sözlerimi işittin. Bahtıyarım ki, bu sözlerimin, hiç birinde milletimin, hakkımdaki itimadını sarsacak bir isabetsizliğe uğramadım.

Bugün, aynı inan ve katiyetle söylüyorum ki, millî ölküye, tam bir bütönlökle yürümekte olan Türk milletinin büyük millet olduğunu bütün medenî âlem, az zamanda, bir kere daha tanıyacaktır.

Asla şüphem yoktur ki, Türklüğün unutulmuş büyük medenî vasfı ve büyük medenî kabiliyeti, bundan sonraki inkişafı ile, âtinin yüksek medeniyet ufkundan yeni bir güneş gibi doğacaktır.

Türk milleti,

Ebediyete akıp giden her on senede, bu büyük millet bayramını daha büyük şerefle huzur ve refah içinde kutlamayı gönölden dilerim.

Ne mutlu Türk'üm diyene.

İMF FRIEDMAN'DAN KATI

Teoman EREL

Yüksek tahrip gücüne sahip zam bombalarının gümbürtülü patlayışları arasında IMF ile yeni bir anlaşma bağlanıyor. Büyüme hızının azaltılmasından, yatırımların ayıklanıp daha da daraltılmasından söz edilmekte.

Ve İzmirli sanayici Şinasi Ertan başa geleceği bildiği için peşinen itirazını koyuyor:

«IMF'ye bu kadar sıkı bağlanmanın, reçeteleri aynen uygulamanın anlamı yoktur. Çünkü IMF belli bir süreden sonra az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere zarar vermektedir.»

IMF niçin bu kadar katıdır? Daha fazla kemer sıkıktan, daha fazla fedakârlık yapmaktan başka politika yok mudur?

Kimdir IMF'nin gerçek ilham kaynağı? Profesör Friedman mı? Friedman'cılığa karşı çıkan Keynes'ci Profesör Tobin bile buna «hayır» diyor.

«Friedman'ın öğrencileri kraldan fazla kralcı oldular» diye düşüncesini açıklıyor Tobin, «Sıkı para politikası uygulanırken işsizlik sorununun tamamen unutulmasını istediler. Prof. Friedman'ın teorisi bu kadar katı değildi.»

Yoksa gerçek öyle mi? Friedmancı geçinerek bizim gibi ülkelerde boyuna daha fazla sıkışıklık yaratanlar kraldan fazla kralcı mı?

★★

Profesör Vural Savaş, «Keynezyen İktisat Yıkılırken» adlı kitabında Friedman'ın Schwartz ile birlikte yaptığı bir araştırmanın ilginç sonucunu şöyle aktarıyor:

«1930 ekonomik krizi ABD Merkez Bankası'nın (Federal Reserve Bank) uyguladığı sıkı para politikasından kaynaklanmıştır. Eğer para arzı daraltılacağı yerde artırılmış olsaydı ABD ekonomisi 1930 krizini yaşamayacaktı. Dolayısı ile 1930 krizi kötü bir para politikasının tüm ekonomiyi etkilediğinin kanıtıdır. Gerçekten de Friedman Schwartz 1867-1948 döneminin kapsayan araştırmalarında 1929-1933 döneminde para arzının % 35.2 oranında azaltılmış olduğunu, bunun sonucu olarak bu dönemde 2 binden fazla bankanın iflas ettiğini ve sanayi üretim endeksinin 188'den 100'e düştüğünü bulmuşlardır.»

Friedman'ın bile kabul ettiği bu gerçeği Sam Amca çok iyi biliyor. Nitekim son yıllarda ABD sıkı para politikası uygulamadı. Açık bütçe ve «gerektiği kadar para» uygulamalarıyla ABD büyürken, Avrupa bunu egoistlik sayıyor ve itiraz ediyordu...

«Daha sıkı, daha sıkı» diye ABD adına bize telkin yapan IMF'ye karşı Şinasi Ertan'ın tavsiye ettiği tutumu benimsemek galiba daha doğru olacaktır.

Eline geçirdiği çözüm hoşafını:

«Öldüm, off öldüüm» diye durmadan mideye indiren kurnaz kişinin elinden kabı çekip «biraz da biz ölelim» diye kaşıklayan Hoca'nın yaptığı gibi...

★★

Aslında IMF dış alacaklıların avukatıdır. Biz ve bizim gibilere reçete sunulurken, işçinin memurun alım gücü ne kadar gerilemiş, bankalar, fabrikalar, tarımsal üretici ne kadar sıkışmış, işsizlik ne kadar ulaşmış gibi konular IMF'yi çok fazla ilgilendirmez. O yüzden de sadece IMF'ye fazla kulak verilirse toplum kaynamaya, rejim sallanmaya başlıyor.

IMF'nin asıl sorunu Türkiye'nin dışa olan borçlarının taksitlerini ve faizlerini aksatmadan ödemesidir. Bu arada ekonomimizin yapısı serbestleştirilip Batı ticaretine daha fazla açılıp yakınlaştırılabilirse ne âlâ... Bu, kaymaklı ekmek kadayıfı olur IMF ve onu yönetenler için.

Ama Türkiye bu baskılarla yılda 3.5 milyar dolar borç ve faiz ödemeye zorlanırsa ekonomimizin ve halkımızın nasıl kan kaybettiğini ve daha ne kadar kaybedeceğini bizler burada yaşayarak biliyoruz.

Otobüse zam yapıldığı için çocuğunu okuldan almak zorunda kalan aileler, sadece çay-ekmekle beslenenler IMF'nin değil bizim sorunumuzdur. Eğer ülkemiz demokrasiyle yönetiliyorsa, yığınlara yayılan bu tür vahim sorunlara kitlelerin oylarıyla seçilmiş olanlar tarafından sahip çıkılmasının zamanı gelmiştir, geçmektedir.

IMF'nin diktiği şu deli gömleğini giymeye müebbeten mahkûm muyuz?

Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi

«Aşağıdaki yazılar Sadi Borak'ın gençlik ve hürriyet kitabından alındı.»

GERİYE DEĞİL DAHA İLERİYE

(Hâkimiyeti Milliye, 27 Eylül 1923)

Diyorsunuz ki istibdat ve irtica bir daha yer bulamayacaktır. Ben de aynı kanaatteyim. Bunu sizin gibi gençlerden işitmek mucibi şereftir. Filhakika memlekette istibdat ve irtica yeri kalmamıştır. Bu fikir değil, temas edebilecek bir his olsa onun gideceği yerin milletin zaten takibettiği yer olduğuna şüphe yoktur. Bugün milletin üç bin seneden beri sonsuz fedakârlıklarla ve milletin evlâtlarından mürekkep ordumuzun, dereler vücade getirecek kadar döktüğü kanlarla elde ettiği muvaffakiyet iki bakımdan ehemmiyetli noktalardan birincisi memleketimizin kıymetli kısımlarını kirli ayaklarıyla çiğneyen düşmanını son noktaya kadar taretmiş olmaktır. Bundan daha mühimi, Teşkilâtı Esasiye Kanunumuzun (Anayasanın) birinci maddesini teşkil eden keyfiyettir. Yani hâkimiyet-i milliyenin ve teyyüt etmiş olmasıdır. Bu, tarihimizin ve dünya tarihinin takdirler ve tahsinlerle karşılaşacağı bir muvaffakiyettir. Asırlardan beri «Osmanlı» namı altında yaşayan milletimiz, binlerce sene muhtelif devletler yapan milletimiz ilk defa olarak bu kadar medenî, bu kadar parlak bir muvaffakiyet elde etmiştir.

Bu muvaffakiyetin nasıl elde edildiğini düşünürsek onu muhafaza ve devam ettirmek hususunda millete düşen vazifenin büyüklüğü ve ehemmiyeti kolaylıkla takdir olunur. Bunu yerinde tutmak, Allah göstermesin, geriye değil daha ileriye giderek yükseltmek lâzımdır.

İDEALLER BOZANLARA ÇOK ŞİDDETLE HAREKET EDİNİZ

Konya Türk Ocağında verilen çay ziyafetinde 20.3.1923 tarihinde —Hâkimiyeti Milliye, 26 Mart 1923)

Gençlerimiz ve münevverlerimiz ne, için

yürüdüklerini ve ne yapacaklarını evvelâ kendi dimağlarında iyice tekarrür ettirmeli, onları halk tarafından kabule, hazma yarar bir hale getirmeli, onları ancak ondan sonra ortaya atmalıdır. Ben çok ümitliyim ki gençlerimiz bunu yapacak derecede yetişkindir. Biliyorum ki ihtiyarlarımız gibi gençlerimizin de tecrübeleri vardır. Zira milletimizin yakın senelere ait gördüğü elemli dersler, yakın senelerin en yüklü hâdiseleriyle dolu oluşu, devrimizin gençlerini eski devrilerin ihtiyarları kadar, belki onlardan fazla vakaların şahidi, binaenaleyh gençlerimizi ihtiyarlar kadar tecrübe sahibi yaptı. Her hangi gencimiz yaşadığı devrin belki üç misli nisbetinde vakalara şahit olduğu için her gencimizi üç misli yaş sahibi addedebilir, onları da ihtiyarlar gibi tecrübeli sayabiliriz. Gençlerimizin gördükleri bu tecrübelerden istifade ederek faal, memlekete hizmet eder ve azm-ü imanla mücehhez olarak vazifelerini bilhakkın yapacaklarına eminim.

...Fakat bütün iyi niyette, gösterilen bütün sebata, azim ve metanete, gösterilen bütün birlik ve bağlılığa rağmen yine en güzel, en

isabetli, en doğru zihniyetleri ve idealleri bozmaya çalışacak insanlara tesadüf edilecektir. Öylelerine karşı bütün millet fertleri çok şiddetli mukabelede bulunmalıdır. Hepimiz için öylelerine karşı kahredici bir «kitle vahdet» şeklinde tecelli etmeliğimiz en zaruri bir vicdan lâzimesidir. Zira bu hususta müfsitlik yapacak insanlara müsamaha göstermek, ulüvvü ibraz etmek terbiye eseri değil, belki bir milletin saadetine, şerefine, namusuna göz dikmiş insanlara müsamahadır ki hiçbir vakit hiçbir fert buna müsaade edemez. Hiç kimse buna müsaade etmek hakkına malik değildir. Ve siz de olmamalısınız.

«SİZİN GİBİ GENÇLERLE DAHA ÇOK ZAFERLER KAZANIRIZ.»

(Adana Türk Ocağında konuşma, Ferit Celâl (Güven) in gençler adına yaptığı konuşmaya cevaben. — 15.3.1923 — Hâkimiyeti Milliye — 19 Mart 1923).

Genç kardeşimizin gençlik adına söylediği bende çok büyük hisler, rikkatler, büyük emniyet ve itimatlar hâsıl etti. Bütün ciddiyetimle arz ederim ki bu intibalar vicdanımda çok büyük saadetlere yol açmıştır. Bende bu hislerin tecellisine sebebiyet verdiklerinden dolayı kendilerine teşekkür ederim.

Bu dakikada karşılarında bulunmakla mesut olduğumu Adana gençlerinin de aynı hisleri taşıdıkları yüzlerinden okumaktadır. Bu hislere sahip bulunan ve hassasiyetlerini ifadedeki kuvvetlerini gösteren sizin gibi gençlere malik bulundukça bu vatan ve milletin şimdiye kadar elde ettiği zaferlerin üstünde daha azametli zaferler koyabileceğine hiç şüphe etmiyorum.

Genç arkadaşlarım, ben ve benim gibi sevdiğiniz şüphe olmayan arkadaşlarla beraber vicdanımıza düşen vazifeyi yaptık.

İCABEDERSE BİLEKLERİNİZE PARMAKLARINIZA MÜRACAAT EDİNİZ

(18.3.1923 tarihinde Tarsus Gençlik Yurdunda verilen nutka cevaben - Hâkimiyeti Milliye, 23 Mart 1923)

Fertler hayatta üç devre geçirir. Eski Osmanlı Hükümeti bu devirlerin üçünü yaşadık-tan sonra yokluğa karıştı. Onun yerine dünya tarihine bir yeni devlet kaim oldu. Yeni Türkiye Devleti, bütün Türklük seciyelerini, yani onun dinç, azimli, faziletli âmillerini kendisine toplamıştır.

Gençler, biz size maziden, mazinin hura-fetlerinden temizlenmiş bir eser çıkardık. Hâdiselerden, hâdiselerin zaruretinden çıkan bu eser, sizin pek kıymetli iştirakinizle, münevver müzaharetinizle çıktı. Bu eseri büyütüp yükseltmek bizden sizlere düşer. Bu vazifede muvaffak olacağınıza gördüğüm deliller sayesinde pek çok kuvvetlerle iman edenlerdendim.

Muhterem gençler, hayat mücadeleden ibarettir. Bundan dolayı hayatta yalnız iki şey vardır: Galip gelmek, mağlûp olmak. Size, Türk gençliğine tevdi ettiğimiz vicdan emaneti, yalnız ve daima galip olmaktır. Ve eminim daima galip olacaksınız. Milletın yükselme şartları için yapılacak şeylerde, atılacak adımlarda katiyen tereddüt etmeyin. Milleti yükselme yoluna götürmek için dimağlarınıza, malûmatınıza icabederse bileklerinize, pazılarınıza, bacaklarınıza müracaat edecek, fakat neticede mutlaka o gayeye varacağız.

Gerek burada ve gerek seyahat ettiğim bütün yerlerde genç arkadaşınız hep sizler gibi hisli, azimkâr ve cesurdur. Binaenaleyh şimdiden geleceğin parlak ufuklarını görmekle mesuttur. Bu millet sizin gibi evlâtlarıyla lâıyk olduğu kemal mertebesini bulacaktır. Beni çok memnun ettiniz. Huzurunuzla ve bilhassa azimkâr sözlerinizle mesudum.

IŞIK ARAYAN GENÇLİK

(1918 — R. E. Ünaydın'a verdiği resmin altına)

«İSTİKBAL SİZSİNİZ»

Her şeye rağmen muhakkak bir nura doğru yürümekteyiz. Bende bu imanı taşıyan kuvvet, yalnız aziz memleket ve milletim hakkındaki yapansız muhabbetim değil; Bugünün karanlıkları, ahlâksızlıkları, şarlatanlıkları içinde sırf vatan ve hakikat aşkıyla ışık serpmiye ve aramaya çalışan bir gençlik gördüğümündür.

Gençler! Cesaretimizi takviye ve idame eden sizsiniz. Siz, almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık meziyetinin, vatan muhabbetinin, fikir hürriyetini en kıymetli timsali olacaksınız.

Ey yüksel yeni nesil! İstikbal sizsiniz. Cumhuriyeti biz kurduk. Onu yükseltecek ve devam ettirecek sizsiniz.

(Ağustos 1924, S. D. II)

HOTEL WASHINGTON

HOTEL WASHINGTON İstanbul'un merkezi Aksaray'da, görülmeye değer tarihi yerler, müzeler, saraylar ve meşhur kapalıçarşıya çok yakın mesafededir. Hava alanına 15, Marmara sahiline 5 dakikada gidilir.

Otelimiz: 70 Banyolu oda ve 150 yatak ihtiva etmektedir. Restaurantında Türk ve Avrupa mutfağının spesialitelerini ve itinalı servislerini bulabilirsiniz.

Hotel Washington, tecrübeli personeli, Bar-Amerikanı, Gece kulübü, Çay terası, Kadın berberi, Konferans ve Düğün salonları, Özel garajı ile her zevke ve arzuya hitap eden bir atmosferde hizmetinizdedir.

The HOTEL WASHINGTON is situated in the heart of the old city on the main European highway into İstanbul-Aksaray. All museums, historical monuments and in famous grand Bazaar are only a few minutes to get to the beaches of the Marmara Sea and 15 minutes to the Airport.

All the 70 rooms and 150 beds are exceedingly comfortable. A Restaurant with Turkish - European cuisine, the American-Bar, a night Club, the Tea-Teracce, A Hairdresser and a Private Garage are all at your disposal.

Wedding and Conference facilities are also available, our staff are always ready to assist and please you.

GENÇTÜR AĞADUŞU CADDESİ NO: 12 LALELİ-İSTANBUL.

Mustafa Kemal Atatürk'e hayranlığım ve saygım

İ. Necati YAZAN

Büyük kurtarıcımız Atatürk, düşmanı geldiği yerde, İzmir'de denize döktükten bir gün sonra buraya gelmişlerdi. İki gün sonra İstanbul'dan kendilerini ziyarete gelen Y. Kadri Karaosmanoğlu ile Falih Rıfkı Atay'a (asıl işimiz bundan sonra başlayacaktır) demişlerdir ki, Yüce Atatürk çok evvelden tasarladıkları ilke ve inkılaplarını birer birer sıralamışlar, 24 Temmuz 1923'de Lozan konferansındaki zaferle (Türk Devletinin) olduğu dünyaca tanındıktan sonra en büyük eseri olan (cumhuriyeti) ilân etmişlerdir. Mustafa Kemal Atatürk'ün en önemli devrimlerinden birisi de (şapka ve medeni kıyafet) inkılâbıdır. Bu konuyu gerçekleştirmek üzere Kastamonu vilâyetini seçmeleri, üzerinde durulacak değerdedir. Çünkü, Kastamonu ve yöre halkının müteassıp oldukları söylenmekte idi. 23 Ağustos 1925 günü Atatürk Kastamonu'ya ve 25 Ağustos'ta da İnebolu'muza geldiler.

İnebolu'da üç gün kaldılar. Çünkü, İneboluların Kurtuluş Savaşı'ndaki insanüstü hizmet ve fedakârlıklarını Atatürk hiç unutmamış, İnebolu'yu İstiklâl Madalyası ile taltif etmişlerdir. Atatürk cumhurbaşkanlığından sonra ilk defa giydikleri mareşal üniforması ile ertesi gün kasabada gezinti yaptılar. Bir gün sonra da saat 15.00'de Türkocağı'mıza teşrif ederek inkılâbı hakkındaki uzun nutuklarını burada söylemişlerdir. Nutuklarının önemli bir yerinde sol elinde tuttukları serpuşu göstererek (açık söylüyorum, bu serpuşun adına şapka derler) diye asıl maksatlarını buradan yurdumuza ve bütün dünyaya ilân etmişlerdir. O günden sonra ulu önderimizin işaretlerine uyan İnebolu ve Kastamonu halkı şapkayı giymişlerdir.

Böylece Kastamonu ve yöre halkı için söylenen menfi sözlerin ne derece asılsız olduğuna tanık olan büyük liderimiz Ankara'ya memnun dönmüşlerdir.

Atatürk'ün diğer önemli devrimleri 1928 senesindeki (harf inkılâbı), 1934'de kadın hakları ki, evvelce gasbedilerek kafes arkasına itilip, erkeğinin adeta esiri durumuna düşürülen bu asil Türk analarının bütün haklarını kendilerine vermeleri olmuştur ki, kadınlarımız yurdumuzun her yerinde vazife alarak, örneğin; Rektör, Bakan, Milletvekili olmak gibi mevkileri işgal ederek erkeklerden hiç de farklı olmadıklarını ispatlamışlardır. Esasen Türk ulusunun üstün karakterini, meziyetini, cesaret ve çalışkanlığını en iyi gören ve bilen yine yüce Ata'mızdır.

Atatürk 1925 Ağustosunda memleketim İnebolu'ya geldiklerinde ben İzmir'de idim. Yakınlarında olabileceğim için bulunamadığımdan

dolayı ağladığımı bilirim. Ulu Tanrı beni sonradan ödüllendirmiştir. 1933 senesinde Ankara'da Merkez Bankası'na memur olarak girdim. Babamın elli senelik işini yitirmesinden ötürü o sene Cumhuriyet'in 10'uncu yıldönümü Ankara'da coşku ile kutlanıyordu. 10'uncu Yıl Marşını—Aamızın arzuları üzerine— hepimiz sokaklarda günlerce söyledik. O günkü törende Atatürk'ün yer alacağı tribünün tam karşısında olabilmek için sabahın altısında tören yerine gittim, lâkin ayakta kaldım. Beş saat sonra önümdekiler acdılar da bana yer verdiler. O gün Atatürk—TV'da gördüğümüz gibi— son derece heyecanlı idiler. Nutku ihtiva eden kâğıt sol elinde idi. En sonunda (Ne mutlu Türküm diyene) dedikleri zaman heyecanı son haddini bulmuştu.

Hattâ elindeki kâğıdın nasıl titrediğini bugünkü gibi hatırlıyorum. Atatürk nutkunu söylerken yizü al al oluyor, daha da güzelleşiyordu. Resmigeçit bitince kimsenin yapmadığını yaptılar.

Bize, yani halka sağ eliyle işaret ederek (siz de geçin) dediler. aHlkin sevinçli taşkınlığını anlatamam. Hepimiz bulundukları tribünün önünden geçtik. Ben yavaş geçmeye çalıştım. Hayranı olduğum Atamızı daha çok göreyim diye. Geçeki sürprizden haberim olmadığı için.

Atatürk'ün büyük misafirleri vardı, 10'ncu yılımızı kutlamak için Sovyet Rusya'dan Mareşal Vorosilof, Cenup Orduları Başkomutanı Mareşal Budjeni ve diğerleri, Atatürk misafirlerine gece Ankara Palas'ta yemek verdiler. Biz de halkevinde idik. Atatürk'ün saat ikide halkevine gelecekleri müjdesini alınca dört gözle bekledik. Tam saat ikide geldiler. Lâkin o kadar izdiham vardı ki, Atatürk'ün sağ kolunda Mareşal Vorosilof, sol kolunda Uçak Filosu Komutanı olarak güçlkle salona varabildik. O zaman ulu önder, (Gençler biz sizin aranızda yemeğe, içmeğe, eğlenmeğe ve dinlenmeğe geldik dediler; Ve çok daha rahat olarak; Atayı görebildim.

ATATÜRK'ün İlkeleri ve Açıklamalar

Emekli Öğretmen Avni ALTINER

İLKE :

Sözlükte ilkenin tarifinde (ilk temel düşünce prensipleri) olarak tarif edilmiştir. Her dinin, her rejimin prensipleri vardır.

GARİP İLKELER :

Komünizmde ilk prensip servet ve malların devletin olmasıdır. Kişiler hiçbir hak ve hukuka sahip değildir. Devletin verdiği yemeli, devletin giydirdiğini giymeli ve bir robot gibi çalışmalıdır. Böylece kalkınılmış!

B udurum köleliktir ki sömürgelerde yıllarca buna kötü rejim denmiştir. Zencilere uygulanan haksızlıklar gibi komünist rejimde de haksızlıklar vardır. Bu nedenle hiçbir devlet komünizmi kabul etmemektedir.

Komünizm zorla, istilâ ve terörle kablu ettirmektedir. Demirperdeden kaçanlar Marksizmin dünyayı zorla köle yapmak ve sadece belli insanları diğerlerinin üstünde yaşatmak istediğini anlatırlar. İncelemeğe imkân yok. (Rusya - Polonya - Romanya - Çekoslavakya - Doğu Almanya - Afganistan - Küba) kendi isteği ile komünist olmamıştır. Komünistlerden batıya ilticalar çok. Demirperde içine serbestçe gidilip gelinemez. Komünist şehirlerde her devletin parası geçer de, fakat kendi devletlerinin parası kendi memleketlerinin Avrupa eşyası satılan yerde örneğin Rus parası geçmez.

KARL MARKS :

Komünizmin babası Alman filozof Karl Marks'tır. Berlin Üniversitesindeki «Kadınlar herkezin malıdır» lâfları üzerine Almanya'dan kovulup İngiltere'ye gitmiş, bir süre sonra İsviçre'ye geçmiştir.

Sırf intikam almak için komünizmi kurmuş, sosyalizm kabuğu içine sokmuştur. Mülkiyeti, dini, ve-raseti kaldırmak, sınıflar arasında savaş yaratmak, fabrikaları devletleştirmek, ahlâk kaidelerini değiştirip, kadını herkesin malı yapmak; nikâhı, çocuğu inkâr etmek komünizm ilkeleridir.

Herşeyini yitirmiş ve dini zayıf, ahlâkı zayıf, maceracılar Marksizmi kabul etmişlerdir.

Bazı insanlar başkalarını çekemez, kıskanç olur, bende yok, kimsede de olmasın derler. İşverene serveti koruyor diye önce devlete kızarlar ve düzenini yıkmak isterler. Sabotajlar yaparlar ama komünist memlekette susarlar. Hürriyetsizliğe de ses çıkarmazlar.

Kıskanç bir adam herşeyi yapan Hızır'a rastlamış. Hızır Aleyhisselâm da:

— Mademki beni tanıdın ne istersen yapayım

ama sana yaptığının iki mislini komşuna yapacağı mı kabul eder misin? der.

Kıskanç adam:

— Benim bir gözümlü, komşumun iki gözünü kör et demiş. Kıskançlık bu kadar kötüdür işte. Komünistlerin çoğu kıskançtır. Kendisinde olmayan servet, mülkün kimsede olmasını istemezler. Bu görüşle demokrasiyi kaldırıp özgürlüksüz ve sade başa geçenlerin istediği ekonomi sistemiyle yapacak devlet kurarlar. Bu ilkelerini zorla kabul ettirmek isterler.

FAŞİZM :

Komünizmin başka şeklidir. Faşistler de kendilerini üstün ırk görüp diğer ırkları köle yaparak robot insanlarla devlet kurarlar. Faşizmde de konuşma, yazı hürriyeti, insan hakları yoktur. Sadece liderin dediğini yapan bir köle ulus isterler.

Mussolini İtalya'da; Hitler, Almanya'da hürriyeti, insan haklarını tanımayarak, komünistler gibi ilkelerine uymayanları kamplarda öldürmüşler ve köle uluslar yaratmışlardır.

MÜSLÜMANLIK İLKELERİ :

Allah'a, Kur'an'a, Peygambere inanmak, İslâm'ın beş şartını kabul etmek müslümanlığın ilkeleridir. İslâmlıkta kimsenin canına, malına, namusuna dokunmamak, hırsızlık, yalancılık yapmamak, vatanına, çevrene, sağlığına zararları olan kötü şeyleri yapmamak. (İçki, kumar, münafıklık gibi) ilkeleri vardır. İrk ve din farkı olmaksızın insanları eşit kabul eden ilkeleri benimseyen ilk devlet Türkler, Osmanlılardır. Kişinin dinine, örf ve âdetine karışmadığı ve (Adalet mülkün temelidir) ilkesiyle birçok millet Osmanlı Devletine bağlamıştır.

İnsan çok çalışır ve şansı yürürse mal, mülk sahibi olursa kimsenin bu şahsa dokunmaması İslâm'lığın ilkesidir.

YANILANLAR :

Cumhuriyet Gazetesinde solcu bir yazar. Bütün üniversitelerde Marksizm ve Nazizm ilkeleri okunuyor da, Kemalizm okunmuyormuş ve Kemalizm ilkeleri palavraymış ve sadece sözden ibaretmiş diye yazdı.

Meşhur sözdür: Yavrularını yiyen kediler vardır. Bunlar yavrularını fareye benzeterek yemiş. Sağcı, solcu yazar da ana şefkatinden yoksun kediler gibidir. Bu görüşler Türk vatanını, çocuklarını yemişlerdir.

ATATÜRK İLKELERİ ve AÇIKLAMALARI :

Atatürk'ü, Kemalizmi söz değil, sağlam yapımdır. Türk milletinin yaşayışına göre düzenlemiştir. Kema-

lizm «Hurafeden uzak hakiki İslâmlık ilkelerinin ışığı altında gelmiştir. Atatürk der ki; «Her luus lâyük olduğu idareyle yönetilir» ve yine der ki:

«Biz bize benzeriz.»

Kemalizm, komünizm, faşizm dersi gibi okutulmaz. Kemalizmin temelindeki müslümanlık felsefesi, Türk Cumhuriyetini yüceltmıştır. Müslümanlığa, Kemalizme dayandığı için komünist ve faşistler Kemalizme ilkesiz derler. Kemalizm nazariye değil, sistemli, akılcı bir tatbikatla yürütüldü.

Atatürk'ün vecizeleri ilkelere dir. Bazılarını sıralayalım.

1—İmtiyazsız, sınıfsız bir milletiz.

Bu söz ırk, din farkı, bey, işçi, uşak, zengin, fakir ayırmayan ve bu vatani, Türk milletini sevenlerin kurduğu ayrıcasız bir rejim olduğunu Atatürk söylüyor.

2—Yurtta sulh, cihanda sulh sözü açıklaması:

Yurt içinde hiç kimsenin servetine, hürriyetine hak ve hukukuna göz dikmeden yaşamak. (Adalet mülkün temelidir) sözü esastır. Yüz yıllarca millet adalet içinde yürütüldü. Herkes kardeş gibi yaşayarak «Yurtta sulhta örnek oldular.»

Ayrıca hiçbir ulusun egemenliğine, toprağına göz dikmemişlerdir. Böyle cihanda sulh demek bütün cihanla kardeş gibi geçinmektir.

3—Türk milletini muasır medeniyet seviyesine çıkarmak devrimciliğın ilkesidir.

B usözler Türkiye'yi dünya medeniyetinin seviyesine çıkarmak için söylenmiştir. Kıyafette, bilgide en ileri giderek ve herkesi okutarak yükseltmek ilkesidir.

Medeni kanunlarla seviyeyi, yaşayışı yükseltmektir. Dünyada kadınlara ilk oy hakkı veren, çocuklara, gençlere ilk defa bayram günü ilân eden Atatürk'tür. Hiçbir milli bayram yoktur ki Atatürk adı geçmesin. Egemenliği, devrimleri insanlık, bağımsızlık, hürriyet ilkeleri ile Atatürk geri kalmış milletlere de örnek olmuştur.

4—Bâzi solcu Halk Partililerin saptırdığı «6 ok» da Atatürk ilkeleri kablu edimştir. 6 ok'un açıklaması ilkelere dir.

A—CUMHURİYETÇİYİZ İLKESİ:

Cumhuriyet, fikren, ilmen, bedenlen kuvvetli ve yüksek seviyeli muhafızlar ister.

Demokratik düzen diyenlerde kaç kişi bu vasfı haizdir.

B—HALKÇİYİZ İLKESİ:

Atatürk halklar diye bölücülük değil, bütün halkın parasız okuması ve eşit olarak yaşamasını ve bir-biriyle kaynaşmasını ilke olarak almıştır.

C—MİLLİYETÇİYİZ İLKESİ:

Misakı milli sınırları içinde iç ve dış işimizde kimsenin karışmayacağı bir milli Türk Devleti öner-

miştir. Milliyetçiliğe, ülkücü geçinenler ırkçılık karıştırmışlardır.

Atatürk büyük nutkunda «Kurtuluş savaşı başında Rusya'nın asker yollama, Amerika'nın bütün maddenleri, ekonomiyi işletme (manda) sistemi önerilerine Osmanlı kabinesine verdiği cevabında «Düşman bir yurda asker sokarak veya ekonomisini ele geçirek, sömürge yapar ve milliyetçiliği yok eder.»

Milliyetçiliği korumak için tek çare «YA İSTİKLÂL YA ÖLÜM» demıştır.

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

D—DEVLETÇİYİZ İLKESİ:

Türkiye'de kişilerin yapamayacağı büyük fabrikaları, devletin yapması, halkın yapabileceğine de devletin kredi vermesini sağlamak için İş Bankası'nı kurmuştur.

Yabancılar elinde demir yolları, deniz yolları, elektrik gibi tesisleri satın alarak devletleştirerek karma ekonomi ilkesini krumuştur. Vatandaşın yerli malı kullanması ile fabrikalar yapma yanında döviz kaşmasını önlemek için de ithalât, ihracat birlikleri kurularak dışarı satacaklarımızı, veya dışarıdan alınacak malları alış, satımı devlet aracılığıyla yaparak devletçilik ilkesini kurdu.

E—LÂİKLİK İLKESİ:

Yüzyıllarca gericilerin din yoluyla halkı kandırıp çıkar sağlaması peşindeki çalışmalarını önlemek için din ile dünya işlerini ayırmış ve kişileri inançlarında özgür bırakmıştır.

Gericiler zaman, zaman başkaldırıp lâikliğe dinsizlik demeleri gericilerin saptırmasıdır.

İNKİLÂPÇİYİZ İLKESİ:

Yeni deymi devrimciliğdir. Türk milletini dünya medeniyeti içinde uygun bir devlet yapmak ilkesidir. Devrimciliği boş şeylere saptıran sapıklar bunu devleti devirmek şekline soktular.

S O N U Ç:

ATATÜRK yoktan bir ordu kurdu. Vatani düşmanlardan kurtardı, Türk Cumhuriyetini kurdu. Dini yobazlardan temizledi. Türkleri geri kalmışlıktan medeni âleme soktu.

Dünyanın en şanlı ulusu, tarihi zaferlerle dolu Türk milleti kimseye hayat hakkı tanımayan komünist ve faşizm ilkelerinden Atatürk nefret ederdi. Egemen Türk görüşüyle insani İslâm dinini Türkçülüğü çıkarı için inkâr eden, Türkiye'yi terk edip, yabancı tabiiyetini kablu edenin ve hele Türk devleti bile yıkmak isteyenlerce Atatürk ilkeleri yoktur diyenlerin tohumunda yabancılık vardır. Bu gibilerin Türkçülüğünden, müslüman olduğundan şüphe edilmelidir. Türk tabiiyetinden çıkarılmaları çok yerindedir.

«Ne mutlu Türküm» diyen bizdendir.

MOTORLU KARA TAŞITLARI DIŞINDA DA **ERKA®**

“Sanayi araç ve gereçlerin tek balatası”

KARA TAŞITLARINDA

Bisiklette

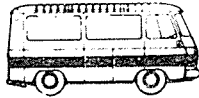
Motosiklette

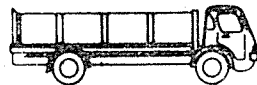
Otomobilde

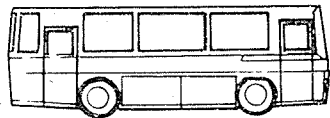
Kamyonette

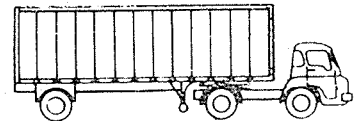
Minibüste

Kamyonda

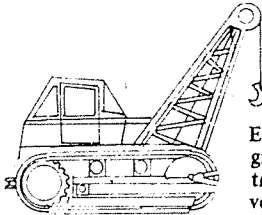
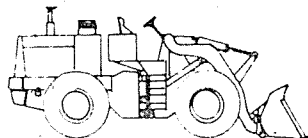

Otobüste

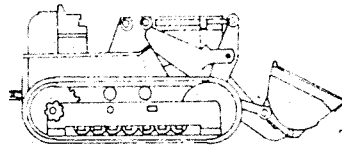

Treylerde

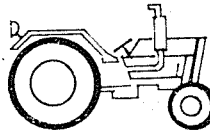
İNŞAAT MAKİNALARINDA

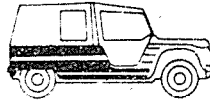
ÖZEL AMAÇLI ARAÇLARDA

Tırtıl tekerlekli

Traktör

Jip

SANAYİ MAKİNA VE TEZGAHLARINDA

- * Tekstil endüstrisinde kullanılan tüm makine ve tezgahlarda.
- * Maden ocaklarında dekovillerde.
- * Petrol sondaj kuleleri ve pompalarında.
- * Torna,revolver tezgah,radyal matkap ve talaş kaldıran tüm takım tezgahlarında.
- * Mekanik ve manyetik kavramalı tüm özel makinelerde.
- * Sanayi kaldırma ve taşıma elemanlarında.
- * Motor kullanılan her makina ve tezgahta.
- * Milli Savunmamızda Kara,Deniz ve Hava Kuvvetlerindeki tüm araçlarda.

«FRENLEME ve KAVRAMA
GEREKTİREN HER YERDE»

Ekskavator,buldozer,vinç,kanal açar,
greyder,kompresör,kreyn,
traskavator,tekerlekli
ve paletli tüm hafriyat makinaları.

ATATÜRK'E AİT

İki Hatıra

Yazan: Samih Nafiz TANSU

Sonbahar yurda erişti mi, havalar soğudu mu, yapraklar sarardı mı, İstanbul'dan Ankara'ya göç başlar ve bir gün bütün yazı Florya'da, Yalova'da, Dolmabahçe'de geçiren Büyük Ata, Ankara'ya gürültüsüz, dağdağasız geçmiş, gitmiş olurdu.

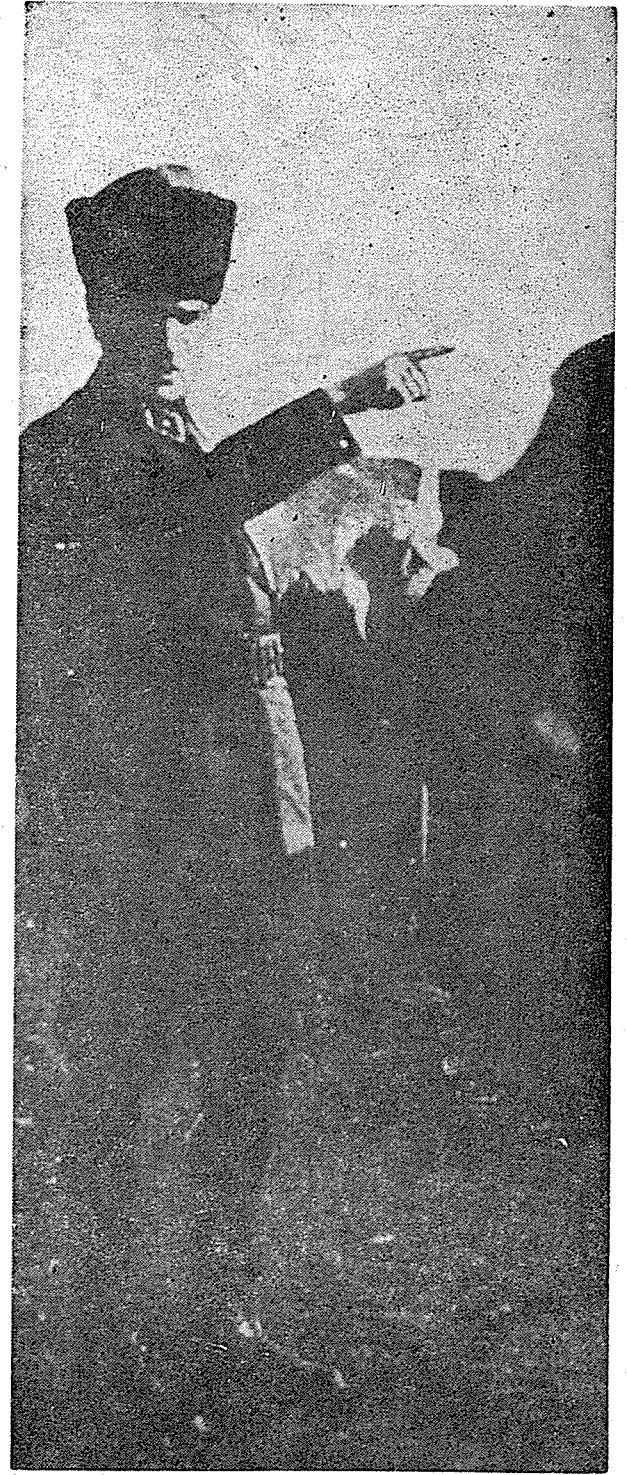
Bir ilkbahar gecesi, şimdiki gibi hatırlıyorum, Ankara'nın Marmara köşkünde ve bahçesinde Kızılay menfaatine balo veriliyordu. Bahar ayları hayli ilerlemiş, Mayıs'a yaklaşılmıştı. Her gün Ankara daha fazla ısınmış ve bu tatlı yıldızlı gecede, insanı neşelendiren bir ılık ılık ortalığa hâkim olmuştu. Davetliler çoktan, Marmara havuzu etrafındaki masalarda yerlerini almışlardı. Havuzun ortasındaki kameriyede, bir saz heyeti evvelâ alaturka havalar çaldı. Sonra yerini başka bir orkestraya terketti ve dans havaları çalındı. Köşkün önündeki pistte dansedenler gittikçe çoğaldı. Geceyarısına doğru da Atatürk, köşke ve baloya şeref verdi. Pek az sonra küçük rule haline sokulmuş piyango numaraları satışa arzedildi. Fakat bunlara rağbet pek azdı. Saatler ilerledikçe, bu numaralara büyük bir ümid bağlamış olan Kızılaycıları bir endişe almıştı. İçlerinden bir bayan, Atatürk'ün manevî evlâdlarından biri, onun kulağına hafifçe duydukları endişeyi fısılamıştı. Kemal Atatürk, oturduğu masadan kalktı. Piyango dolabının başına geldi ve oturdu.

— Bana, dedi, Şükrü Kayayı çağırınız!.

Hemen yanındakiler koştular. Dahiliye Vekilini huzura getirdiler.

— Şükrü Kaya, dedi, bu piyangodan yirmi beş tane al, birini kendine sakla, diğerlerini bana ver!..

Başüstüne Paşam. Şükrü Kaya Bey denildiği gibi yaptı, Atatürk, yirmi dört numarayı, bunları alamayıp etrafta bakan vatandaşlara elile birer birer dağıttı. Aynı şekilde Afyon Ali Bey, Kılıcalı Bey, merhum Saracoğlu Şükrü Bey, vekillerden, mebuslardan, ileri gelen zenginlerden kimler varsa hepsi birer birer çağırıldı. Bazıları lâf olsun diye:

— Vallahi Paşam, o kadar para, yanımda yok, diyecek oldu. Mustafa Kemal hiç şaşırmadı:

— Hesabına yazalım, yarın parasını ödersin diye, mızıkçılara meydan vermedi. Hattâ bir ara Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Aras çağırıldı. Atatürk kendisine şöyle sordu:

— Hariciye Vekili, kaç bilet alabilirsin?

Tevfik Rüştü Bey zeki bir bakışla, siyah gözlüklerinin altında parlayan nazarları ve her zaman tebessüm eden çehresiyle cevap verdi:

— Hariciye Vekiliniz hepsini almağa muktedirdir Paşam, emrederseniz bütün numaraları alayım!

O zaman Mustafa Kemal güldü, ve:

— Yok, yok, dedi o kadar masraf ettirmem, yirmi beş tane al. Biri senin, diğerleri benim olsun, ve avucuna bırakılan yirmi dört taneyi de etrafındaki vatandaşlara son adedine kadar dağıttı.

Tanesi bir lira olan bu piyangoonun hemen hepsi yarım saat içinde tükenmiş, varlıklı vatandaşlar fazlaca almış, alamayacak olan kimselere de Atatürk o gecenin hâtırası olarak birer tane hediye etmişti. Bu, onun mevcudiyetinin her işde başaran, yaratan bir görünüşü idi.

Ankara'da sıcaklar başladı mı, otlar sararıp kavruldu mu, Haziran başları geldi mi, gene bir gün Ata'nın İstanbul'a sessizce geçip gittiği duyulurdu. Onsuz Ankara, ruhsuz bir şehir gibi arkada kahrıldı. Şimdi İstanbul'un sahilleri, dağları, ovaları, dereleri, çayırları, bu varlığın hararet ve hareketiyle yer yer şahla-

nır, sahillerde motörüyle yarışan delikanlılar, kumsallarda onun yanında yüzen sporcular görülürdü. Her tarafa hayat ve hareket gelir, Dolmabahçe Sarayı, bütün bir yaz onun bayrağını dalgalandırır, fakat o ekseriyetle. Floriya köşkünde oturur, sık sık Yalova'ya giderdi. Her gittiği yerin noksanlarını gören, her işaret ettiği tarafın ehemmiyetini hatırlatan Atatürk için, yurdun her köşesinde cennet kadar güzel yerler vardı. Her bahçe, her salon, her mesire yeri onun ansızın baskınına uğrar, fakat hiçbir yerde vatandaşların istirahati ne onun gelmesi veya gitmesiyle bozulurdu. Her kalabalığa uyabilen, vatandaşlarının arasında yaşamaktan hududsuz bir zevk alan bu emsalsiz halk adamı, her tarafta muhabbet, sevgi ve heyecanla karşılaşılır. uğurlanırdı. İstanbul'u severdi. Onun emsalsiz güzelliğini ilk takdir eden, onu cihanın incisi sayan o idi.

1936 senesi yazında idik. İstanbul donanmış, yer yerinden oynamıştı. Türk tarihinin hiçbir devresinde görülmeeyen bir şeref hâlesi, İstanbul'un pembe ufuklarını yaldızlamıştı. Bir kaç gündenberi, İngiltere Kralı 8'inci Edward ve sevgilisi Madam Simpson Atatürk'ün misafiri ve Türkiye'nin en büyük dostu sıfatıyla İstanbul'da bulunuyordu. Bütün protokol kaidelerini silerek, şerefli misafirini Dolmabahçe'de ağırlamıştı.

Evinizde desen desen, renk renk Halıfleks, güzel, rahat, ekonomik...

Evinizi, güzel, rahat ve ekonomik Halıfleks ile döşetin, kaliteli, sağlam bir yer döşemesiyle yuvanıza konfor ve huzur kazandırın. Ripvelur, ripstandart; düz veya çeşitli desende Halıfleks'i, duvardan duvara, parça veya yolluk olarak alabilirsiniz...

Halıfleks döşetin, yuvanızı renklendirin;
üstelik, fazla para harcamadan...

GEM

Millete Güvenen Adam

Yazan: Feridun Kandemir

Burada Mustafa Kemal Paşanın Havzada misafir edilmiş olduğu otelin sahibi ve oradaki tanınmış tekke şeyhinin oğlu olan Ali Baba'dan yıllarca evvel bizzat dinlemiş olduğumuz bazı kıymetli hâtıraları da kaydetmeyi durumu daha iyi aydınlatması bakımından faydalı buluyoruz.

Havza'da otelinde kaldığı müddetçe her hizmetine bakarak Paşanın daima yanında bulunmak mazhariyetine ermiş olan Ali Baba şöyle anlatmıştı:

«— Sonraları Samsun valisi olan Bahri Bey; burada kaymakamdı. Bir gün beni çağırdı:

«Çok muhterem bir paşa geliyor. Bütün müşterileri çıkartarak; otelini boşalt temizle... Paşa burada kaldığı müddetçe her hizmetini sen göreceksin; yanından hiç ayrılmayacaksın» dedi.

Bizim otel elli yataklı ve Puntoscu Rumlarla doluydu. Güler yüzle yalvara yalvara anan yahşi; baban yahşi diye bin dereden sular getirip çeşitli bahanelerle bu tepeden tırnağa silâhlı çeteleri otelden attık ki; Paşa da otomobille kendi halinde bir yolcu gibi sessiz sedasız geldi. Kapıda karşıladık. Kaymakam Fahri Bey bizi tanıttı. Elini göğsüne götürerek: «— Selâmün aleyküm Ali Baba!...» diye güleç bir bakışla iltifat etti.

— Aleykümselâm Paşam; hoşgeldiniz» dedim ama ne pašasıdır adı nedir hâlâ bilmiyorum.

Otele girdik; yol gösterdim. Yanında bizim Fahri bey; yaveri Muzaffer Bey... Gösterdiğim odada oturdular. Bir şekerli kahve istedi yaptım.

Biraz sonra Havza eşrafı; önde belediye reisi falan ziyarete geldiler. Yarım saat kadar kahveler içilerek sohbet edildi. Çıkarlarken sordum; Kemal Paşa imiş... Ne diye gelmiş? «Müfettişmiş. Ne müfettişi?... Canım askeriye müfettişi. Böylece; kim olduğunu öğrendik.

Hemen o günden itibaren yerleştiği odada masasının üstüne haritaları açtı. Etrafındakilerle Konya burası; Adana şurası... düşman şurada; falan diye konuşur durur oldu.

Ertesi akşam; toplanmalarını istediği Havza eşrafiyle bluşmak üzere; belediye reisi İbrahim Cebeci'nin evine; yaveri ile beraber giderken; beni de yanına aldı. Bütün eşraf toplanmıştı. Hoş beşten sonra; Paşa sordu:

«— Eli silâh tutar; kaç kişi verebilirsiniz bana? Eşraftan Bayram oÇn ile Belediye reisi:

«— Dört bin kadar silâhlı verebiliriz Paşam; dediler. Ötekiler de bu sözü tasdik edince; Paşa memnun oldu:

«— Teşekkür ederim; fakat yapılacak daha başka işler de var. Evvelâ söyleyin bana; burada ne gibi teşekküller mevcuttur?»

Belediye reisi anlattı: «— İttihat ve Terakki; bilindiği gibi mefsuh... Artık adından başka bir şey kalmamıştır. Şimdi Trabzon'da kurulmuş olan (Vilâyatı Şarkıye Müdafaai Milliye Cemiyeti) var ki; burada da bazı şeyler yapmak istiyor.

— Ne gibi şeyler?... Evrakını getirseniz de bir görsem... Gittiler; getirdiler... okudu.

— Mükemmel dedi... Yalnız bunun (Vilâyatı Şarkıye) si ile (Milliye) sini kaldıralım sade (Müdafaai Hukuk) olsun ne dersiniz?..

— Hay hay... dendi.

Paşa; bunun üzerine:

— Bir de; dedi; burada halkı tenvir etmek lâzım. Bunun için bir miting yapalım; ondan evvel camide bir mevlût okutalım... Vakıa şeker kıtlığı var amma; zarar yok; şeker yerine İzmir üzümü dağıtırız...»

O gece; bu kararlar verildi. Ertesi günü otelin kapısı önünde duruyordum; köylüler bir arabaya yüklemiş oldukları ölüleri götürüyorlardı. Sordum:

«Dün gece çeteler vurdu,» dediler. Hemen Paşaya koştum.

«— Bak Paşa Hazretleri, şu cenazelere bak; her gün işte böyle oluyor. Her gece Türk köylerini basıyorlar. Hattâ Havzayı bile basacağız diye haber gönderiyorlar. Artık sen bilirsin.»

Arkamı okşayarak,

— Ali Baba, Ali Baba... dedi; sabret; her iş yoluna girecek... Hepsini imana getireceğiz. Allahın izniyle... Merak etme...»

Allah bilir ya; bu söze pek inanmadım:

«— Paşam, dedim, ne ile imana getireceğiz? Her taraf onlarda... Topları, tüfekleri, mitralyözleri, tayyareleri, paraları var. Her yana bayrak astılar. Bizde ise, kala kala bir meşe sopası kaldı. Geceleri, basacaklar diye anamız uyursa, babamız ayakta... Mahalle mahalle, ev ev bekliyoruz. Ama, işte o kadar...»

— Müsterih ol, diyorum sana Ali Baba... Daha başka bir diyeceğin var mı?

— Var ya... diye, Kaymakam Fahri Beye söyle-sen de depodaki tüfekler paslanıyor, onları gizlice dağıtıverse... Şu gâvurlara karşı elimizde bluunsun...

Paşa, sözümü kesti:

«— Peki ama bu tüfekler size dağıtılınca Rumlar, biz de isteriz demezler mi?

— Hayır Paşam, geçti o günler... Türkün akli çoktan başına geldi. Hiçbir Türk tüfek aldığını kimseye söylemez, emin ol...»

Havzada gerçi Alay Kumandanlığı, Tabur Kumandanlığı falan vardı ama; bnuların atlarına bakacak seyis neferleri bile yoktu. Her şey darmadağın olmuş.. Herkes bezgin; bitkin... Kimi kaçmış; kimi yılmış; usanmış... Ümit yok ki...

Bir gece; işte bu tabur kumandanlarından Saim bey, Kâmil bey otelin kapısına gelmişler; beni çağırttılar:

«— Ali Baba; dediler; sana mahrem bir şey söyleyeceğiz. Bun ubizim ismimizi vermeden bir yolunu bulup; hemen Paşaya yetiştir. Çok mühimdir. İngilizler Harputtan, Malatyadan Diyarbakır'dan toplayıp kırk katıra yüklemiş oldukları tüfek mekanizmalarını Samsuna götürüyorlar. Şimdi; iki saat ötedeki çendek karakolunda, mola vermiş bulunuyorlar.»

Hemen, merdivenleri çifter çifter atlıyarak, koştum nefes nefese; Paşanın yanına vardım, olanı biteni anlattım.

«— Göt bana Bayram Con beyle İbrahim Cebeci'yi çağır, dedi.

Yaver Muzaffer beyle gittik. Bu beyleri uyandırdık, Paşanın yanına getirdik. Yarım saat kadar birlikte ne konuştular, bilmem. Yalnız ertesi günü mekanizma yüklü kırk katırın Samsun'a değil, bizim buraya Havzaya geldiğini gördük. Yüklere bizimkiler tarafından boşaltılan bu katırlar da iki gün sonra, yine Havzada âdeta İngilizlerin gözleri önünde belediyece haraç mezat, satışa çıkarıldı.

Mustafa Kemal Paşanın bu ilk hareketi, halk üzerinde tahmin edilemeyecek tesir yaptı. Düşmanın kuvvetinden zulmünden, dehşetinden gözleri son derece yılmış olanların bile, bir anda yüzleri güldü.

Bu esnada Merzifon'da bulunan İngiliz mümes-sili Solter, Paşayı ziyarete gelmişti. Ersandık köyünde, Puntocularla çarpışan küçük bir müfrezemizden, bir zabitle üç jandarma erinin şehit olduğunu duyan halk ayaklanarak köyü kuşatmış ve bu arada, bir top-la oraya yetişen 56. Alay Kumandanı Fehmi Bey de, o köydeki Rumlara: «Bir saate kadar şehitlerimizi bize teslim etmezseniz köyü topa tutacağım» tehdidinde bulunmuş ve orada atılan tüfeklerden bir Rum papazı da ölmüş. İşte, İngiliz mümessili Paşayı bu mesele için ziyarete gelmişmiş...

İkisi de odada bir de tercüman; başbaşa; yalnızdılar. Ben kapıda bekliyordum. İngilizin türkçe bilen tercümanına Paşa bağıırıyordu:

«— Orada bir zabitimizle, üç neferimiz şehit olmuştur. Birkaç gün evvel de kasabadan köyüne dönen bir imamı boğarak Kazan gölüne atmışlar. Çarşamba ve Bafra'da da birtakım denetler yapılıyor. Siz bütün bunlara seyircisiniz... Ne yaptınız? Hiç değil mi? Fakat bir papaz öldü diye, buraya geliyorsunuz, b uşayana hayrettir...»

Yavaş konuştuğu için, İngilizin verdiği cevabı duyuyordum. Onlar gidince, Paşa beni çağırdı, bir kahve yapmamı isteyerek: «— Jandarma Kumandanı Mustafa efendiye de söyle, buraya gelsin...» dedi.

Gittim, çağırdım. Ona da şu emri verdi:

«— Düşmanlarımız hapisanelerimize girerek, birtakım mahkûmları tahliye ediyorlarmış. Kat'i emir veriyorum. Bu dakikadan itibaren hiçbir düşmanı hapisaneye yaklaştırmayacaksınız!»

Ahhh... Ağzımı sevdiğim Paşa, o anda koşup da boynuna, ellerine sarılmaktan kendimi nasıl tuttuğumu Allah bilir.

Biraz sonra, ikinci kahvesini gördüğüm zaman, kendisini neşeli görünce, artık dayanamadım:

«— Paşam, dedim, bu gâvurları imana getireceğine inandım gayri...»

«— Neden» diye yüzüme baktı.

«— Baksana, dedim, düşmanlarımıza nasıl çıktın? Demin jandarma kumandanına da, sanki orduların varmış gibi nasıl emirler verdin? Biz; yenildiğimiz gündenberi böyle şeyler görmedik böyle sözler işitmedik.»

Kahvesinden bir yudum aldı; o ısl ısl mavi gözlerini gözlerime dikerek:

«— Ali Baba dedi millette güvenen adam başka türlü konuşamaz.»

Kumandan kime derler iyi biliyor musunuz?

Yazan: General İsmail Hakkı Tekçe

Atatürk'ün askerlikteki marifet ve kabiliyeti anlatılmak lâzım geldiği zaman, zannederiz ki en doğru ifade, bu mesleğin hakikaten dâhilik derecesine varmış bir bilgisinin kendi şahsında tecessüm edecek halde bulunduğunu söylemek olacaktır. Askerliğin Atatürk'teki yüksek bilgi derecesinin yalnız tahsille elde edebilir bir irfan derecesi olmadığını itiraf etmelidir. Fıtraten Büyük Kumandan yaratılmış olan Atatürk bütün tarihin en sayılı kumandanlarından muhakkak en büyüğü idi.

Mesele olur ki Atatürk onu halletmek için bütün varını tehlikeye koymağı göze alır ve alınca da onu behemehal istediği neticeye götürür. Fakat gene mesele olur ki mukabilinde dünyalar kazanacağını temin etseniz Atatürk'ü yerinden kimildatamazsınız. Bu iki halin birincisinde harp ve fedakârlık elzem, hattâ belki hayati idi. İkincisinde ona göre sarf olunacak her kuvvet derecesi bir ısrar ve hederdir. İşte Büyük Kumandan Atatürk'ten bir tek cephe.

Bu Büyük Kumandan harp işlerini nasıl görür, nasıl yürütür? Bu bir âlemdir. Atatürk her iş gibi askerî işleri dahi, ehemmiyetlerini asla büyütmeksizin normalin asla üstüne çıkmayan, heyecan ve telâşa hiç düşmeyen bir tabillik içinde yürütürdü. Böyle olmasına rağmen eline aldığı her meselede çok, devamlı ve verimli çalışan Atatürk'ün askerî işlerdeki çalışması şekli her faninin akıl erdiremeyeceği bir kuvvet ve azamet derecesi arzederdi. Yirmi dört saat, kırk sekiz saat, hattâ icap ederse yetmiş veya daha fazla saat aynı masanın başında oturarak, asla, uyku emaresi göstermek-sizin çalışır ve yanındakileri de çalıştırırdı. Bu harikulâde, âdeta insanın fevkalbeşer diyeceği gelen bir çalışma şeklidir ki Atatürk'ten başkasında hattâ yarı derecesinde eşine tesadüf edilebileceğini tasavvur edemiyoruz.

Atatürk fiilen ve bizzat askerlikte meşgul olduğu zaman onun işinde tesadüfe bırakmış tek nokta dahi bulunamaz. Bütün cephe ve hareket vaziyetleri, hattâ karşılıklı kuvvet şekilleri, tıpkı bir satranç tahtasında olduğu veçhile onun önüne serili değil de, adeta müfekkiresine yazılı bir vaziyet alırdı. Atatürk'te

başka türlü düşünülemez kadar normal olan bu hali bizzat gördüğüm bir misali hayret verecek kadar karakteristiktir.

Sakarya zaferimizden sonra Başkumandan Ankaraya gelmiş, yeni cephe Eskişehir - Afyon hattında teşekkül ederek karşılıklı kuvvetler oralarda yer almışlardı. Başkumandan vaziyeti Ankara'dan takip ediyordu. Bu (takip ediyordu.) sözünden en hurda noktalarına varınca ya kadar manasını anlamalısınız. Mustafa Kemal'in askerliğinde işin şaka götürür veya hafif geçilebilir zerre noktası dahi yoktur.

Hattâ sırası gelmişken kaydolunmağa de-ğerk ki alelâde zamanlarda davetli arkadaşları ile uzunca sofralar sohbetleri yapmağı seven Büyük Şefimiz askerlikle bizzat ve fiilen meşgul olduğu zamanlarda bu sofralar usul ve âdetini tamamen ortadan kaldırır, o vakitler kendisi yalnız çalışma masası başında görülebilirdi.

İşte, Sakaryadan sonraki harp vaziyetinde bir sabah Çankaya'ya çıkarak Başkumandanı ziyaret ettim. Mevsim ilkbahar sonları idi. Saat takriben 9,5 - 10 raddeleri. Atatürk çoktan kalkmış giyinmiş, iş başında.

Kendisile harp vaziyeti ve memleket işleri üzerinde konuşurken bir aralık, o zaman Başkumandanın irtibat erkânı harp zabıtlığını yapan kaymakam Arif Bey, elinde bir telgrafla geldi ve Başkumandana büyük hürmetle selâm verdikten sonra askerce bir eda ile elindeki telgrafın zaten pek de uzun olmayan muhteviyatından haber verdi. Telgraf şu haberi bildiriyordu:

— Düşerin takriben üç kilometre şimalinde filân mevkiinde bir fırka düşman askeri görülmüştür.»

Atatürk telgrafnameyi bir daha tekrarlatıktan sonra hattâ fazla düşünmeğe bile mahal görmeden şu cevabı verdi:

— Düşerin takriben üç kilometre şimalinde bir düşman fırkası görülmemiştir. Çünkü görülemez ve çünkü oraya düşman fırkası gelmiş olamaz. Derhal yazınız, dikkatle baksınlar ve bildirsınler.

Arif Bey topuklarını yekdiğerine vuran askerî vaziyetle Başkumandanı selâmlayıp gitti. Ve biz konuşmamıza devam ettik.

TÜRK İSLAM TERBİYESİ

Yazan: Nazlı UFUK

İslamiyet Dinimizdir... «Türk'lük» ise, Irkımızdır... İslâm dini, dünya dinleri içinde, en mantiki, en akılcı, en kutsal, en ulvi olanıdır... İslamiyet: Dünyamız karanlıklar içerisinde iken; insanlar kul köle iken, «İslâmiyetin feyizli ışıkları» karanlıklar içerisindeki dünyamızı aydınlatmış olup; bu sayede insanlar kul köle olmaktan, zincire vurulmaktan, dünyamız karanlıklardan kurtulmuştur... Biz Türk'ler, tarihte müslüman olmadan da önce, İslâm terbiyesinden daha yüce, milli Türk'lük terbiyesine sahip bir millettik... Esir aldığımız milletlere, kul-köle muamelesi asla yapmadık... Namuslarına tecavüz etmedik... Şerefleriyle oynamadık... Daima, hak-hukuklarını çiğnemedik... Adaletten-müsavvattan ayrılmadık... Bu nedenle, tarihte Türk Adaleti diye bahsettirdik... Dinlerine karışmadık. Dillerine karışmadık... Hukukun üstünlüğü kavramını, daima muhafaza eden bir milletiz. Bütün Dünya milletleriyle daima iyi geçinmeye, dünya sulhüne bekçi olmaya devam etmekteyiz... Birleşmiş milletler üyesi oluşumuz, NATO camiası içindeki askeri gücümüzle, «Sulhun korunulması» için, medenî dünya ile elele... Vatanımız Orta Asya'dan malûm olduğu üzere, kuraklıktan göç ederken, gittiğimiz yerlere, «medeniyet, adalet, insanlık ve temizlik» götürdük...

Biz Trükler, İslamiyeti kabul edip te müslüman olduktan sonra, Türk ve İslâm terbiyesi kültürü «sentezi» içinde, iki medeniyetle birleştikten sonra; daha da muasırlaşarak dünya medeniyeti önünde; Bu gün için iftihar ettiğimiz, güzel sanatların her dalında dünya insanlığı, dünya medeniyeti önünde; (CİHANŞUMUL TÜRK BÜYÜKLERİNİ YETİŞTİRDİK...) Tarihte müslüman olmayan Türk boyları, diğer onbeş Türk Devletleri Hristiyan olduktan, sonra, hürriyetlerini kaybetmişler: Devletleri bir, bir (tarihe gömüldü), tarih sayfalarının içinde kaybolup, isimleri silinip gitmiştirler... Bu gün için biz bu kutsal dinimiz sayesinde, hem devlet olarak, hem de millet olarak, varlığımızı koruyoruz... Türk

Askeri bu imkân kuvvetiyle, nice-nice bizden yüzlerce defa kuvvetli orduları yenmeyi başarabilmiştir...

— Daha dün denebilecek yakın bir tarihte, Kore'de, Kıbrıs'ta, Arslan Mehmetçğimiz, TÜRK GÜCÜNÜ TARİHİ TÜRK SÜNGÜMÜZÜ: Bir daha cihana, kabul ettirmiştir... Milli Kurtuluş Savaşımızı da; «İman kuvvetimiz» ile kazanarak, Aziz ve Yüce Atamızın, Başkumandanlığı, Komutası altında, «Müslüman Türk Ordumuz», Tüm Hristiyanlık Alemine gelince, onlar, Rönesans devresinden önce, insanları öldürmeyi, kanlarını içmeyi, esir ettikleri milletlere, her türlü kötülüğü, cefayı yapan uluslardırlar!...» Siyahi Irk Mensuplarına,» kul köle olarak çok büyük fenalıklar, işkenceler yapmışlardır!... Onlara ilmin öncülüğünü, her türlü inkişaflarının ebeliğini İslâmiyet ve Türk Milleti yapmıştır... Kutsal kitabımızı tercüme ederek, içindeki sahayı ayetlerinden yararlanmışlardır!... Biz burada şunu söylemek isteriz ki, modern matematiğin, cebirin, fizik ve tıp ilminin, kimya bahsinin, bir çok ilimlerin öncülüğünü, Türk ve İslâm âlemi yapmıştır!

«HAYATTA EN HAKİKİ MÜRŞİD İLİMDİR!» ibaresiyle, «Peygamber buyruğunu» teyit etmektedirler...

İslamiyette ilk inen ayet odur... İslâm dini okumaya ilme çok büyük değer vermektedir... İslâm dini beşerin lehine olanı kabul etmiş: Aleyhine olanı ise ayıklamıştır... Bu nedenle, (54) Farzla, İslâm yasası, insanları derin ve engin bir manâda uyarmaktadır... Bu farzlardan bazılarını; hepsini değil ise, bir kısmını yazmış olalım... En başta cinayet işlemek, adam öldürmek, kumar oynamak, içki içmek, yalan söylemek, yalancı şahitlik etmek... İftira etmek, hırsızlık yapmak, devlet malını talan etmek, başkalarının hak ve hukukunu çiğnemek, torpil yapmak, rüşvet almak, haram para kazanmak, başkalarının zorla namusuna tecavüz etmek, yol kesmek, gasbetmek! Ve bütün fenalıkların hiç birini yapmamak... İnsan bünyesine zararlı olabilecek; alkollü maddeleri içmemektir... Örneğin:

Bir kumarbaz, çoluk çocuğunun

rızkını, onların karınlarını doyuracağı parayı kumar masalarına, bir alkolik sarhoş, yine çocuklarının kısmetini, rızıklarını meyhanelerde bırakmaz mı?.. İnsan varlığına, saygılı, insan varlığına sevgili, insanları eşit terazinin gözüne koyan, her türlü fenalıklardan koruyan bir din, gerici olabilir mi?... İslâmiyet terakkiyat dinidir... «Kur'an Anayasası» tam demokratik, Sosyal Adalet ilkelerine dayalı, insanları tembellikten miskinlikten, pislikten uyararak bir dindir... Muhterem Okuyucularımız: Bakınız Peygamberimiz, bu mübarek dinimizin kurucusu, Kur'an'da ne diyorlar! Nasıl sesleniyorlar...

Ey insanlar; Ey Müminler, evlatlarınıza helâl lokma yediriniz... Onlara alın teriniz ile kazanılmış, meşru, helâl nimetler yediriniz... Çocuklarınıza, bol para yerine, iyi ahlâk bırakınız... Terazii tartarken dürüst olunuz; eksik tartmayınız... Ticarete hile yapmayınız... Sütün içine su katmayınız... Fakirlere yardım elinizi uzatınız... Yetimleri koruyunuz... Fitre zekâtlarınızı, devlet vergilerinizi veriniz... Elinizden gelince iyilik yapınız... (Sizi taşla vurana, ekmele vurunuz!) İbadette kusur etmeyiniz... Kendi zevcenizden başkasıyla, cinsi temasta bulunmayınız... Sakın olunuz ki, faizcilik-tefecilik yapmayınız... Emanete hiyanet etmeyiniz... Ticarete yalan söylemeyiniz! Kış aylarında yoksullara erzak, yakacak, giyecek, para yardımında bulunuz... Bu kutsal dinimizin, emirlerini, dini vecibelerini, vazifelerini; hakkıyla yerine getirmek, insanı yaratan varlığa yaklaştırdığı gibi; Bizi manen yüceltecektir!...

Müslüman Türk Milleti olarak, dinimizi ayaklar ayaklar altına aldıkça, başımıza gelen belâ ve felaketleri hırsızlık olaylarını, öldürülen insanları, hasılı: Memleketimizin ve milletimizin, sosyal gidişatı, «hali-ahvalı», istikbâli ortada (!) gün ışığındadır... İslamiyete ram olmadıkça, kurtuluşumuz gayri kabildir... Manevî şahsiyetimizi bu yolda bulacağız... Çocuklarımızı İslâm terbiyesi dahilinde yetiştirmeliyiz... Cümle nize selâm ve saygılar.

TÜRK GENÇLİĞİMİZİN EĞİTİMİ!...

Sayın Anne ve Babalar,

Bizim, naçiz görüşümüz, düşünce-miz, aynı zamanda millî duyguları-mız şudur ki, yepyeni bir nesil, her yaştan yetiştirmek mecburiyetinde-yiz... Bu ulusal ve millî davamız, yetirdiğimiz kısımda olsa millî ter-biyemiz, dini terbiyemiz, yerinde yel-ler esen, ahlâkımızı, Türk Toplum-u olarak, yeniden kazanmak evlâtları-mızı, hem ilmen mücehhez kılmak, dinen saygın-ahlâklı, yurt sevgisiyle bezendirmek millî-insani vazifemiz-dir...

Topluma olan vecibelerimizdir... Vatandaşlık vazifemizdir... Konu-muzu açıklığa çıkarmak için, önce söyle söylemek yazmak istiyoruz! Vatan-milletimizin, anarşik ortam i-çinde atlattığımız felâket hiçte kü-çümsenmiyecek niteliktedir... Ney-dik? Ne olduk- Devlet ve millet ola-rak ne olacağız? Neler yapabiliriz? Neye muktediriz?... «Ağaç yaş iken eğilir misaliyle» yola çıkalım...

Dinsiz bir teorinin, dinsiz bir il-min, hiç birşeye yaramadığını gör-dük ve görmekteyiz... «DİNSİZ BİR TOPLUM ALLAHSIZ BİR MİLLET OLAMAZ!... Biz dinsiziz, haşa-sum-maşa, Allahsız diyerekten böyle bir art düşüncemiz yoktur... Ancak, ta-rihi bir misâl olarak, şunu arzemiş olalım... Önce Osmanlı devletimizi, aktif olan yarı aydınlar sınıfı yık-mıştır... T.C.ni de, kanımızca, aktif olan yarı aydınlar sınıfı, yıkmak istediklerini, 12 Eylül 1980 yılı öncesi hepimiz gördük ve yaşadık...

Sebebin başında, gerçek aydını-mızın gölgede kalması, aktif olma-masını izah etmeye lüzum bile duy-muyoruz... Gerçekler acıdır... Türk toplumu birçok acı badireler atlat-mıştır... 6000 yıllık millî tarihimiz-de, Türk'ün, bir diğer bir Türk kar-deşine; kurşun sıktığını, birbirini öldürdüğünü, tarih ve insanlık şahit olmamıştır... Eğitim sistemimizde en büyük hatamız, dinsiz insanlar yetiştirmemiz, şüpheli felsefe, (Me-taryalizm) Metaryalist Felsefeyi Ba-tı kaldırdığı halde, biz okuttuk (!) okutuyoruz... Bunun yerine, TÜRK VE İSLÂM FELSEFESİNİ OKUTA-MAZ MIYIZ?.. Bidayetinde okuttu-rulamaz mıydı?.. Lütfen sıhhatlice düşünelim... Başımıza ne belâlar gel-

diyse, Batılılaşmaktan, batı kültü-ründen gelmiştir.. Batıdan bize ne? Ne bizim muzîğimizi dinler! Ne de; kendi çocuklarına, bizim kahraman-larımızı, TÜRK BÜYÜKLERİMİZİ tanıtır... Hatalı yoldan artık geriye dönmek mecburiyetindeyiz... Bir toplumun var olması, ahlâk kaide-lerine riayet etmesi, dini akidelerini devam ettirmesi, törelerine, kendi öz kültürüne bağlanmasıyla kaim o-labileceğini hepimiz çok iyi biliyo-ruz... Hayatımızdan kıymetli bu var-lıklara; çocuklarımıza, canımız ev-lâtlarımıza, ne verdik? Ne verebile-ceğimizi düşünmeliyiz... Kara-kara düşünüp, ak-ak yaşamaları için... Ay-dın bir dini terbiye, disiplin, tatlı bir aile otoritesi elzemdir!.. Kendi-mize gelelim: öze, özümüze dönük olalım...

— Muhterem Anne ve Babalar :

Toplumumuzu bir ahlâk buhranı, bir manevi buhran temellerinden sars-maktadır... Maneviyat yoksunluğu... Bu gün eğer hayatın içinden, haya-tın akışında, subjektif olarak değil, toplumumuza objektif olarak baka-cak olur isek, gördüğümüz manza-rada: Torpil-Rüşvet, adam öldürmek, yol kesmek, yalan söylemek, her türlü islâm dinimizin yasakladığı fe-nalıkları, başta —içki ve kumar— olmak üzere her türlü kötülüğün, yarın için bizim hiç günahsız evlat-larımıza da sirayet edeceğini görü-yoruz!... İSLÂMİN BAŞLI BAŞINA BİR YASASI ANAYASASI VARDIR.. Dünyaları verseniz, ben, Allahın ya-rattığı varlığı, öldürmem... Bu ba-sit misalimiz çok hayatidir... Toplu-mun bekâsı, milletimizin, geleceği-ni, karanlık ruhlu insanlara teslim edemeyiz... Biz burada aydın bir dini terbiyeden, temiz bir ahlâktan, seciyeli, vasıflı, topluma saygılı, dü-rüst, namuslu, şerefli, faziletli bir insan varlığından dem vurmak istemekteyiz... Böyle bir genç nesle, yarının Türkiye'sini, nöbet olarak devri-teslim etmeliyiz demek istiy-o-ruz!... İslâm Felsefesi, insanı şöyle izak etmektedir... «ANASININ KAR-NINDAN DÜNYAYA GELEN HER İNSAN» İslâm terbiyesi karakterin-de dünyaya gelir... Bilâhare ona E-beveyini, kendi dini terbiyesini ve-rir...

Yani, çocuklarımız saf-masum, günahsız olarak dünyaya gelirler... Yine İslâm dini, çocuk 18 yaşını id-rak edinceye kadar, içtimai riştü-nü ispat edene kadar, günah işlemiş ise, bu sorumluluk ve suç, tüm gü-nahları, anne-babaların boynunadır buyurulmaktadır... En mütakâmil, en ulvî olan islâm dini, hiçbir zaman gerici bir din değildir.. Kerâmeti daima ileriye, daima terakkiyata; okumaya, yükselmeye, geçer akçe o-lan ilmi, sanatı almaya insanları yö-neltir... Burada çok samimi hislerle izah etmeye çalıştığımız bu ana ko-numuz: Eski nesille yeni nesil ara-sında gördüğümüz ahlâk-terbiye ku-rallarının, özlemini çektiğimiz bazı hasletlerimizin yerine gelmesi, he-pimizi mesut bahtiyar edecektir... SAYIN VELİLER: Çocuklarımızı ilk okul tahsili devresinde iken, neyin yararlı, neyin zararlı, neyin günâh, neyin ise faydalı olduğunu; bir-bir izah ediniz... Ona yediği nimetler i-çin, Allaha dua etmesini, şükretme-sini, yemek yerken, sofrâ adâbına göre, bir besmele çekmesini öğret-mek, her gün yatıp kalkarken bes-mele çekerek yatıp kalkmasını, yo-lun sağından gelip gitmesini, büyük-lerine saygılı, küçüklerine sevgili, öğretmenlerini, can kulağıyla dinle-mesini, sınıfta ders esnasında, sıra arkadaşıyla konuşmanın ayıp oldu-ğunu; Hasılı; ahlâk kuralları, millî-dini terbiyenin esaslarını öğretiniz... Onların kutsal varlıklarına ilkokul devresindeyken, tam olarak eğili-niz... Bu dönem ve devrede sizi can-dan dinler... Bizim arzumuz, dini bütün kalbi temiz, memleket - mil-et, vatan sevgisiyle dopdolu evlât-lar, toplumumuza kazandırmamız... Karanlık bir, gerici taassup değil, fakat, zaman-mekan kültürü, uhrevî dünyevi terbiye... Ahiri-Zahiri İlim-le, bu küçük dimağları eğitmek, çok okutup, çok çalışkan insanlar olarak yetiştirmeliyiz. Hz. Allah, bizleri so-rumlu tutacaktır yarın öldüğümüz-de... Kendimize dönelim - kendimi-gelelim...

Bütün bir milletimize, T. Atatürk Dergisinden candan selâmlar, saygı-lar.

T. ATATÜRK DERGİSİ

10 yaşındaki bir İngiliz çocuğun anne ve babalar için yazdığı öğütler günün konusu oldu...

BİR ÇOCUĞUN ANNE VE BABASINDAN İSTEKLERİ

İngiltere'nin Londra şehrindeki «Guy's Hospital» hastanesinde çocuk psikiyatrisi servisinde yatmakta olan Kevin Hickey (10) adlı bir çocuk, doktorlara göre anne ve babasının kendisini eğitememeleri sonucu bunalım geçirerek hastaneye düşmüştü. Yapılan zekâ ve kültür testleri Kevin'in aslında son derece akli başında bir çocuk olduğunu ortaya koyuyordu.

Kevin bir gün hasta yatağında kalemi ve kâğıdı eline aldı, kendi durumunu anne ve babasını düşünerek anne ve babalara hitaben 13 altın öğüt yazdı. Küçük Kevin'in yazdığı bu öğütler şimdi İngiltere'de çocuk eğitimcileri ve doktorların bir numaralı rehberi oldu.

1 — Beni şımartmayın. Her istediğimi elde edemeyeceğimi biliyorum. Sadece sizi deniyorum.

2 — Bana tatlı sert davranmaktan çekinmeyin. Bunu tercih ederim. Bu davranış benim kendimi daha güvenli hissetmemi sağlar.

3 — Benim kötü huylar edinmemi önleyin. Bunların erkenden ortaya çıkarılmasında ve önlenmesinde size güveniyorum.

4 — Benim yanlışlarımı başkalarının önünde kesinlikle söylemeyin. Benimle yalnız konuşursanız söylediklerinizi daha iyi anlarım.

5 — Sizden nefret ettiğimi söyleyince üzülmeyin. Aslında sizden değil, beni engelleme gücünüzden nefret ediyorum.

6 — Herhangi bir şeyin sonucundan beni kurtarmayın. Bazen acı da verse bu yolla daha iyi öğrenirim.

7 — Benim küçük hastalıklarımı büyütmeyin. Bunları yenecek güçteyim.

8 — Düşüncesizce yerine getiremeyeceğiniz şeyleri yapacağımıza söz vermeyin. Bu sözler yerine getirilmeyince çok kırıldığımı unutmayın.

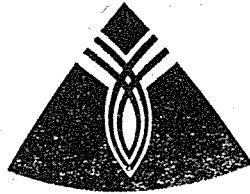
9 — Kendimi istediğim kadar iyi anlatmadığımı unutmayın. Bunun için de ara sıra yanlışlarım çıkabilir.

10 — Dürüstlüğümü fazla zorlamayın. Koylayca korkup yalan söyleyebilirim.

11 — Tutarsız olmayın. Bu benim kafamı iyice karıştırır ve benim size olan güvenimi sarsar.

12 — Benden özür dileyemiycek kadar gururlu olmayın. İçten bir özür beni size çok yaklaştırır.

13 — Unutmayın ki, büyümek için sizin çok ve anlayışlı sevginize muhtacım, ama bunu size söylemem gerekmez değil mi?

YAKIT SANAYİİ ve TİCARET A.Ş.

Telefon : 10 14 - 46 91
Murahhas Aza Ev : 26 14
Tic. Sicil : 6080
Sanayi Sic. : 8530

MERKEZ :
Oruçgazi Mahallesi
Dereboyu Cad. No. 1/A
FABRİKA :
Savaştepe - Soğucak Köyü
(Balıkesir - Soğucak 27. Km.)
BALIKESİR

**Büyük Vatan Evladı, Büyük Türk Milliyetçisi
Mareşal Fevzi ÇAKMAK**

İstiklâl Marşı

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak,
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak!

Canıma, kurban olayım, çehreni, ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül, ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Flakkıdır, Flakka tapan milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım;
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım!

Garbin âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim, iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet", dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın!
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın...
Doğacaktır sana va'dettiği günler Flakkın,
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın!

Bastığın yerleri "toprak", diyerek geçme, tanı;
Düşün, altındaki binlerce kefensiz yatanı;
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı;
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda...
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Canı, canânı, bütün vârunu alsın da Hudâ,
Etmesin, tek, vatanımdan beni dünyada cüddâ.

Ruhumun senden, İlahi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâ-mahrem eli.
Bu ezanlar-ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli...

O zaman vedâ ile bîn secde eder -varsa- taşım;
Her cerihamdan, İlahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman, yükselerek, arşa değer belki başım.

Dalgalar, sen de şafaklar gibi, ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl.
Flakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet.
Flakkıdır, Flakka tapan milletimin istiklâl!..

Mehmet Akif Ersoy

MUSTAFA KEMAL DÜŞÜNÜYOR

Dışarda bıçak sırtı bir ayaz;
Gökte ay üşür,
Gökte yıldız üşür,
Dışarda gece üşür...
Gece, yani karanlık, yayılmış gider.

Boylu boyunca, vatan ölçüsünde...
Gayri gündüzümüz yok!

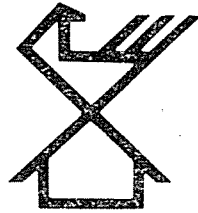
Dışarda kol gezer,
Düşmanca kol gezer,
Gece, yani karanlık, yani siyah,
Yani vatanı sahipsiz, el elinde...
Vatan üşür!

Mustafa Kemal,
Yani milyonların yüreği!
Mustafa Kemal,
İşte o, sonsuz aydınlık!
Mustafa Kemal,
Ta kendisi, uğrunda öldüğümüz vatan!
Dışarda bıçak sırtı bir ayaz.
Ayazda üşümeyen tek adam!

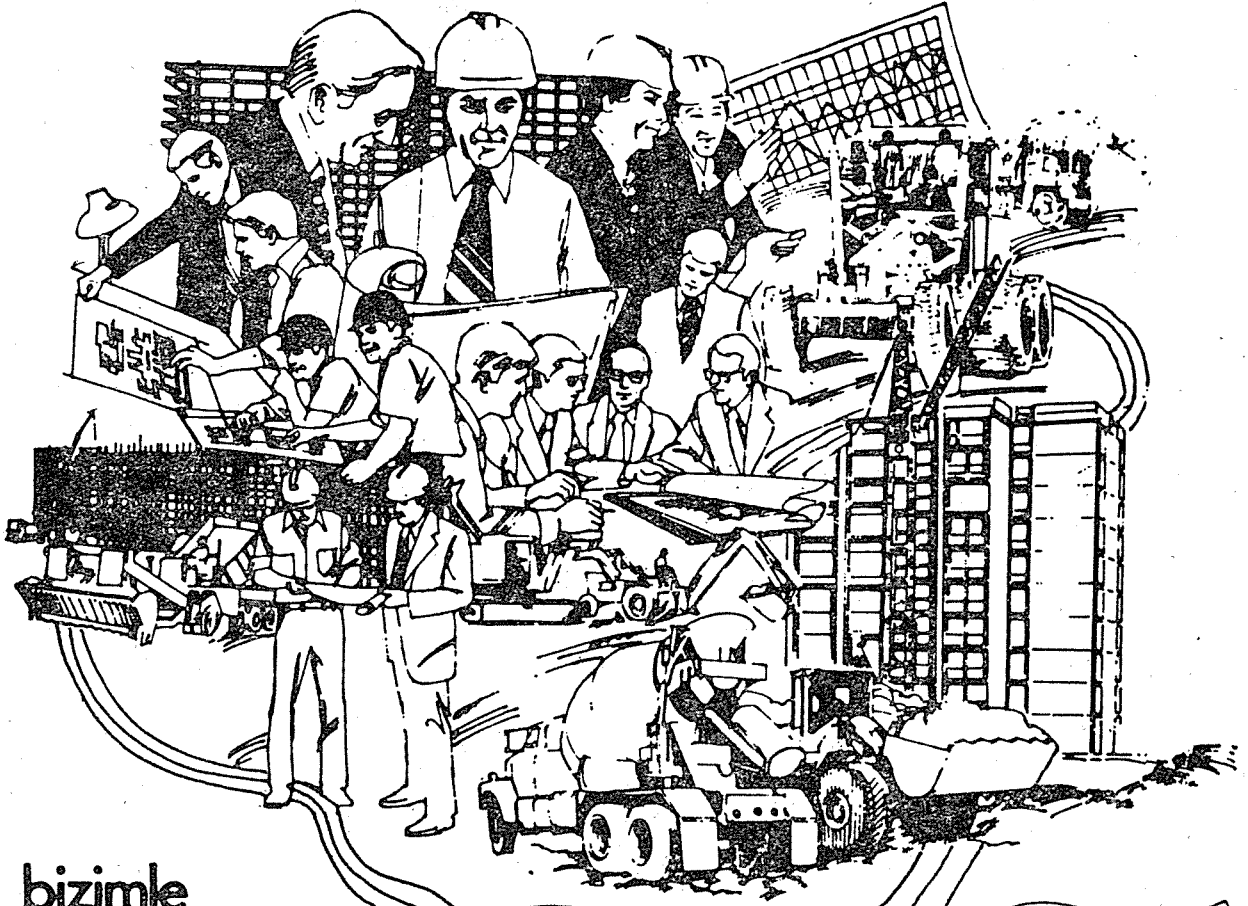
Gökte ay üşür,
Gökte yıldız üşür,
Dışarda gece üşür,
Düşmanca kol gezer bıçak sırtı bir ayaz,
Mustafa Kemal üşümez,
Düşünür!

M. SunullahARISOY

Türkiye'nin Geleceğinde Emlak Kredisi Var

**TÜRKİYE
EMLAK KREDİ
BANKASI**

**bizimle
ne kadar çok
görüşürseniz
işinizde ve yatırımlarınızda
o kadar başarıya
ulaşırsınız**

- o Anahtar teslimi komple tesis yapımı
- o Ağır sanayi imalatı
- o Yatırım malları imalatı
- o Elektrikli ev cihazları imalatı ve pazarlaması
- o Gıda endüstrisi (yağ ekstraksiyonu, konserve, balık üretimi)
- o Turizm ve konut sektörü
- o Eğitim hizmetleri

**ALARKO
HOLDİNG A.Ş.**

**ALARKO
HİZMETTE, ÜRETİMDE
KALİTE**

